ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

DÜNYA KLASİKLERİ DİZİSİ: 113

NEW-YORK'U NASIL SEVDİ?

(Seçme Öyküler)

O'HENRY

Bu kitabın hazırlanmasında, MEB Amerikan Klasikleri dizisinde yayınlanan birinci baskısı temel alınmış ve çeviri dili günümüz Türkçesine uyarlanmıştır.

Yayına hazırlayan : Egemen Berköz

Dizgi : YeniGün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık A.Ş.

Baskı : ÇağdaşMatbaacılık Yayıncılık Ltd. Şti.

Ağustos 2000

Çeviren:

Nuri Eren

Hümanizma ruhunu anlama ve duymada ilk aşama, insan varlığının en somut anlatımı olan sanat yapıtlarının benimsenmesidir. Sanat dalları içinde edebiyat, bu anlatımın düşünce öğeleri en zengin olanıdır. Bunun içindir ki bir ulusun, diğer ulusların edebiyatlarını kendi dilinde, daha doğrusu kendi düşüncesinde yinelemesi; zekâ ve anlama gücünü o yapıtlar oranında artırması, canlandırması ve yeniden yaratması demektir. İşte çeviri etkinliğini, biz, bu bakımdan önemli ve uygarlık davamız için etkili saymaktayız. Zekâsının her yüzünü bu türlü yapıtların her türlüsüne döndürebilmiş uluslarda düşüncenin en silinmez aracı olan yazı ve onun mimarisi demek olan edebiyatın, bütün kitlenin ruhuna kadar işleyen ve sinen bir etkisi vardır. Bu etkinin birey ve toplum üzerinde aynı olması, zamanda ve mekânda bütün sınırları delip aşacak bir sağlamlık ve yaygınlığı gösterir. Hangi ulusun kitaplığı bu yönde zenginse o ulus, uygarlık dünyasında daha yüksek bir düşünce düzeyinde demektir. Bu bakımdan çeviri etkinliğini sistemli ve dikkatli bir biçimde yönetmek, onun genişlemesine, ilerlemesine hizmet etmektir. Bu yolda bilgi ve emeklerini esirgemeyen Türk aydınlarına şükran duyuyorum. Onların çabalarıyla beş yıl içinde, hiç değilse, devlet eliyle yüz ciltlik, özel girişimlerin çabası ve yine devletin yardımıyla, onun

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

dört beş katı büyük olmak üzere zengin bir çeviri kitaplığımız olacaktır. Özellikle Türk dilinin bu emeklerden elde edeceği büyük yararı düşünüp de şimdiden çeviri etkinliğine yakın ilgi ve sevgi duymamak, hiçbir Türk okurunun elinde değildir.

23 Haziran 1941.

Milli Eğitim Bakanı

Hasan Âli Yücel

SUNUŞ

Cumhuriyet'le başlayan Türk Aydınlanma Devrimi'nde, dünya klasiklerinin Hasan Âli Yücel öncülüğünde dilimize çevrilmesinin, kuşkusuz önemli payı vardır.

Cumhuriyet gazetesi olarak, Cumhuriyetimizin 75. yılında, bu etkinliği yineleyerek, Türk okuruna bir "Aydınlanma Kitaplığı" kazandırmak istedik.

Bu çerçevede, 1940'lı yıllardan başlayarak Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayınlanan dünya klasiklerini okurlarımıza sunmaya başladık.

Büyük ilgi gören bu etkinliği Milli Eğitim Bakanlığı'nca yayınlanmamış -ancak Aydınlanma Devrimi yarıda kalmasaydı yayınlanacağına kesinlikle inandığımız- dünya klasiklerini de katarak sürdürüyoruz.

Cumhuriyet

NEW-YORK'U NASIL SEVDİ?

(Seçme Öyküler)

İÇİNDEKİLER

Kadına Güvenmek Doğru mu?11

Noel Armağanı20

Unutkanlık Hastalığı 28

Domuz Hırsızı Adama Acır mı? 45

Bilgiyle Gelen Mutluluk59

Polisler74

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Jeff Peters'ın Gözboyamacılığı 83

İnsanın Vicdanı Rahat Olmalı 93

El Elden Üstündür 101

Son Yaprak 120

New-York'u Nasıl Sevdi? 130

Para 139

Yerinde Bir Karar 148

KADINA GÜVENMEK DOĞRU MU?

Jeff Peters:

- Dahaönce de söylediğim gibi kadınların dalaverecilikteki yeteneklerine hiçbir zaman inanmamışımdır. Kadına en masum dolandırıcılıkta bile ortak olarak güvenmek doğru değildir, dedi.

- Builtifatı hak etmişlerdir. Namustan yana sağlam olduklarını söyleyebiliriz, yanıtını verdim.

Jeff:

- Namusluolmamalarına bir neden yok ki dedi. Erkekler neci oluyor? Kâh ölesiye çalışarak, kâh dolandırıcılık ederek kazandıkları kimin için? Kadınlar için! Ama ne de olsa kadınları işte hepten yabana atmamalı. Ancak saçlarının ve duygularının fazlaca okşanmasına izin verdiler mi kötüdür. Hiç bakmazlar. Evini toprağını tutuya koymuş, yorgun argın, kır bıyıklı bir koca ve beş çocuklu bir baba rolü adayını derhal hazır bulundurmalısınız.

Örneğin, Cairo'da Andy Tucher'le "evlendirme bürosu" adı altında kurduğumuz dolapta yardımcı olarak kullandığımız dul bayanı alalım:

Reklamayetecek kadar sermayeniz, öyle bir masa ağzını dolduracak kadar bir tomarınız oldu mu evlendirme bürolarında iyi para vardır. Altı bin dolarımız vardı. Bu tutarı iki ayda iki katına çıkarmayı umuyorduk. İki ay dedim. Çünkü tasarladığımız biçimde bir dolap yasal bir nitelik

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

almadan en çok iki ay çalışabilir.

Şu biçimde bir duyuru hazırladık:

"Nakit üç bin doları ve taşrada değerli emlakı bulunan güzel, sevimli, ev kadını bir dul evlenmek isteğindedir. Yoksul sınıfların genel olarak daha erdemli oldukları kanısında bulunduğundan, sevginin ne olduğunu daha çok bilen varlıksız erkekleri yeğlemektedir. Sadık, dürüst olmak, emlak yönetmeyi becerebilmek, parasal girişimlere para yatırmak konusunda uzman bulunmak koşuluyla isteklilerin yaşlı ve gösterişsiz olmalarına karşı çıkılmaz. İsteklilerin aşağıdaki adrese başvurmaları rica olunur...

Peters and Tucker eliyle

Kimsesiz dul

Cairo, İllinois"

İşin edebiyat yanını bitirdikten sonra:

- İyi, dedim. Bunun yapacağı zarar bize yeter. Amma velakin kadını nerede bulacağız.

Bu sözüme Andy biraz sinirlendiyse de kendini tutarak :

- Jeffben seni mesleğinde gerçekçi olarak tanırım. Oysa sen gerçekçi düşüncelerini unutmuşa benziyorsun. Kadına ne gerek var? Wall Street'te su ve deniz tahvilleri satılırken deniz kızının sözünün geçtiği mi oluyor? Evlenme duyurusunda kadına ne gerek var? diye karşı çıktı.

Derhal işe el koydum.

- Andy, beni biliyorsun. Yasanın basılı kurallarına aykırı olarak giriştiğim bütün işlerde her zaman uyguladığım ilke belli. Satılan mal var olmalı, gözle görülebilmeli, istek olduğunda sunulabilmeli. Bu ilkeyi savsaklamamak, tren tarifelerini akıldan çıkarmamak, değişik kentlerde yürürlükte olan yönetmelikleri iyice bellemek sayesindedir ki bir puroyla bir beş dolarlığın çözemeyeceği bütün işlerde polisle karşılaşmaktan kurtulabildim. Planımızı başarıyla uygulamaya koyabilmek için, söz konusu olan sevimli dulu, güzel veya çirkin, yurttaşlık yasası hükümlerine göre, gerektiğinde, yargıcın önüne çıkarabilmeliyiz.

Andy aklını başına alarak:

- Hakkınvar. Savcılık veya emniyet müdürlüğü soruşturmaya girişecek olursa, böyle bir kadının bulunması kuşkusuz bizim için daha iyi olur. Fakat, evlenmeyle ilgisi olmayan bir evlenme işine vaktini vermeye, para yatırmaya razı olacak kadını nereden bulmalı, diye yanıt verdi.

Andy'ye bu işi becerecek birini tanıdığımı söyledim.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Gezgin cambazhanelerde su satarak ve diş çekerek geçinen Zeke Trotter adındaki eski bir dostum, bir yıl önce sindirim zorluğuna karşı her zaman keyif çatarak aldığı sıvı yerine doktorun öğütlediği bir ilacı almış ve karısını dul bırakmıştı. Evlerinde çok kalmıştım. Kadıncağızı bu işte kullanabileceğimizi düşündüm.

Misis Trotter'in oturduğu kasabadan60 mil uzaklıkta bulunuyorduk. Hemen trene atlayıp gittim. Kulübeyi olduğu yerde buldum. Yalakta aynı ayçiçeklerini, bahçede aynı horozları gördüm. Güzellik, yaş ve emlak dışında, Misis Trotter duyurudaki özelliklere aynen uyuyordu. Bununla birlikte göze de pek kötü görünmüyordu. Yenir yutulur gibiydi. Ona bu işi vermek Zeke'nin anısına saygı göstermek demekti ..

Madam Trotter'e ne istediğimizi anlatınca:

- Namuslubir iş mi? diye sordu.

- MisisTrotter, hiç merak etmeyin. Biz Andy ile hesapladık. Adalet nedir bilmeyen bu geniş ülkede, duyuruyu okuduktan sonra güzel elinize bir yüzük geçirerek paranıza ve mallarınıza konmak isteyecek en az üç bin kişi çıkacaktır. Tarafınızdan söz verilen şeylere karşılık her biri size tembel bir serseri iskeleti sunacaktır. Yaşamda yerini bulamamış, iğrenç bir servet avcısından, bir dolandırıcıdan artakalmış bir iskelet!

Andy ile toplumun bu asalaklarına iyi bir ders vermeyi kararlaştırdık. Geleneğe saygılı, sui ahlak (1) sahibi bir evlenme bürosu maskesi altında bir örgüt kurmaktan kendimizi zor aldık. Amacımızı anladınız değil mi?

Misis Trotter:

- Anladımefendim, anladım, diye karşılık verdi. Sizin bereketli (2) olmayan bir işle uğraşmayacağınızı bilmeliydim. Peki, bana ne gibi bir görev düşüyor? Bu üç bin serseriyi birer birer mi, yoksa toptan mı geri çevireceğim?

- Hiçmerak etmeyin. Sizin işiniz kekâ! Sakin bir otelde kurulup keyfinize bakacaksınız. Yazışma ve işin ticari yanları Andy ile benim üzerimde olacak.

Şahsen, Ancak tren parasını elde edebilen en istekli adayların kendileri gelip sizinle evlenme isteklerini sözlü olarak bildireceklerdir. Siz de yalnızca bu gibilerin yüzlerine hayır yanıtı vermek zorunda olacaksınız. Size otel giderlerinden başka haftada 25 dolar ödeyeceğiz.

Misis Trotter:

- Beşdakika izin verin. Gidip pudra kutumu alayım. Evin anahtarını komşuya bırakayım. Ondan sonra aylığım işlemeye başlasın, yanıtını verdi.

Böylece dul bayanı Cairo'ya götürdüm. Bürodan kuşku çekmeyecek kadar uzak, fakat aynı zamanda gerektiğinde kolayca ele geçecek kadar yakın bir aile oteline yerleştirdim. Andy'ye durumu bildirdim.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Andy:

- Çokiyi, diye yanıtladı. Vicdanın artık rahat. Gözle görülebilir bir yem bulduk. Oltayı sarkıtalım. Gelirleri avlayalım.

Aynı duyuruyu ülkenin, uzak yakın, değişik yerlerinde çıkan birçok gazeteye verdik. Aynı duyuruyu diyorum. Başka duyurular kullanmaya kalksaydık çalıştırmak zorunda kalacağımız yazman ve öbür kişilerin çiklet şapırtısı savcılığın rahatını bozmaktan başka bir işe yaramayacaktır.

Bankaya Trotter hesabına 2 bin dolar yatırdık. Banka defterini de iyi niyetimizden kuşkulanacak olanlara gösterilmek üzere kendisine bıraktık. Esasen bizim eski dostun karısına güvenim tamdı.

Verdiğimiz duyuru hep aynıydı. Ama gelen mektuplara yanıt yetiştirebilmek için Andy ile günde 12 saat çalışmak zorunda kalıyorduk.

Günde yüze yakın başvuru oluyordu. Ülkede, çekici bir dulla evlenip parasını kullanmak sıkıntısına katlanacak bu kadar çok meteliksiz fakat gönlü bol insan olduğunu bilmiyordum doğrusu!

Büyük bir kısmı boş işler peşinden koşmaktan ve bıyık uzatmaktan başka bir şey yapmadıklarını kabul ediyor. Toplumun kendilerini anlayamadığını itiraf eyliyor, fakat aynı zamanda yüreklerinin sevgiyle taştığından emin olduklarını belirterek çekici dulun kendilerini hayat arkadaşı olarak seçmekle ömrünün en akıllı davranışında bulunmuş olacağını söylemek istiyorlardı.

Peters and Tucker kuruluşu her başvuruyu yanıtlıyor, gönderilen mektuptaki içten anlatımın dulun büyük ilgisini uyandırdığını ve üzerinde derin bir etki bıraktığını bildiriyor, daha ayrıntılı bir mektup yazmasını ve mümkünse içine fotoğrafını da koymasını rica ediyordu. Peters and Tucker, aynı zamanda gönderilen ikinci mektubun çekici müşterilerine teslim ücretinin iki dolar olduğunu ve bunun ikinci mektupla birlikte gönderilmesinin gerektiğini belirtiyordu.

Dolabın basit güzelliğini görüyor musunuz? Ev bark sahibi olmak isteyen bu soylu kişilerden yüzde doksanı, bir çaresini bulup iki dolar ediniyor ve bize gönderiyorlardı. Böylece konu kapanıyordu. Ancak tek bir yakınmamız vardı: İki doları alabilmek için zarfları kesip açmak zorunda kalıyorduk.

Birkaç müşteri kendileri geldiler. Kendilerini Misis Trotter'e gönderdik. Gerekeni o yaptı. Birkaçı yine gelerek yol parası istediler. Uzak yerlerden de ikinci mektuplar gelmeye başlayınca gündelik girdimiz 200 doları buldu.

Bir gün öğleden sonra en sıkı biçimde çalışmakta olduğumuz bir sırada -ben bir dolarlıklarla iki dolarlıkları ayırıyor ve ayrı ayrı iki puro kutusuna yerleştiriyordum, Andy de ıslıkla "senin için evlilik çanları çalmayacak" havasını tutturmuştu- ufak tefek fakat işini bilir biri belirdi. Duvarlara bakıyor, sanki ünlü Gainisborugh'nın yitik tablolarını arıyordu. Herife bakar bakmaz iftiharla göğsüm kabardı. Çünkü işimizi dört başı mamur görmüştük. Açık yanını bırakmamıştık.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Herif:

- Maaşallahbugün posta bereketli, dedi. Kalkıp şapkamı aldım.

- Buyurbakalım, sizi çoktandır bekliyorduk, gel sermayemizi gör. Washington'dan ayrıldığınız zaman cumhurbaşkanı dostumuz nasıldı? dedim .

Kendisini Riverview Oteli'ne götürdüm. Misis Trotter'le tanıştırdım. Banka hesabını gösterdim. Dulun hesabında iki bin dolar bulunduğunu gördü.

Sonunda:

- Buişte pek hile yok gibi görünüyor, dedi.

- Nesandındı, yanıtını verdim. Eğer evli değilsen kal, bayanla konuş, senden ücret almayız.

- Teşekkürlererederim. Bekâr olsaydım kalırdım. Hoşça kalın Mister Peters, dedi.

Üç ay içinde beş bin dolar kazandıktan sonra artık işe son vermenin zamanı geldiğini düşündük. Birçok kişiden yakınmalar gelmişti. Misis Trotter de yavaş yavaş bıkıyordu. Kendisini görmeye gelen istekliler pek çoğaldığından işten hoşlanmamaya başlamıştı.

Dükkânı kapatmaya karar verdik. Misis Trotter'e son haftalığı ödemek ve verdiğimiz iki bin dolarlık çeki tahsil etmek üzere otele gittim.

Onu okula gitmek istemeyen bir çocuk gibi ağlar buldum.

- Neoluyor? Bir şeye mi canınız sıkıldı? Yoksa evinizi mi göreceğiniz geldi? diye sordum.

- HayırMister Peters, diye başladı. Öyle bir şey yok. Bununla birlikte Zeke'nin dostu olduğunuz için derdimi size açmakta sakınca görmüyorum. Mister Peters, âşık oldum. O derece seviyorum ki onsuz yapamayacağım. Bu ana kadar düşlerimde yaşatmış olduğum erkek...

- Evlenin. Sevginiz karşılıklıysa birleşin. Duygularınıza, anlattığınız biçimde o da yüreği acıyla dolu olarak karşılık veriyor mu?

- Tabii. Fakat ne yazık ki beni şu sizin duyuru dolayısıyla görmeye gelenlerden biri. İki bin doları almadıkça evlenmekten kaçınıyor. Wilkinson adında bir bey, dedi. Ve adını söyler söylemez yeniden aşıkane kasılmalar içinde çırpınmaya başladı.

- MisisTrotter, ben kadınların duygularına herkesten çok saygı gösteririm. Üstelik çok sevdiğim bir dostun hayat arkadaşlığını etmiş bulunuyorsunuz. Kararı yalnızca ben verecek olsam iki bin dolar sizin olsun. Bu işten beş bin dolar kazandığımıza göre size iki bin doları hibe edebiliriz. Fakat ortağım Andy Tucker'in görüşünü almam gerek. Andy iyi bir adamdır. Ama işini de pek bilir. Yarı yarıya ortağız. Onunla bir konuşayım. Bakalım bir şeyler yapmaya çalışırız, dedim.

Otele dönüp Andy'ye sorunu anlattım.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Bunuçoktandır bekliyordum zaten, duyguları ve seçme hakkı söz konusu olduğu zaman kadına kesinlikle güvenilemez, dedi.

- Andyciğim, bir insan kalbini kırmaya neden olmak iyi bir şey değildir, yanıtını verdim.

- Hakkınvar Jeff. Esasen seni her zaman cömert, mert, yumuşak yürekli bir insan olarak tanımışımdır. Bense belki fazla katı yüreklilik etmiş; her şeyden, herkesten gereksiz yere kuşkulanmışımdır. Hiç olmazsa bu seferlik dediğini yapacağım! Git Misis Trotter'e söyle, iki bin doları bankadan alsın, sevdiği adama versin, dedi.

Yerimden fırlayıp Andy'nin eline sarıldım. Beş dakika elini bırakmadım. Sonra koşup Misis Trotter'e haber verdim. Kadıncağız üzüntüsünden nasıl ağladıysa, sevincinden de öyle ağlamaya başladı.

İki gün sonra Andy ile toplanıp yollanmaya hazırlandık.

- Buradanayrılmadan gidip Misis Trotter'e hoşça kal desek iyi olur. Seninle tanışmak ve teşekkürlerini bildirmek ister herhalde, dedim.

Andy;

- Negerek var. Gitmesek daha iyi olur, acele edelim, treni kaçırmayalım, yanıtını verdi.

Hep yaptığımız üzere sermayemizi kuşağıma sarmak üzere çıkardım. Bunun üzerine Andy elini cebine atarak bana bir deste para uzattı:

- Ötekilerininüstüne koy, dedi.

- Neredenbu? diye sordum.

- MisisTrotter'in iki bin doları.

- Sendene geziyor?

- Kendisiverdi. Bir aydan beri haftada üç gün onu görmeye gidiyorum.

- VilliamWilkinson sensin demek!

- Elbet, dedi.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

NOEL ARMAĞANI

Tam bir dolar seksen yedi senti vardı. O kadar, ne bir sent eksik, ne bir sent fazla !..Bunun da altmış senti peniden ibaret ufaklıktı. Bu penileri teker teker bakkal, kasap, manavla çekişe çekişe pazarlık ederek ve her defasında satıcıların cimrilik suçlamaları karşısında utancından kıpkırmızı kesilerek biriktirmişti. Della paraları üç kez saydı. Bir dolar seksen yedi sent, o kadar! Oysa ertesi gün Noel'di.

Kendini odadaki partal divanın üzerine atıp hıçkıra hıçkıra ağlamaktan başka çare yoktu. Della da böyle yaptı. Bu durumu bizi yaşamın hıçkırıktan, burun çekmekten ve gülümsemekten ibaret olduğu gibi felsefi düşüncelere yönlendiriyor.

Burun çekmenin öbürlerine üstün geldiğini de elbet kabul ediyoruz.

Bayan, birinci sahneden yavaş yavaş ikinciye doğru çekilirken evi şöyle bir gözden geçiriverin. Haftada sekiz dolara tutulmuş mobilyalı bir apartman! Betimlemeye değer bir durumu yok. Tam bir yoksul evi!

Aşağıda girişte, içine tek bir zarf sığdırmaya olanak olmayan bir mektup kutusuyla hiçbir ölümlü elin asla çalmayı başaramayacağı bir zil vardı. Kapıda da "Mr. James Dillingham Young" adını taşıyan bir kart asılıydı.

"Dillingham" adını, sahibinin haftada otuz dolar kazandığı bolluk döneminde ortaya atmışlardı. Kazanç haftada yirmi dolara inince "Dillingham" pek donuk bir görünüş almıştı. Adeta kendini alçakgönüllü bir D. harfiyle belirtmeyi düşünüyor gibiydi. Bu böyle olmakla birlikte, Mr. James Dillingham eve geldiği vakit size biraz önce Della diye tanıttığımız karısı kendisine "Jim" diye seslenir, boynuna sarılarak onu bağrına basardı.

Gözyaşları dindikten sonra Della eline bir ponpon alarak yüzünü pudraladı. Pencerede durarak apartmanın o iç karartan arka avlusundaki bulut rengi parmaklığın üzerinde yürüyen bulut rengi kediyi aptal aptal seyretti. Ertesi günü Noel'di. Jim'e bir armağan alabilecek yalnızca bir dolar seksen yedi senti vardı. Bu penileri aylardan beri birer birer biriktirmişti. Oysa şimdi hiçbir işe yaramadıklarını görüyordu. Haftada yirmi dolarla pek bir şey yapmaya olanak yoktu. Giderleri sandığından çok oluyordu. Zaten her zaman öyle olur! Şimdi Jim'e armağan alacak yalnızca bir dolar seksen yedi senti vardı. Sevgili Jimine güzel bir şey almak konusunda düşler kurarak birçok mutlu an yaşamıştı. Güzel, ender, parlak bir şey, Jim'in olma onuruyla az çok uyumlu bir armağan.

Odanın pencereleri arasında bir boy aynası vardı. Sekiz dolarlık dairelerde belki siz de böyle bir ayna görmüşsünüzdür. Narin ve çevik bir insan, karşılıklı iki pencere camının içindeki dikey yansımalara dikkat ederek görünüşü üzerine oldukça doğru bir kanı edinebilir. İnce yapılı Della da bunu iyi beceriyordu.

Pencereden uzaklaşarak kendini aynanın önüne attı. Gözleri pırıl pırıl yanıyordu, ama yirmi saniye içinde rengi uçuvermişti. Saçlarını çözerek omuzlarının üzerine döktü.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

James Dillingham Young ailesinin övündükleri iki şeyleri vardı. Birisi Jim'e babasından geçen ve aslında büyük babasının olan altın saat; öbürüyse Della'nın saçları idi. Apartmanın hava deliğinin karşı yanında Saba Melikesi otursaydı Della, kraliçenin mücevherlerini değerden düşürmek amacıyla, o güzel saçlarını pencereden dışarı sarkıtırdı. Hazreti Süleyman apartmanın kapıcısı olsa ve bütün servetini, elmaslarını, bodrumda bulundursaydı, Jim yaşlı adamı kıskandırıp hasetle sakalını kaşıttırmak için önünden her geçişinde cebindeki saati çekip bakar gibi yaparak gösterirdi.

Della'nın saçları altın renkli bir çağlayan gibi parlayarak ve dalgalanarak dizlerine kadar döküldü ve bir giysi gibi vücudunu örttü. Bununla birlikte Della, saçlarının uzun süre böyle kalmasına izin vermedi. Sinirli ellerle hemen topladı. Sonra bir an için durdu. Duraksar gibi oldu. Yerdeki kırmızı tüyleri dökük halıya bir iki damla gözyaşı aktı.

Della, gözlerinin yaşı kurumadan kahverengi ceketini kapıp aynı renkteki şapkasını başına geçirdiği gibi, eteklerini savurarak kapıdan fırladı. Merdivenleri inip sokağa çıktı.

Üzerinde "Mm. Sofronie. Her tür saç gereçleri" yazısı bulunan bir tabelanın önünde durdu. Bir atılışta kendini yukarda buldu. İri yarı, süt beyaz, soğuk bir kadın olan Madam Sofronie'ye, soluk soluğa:

- Saçlarımıalır mısınız? diye sordu.

Madam:

- Saçalırım ama şapkanı çıkar da bir bakalım, yanıtını verdi. Della altın renkli, çağlayana benzeyen saçlarını döküverdi.

Madam, saçları pişkin bir alıcı eliyle bir yokladıktan sonra:

- Yirmidolar, dedi.

Della:

- Peki. Derhal, yanıtını verdi.

Ondan sonraki iki saati pembe bir bulut üstünde uçar gibi sevinçle nasıl geçirdiğini bilmiyordu. Edebiyat bir yana, Jim için istediği armağanı bulmak isteğiyle dükkânların altını üstüne getiriyordu.

Sonunda bulabildi. Özellikle Jim için yapılmış bir şey! Dükkân dükkân gezmiş, hiçbirinde buna benzer bir şey görmemişti. Platin bir saat zinciri. Değeri, fazla gösterişli süslerde değil, deseninin yalınlığında ve kibarlığındaydı.

Bütün iyi şeyler böyle olmalıdır. Zincir Jim'in o benzersiz saatine yaraşacak kadar güzeldi. Della ilk bakışta kararını verdi. Zincir tıpkı Jim gibiydi. Gösterişsiz, fakat değerli. Kocasını da, zinciri de aynı biçimde betimlemek mümkündü. Yirmi bir dolar verdi. Bu zinciri taktıktan sonra Jim artık, saatine nerede olsa bakabilir, daha doğrusu bakmaya heveslenebilirdi. Oysa, şimdi o

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

benzersiz saate, bir kayışa asılı olduğundan hep gizleyerek bakıyordu.

Eve döndükten sonra Della'nın sarhoşluğu biraz geçti. Aklı başına gelerek sakıngan davranmayı düşündü. Saç maşalarını çıkartarak havagazını yaktı. Ve aşkla cömertliğin birleşmesinden doğan yıkımı onarmaya koyuldu. Sayın dostlar, burun kıvırıp geçmeyin. Bu her zaman çok büyük bir iştir. Korkunç bir iş!

Kırk dakika içinde saçları okul kaçağı bir çocuk kafası gibi kıvrım kıvrım olmuştu. Della aynadaki yansımasını eleştirici bir bakışla uzun uzadıya ve dikkatle seyretti.

Kendi kendine:

- Jimbu halimi görüp de ilk bakışta öldürmezse iyi. Tiyatro kızlarına benzetecek, ama ne yapayım. Bir dolar seksen yedi sente ne alınabilirdi ki !.. dedi.

Yedi buçukta kahve pişirilmişti. Tava da, sobanın arkasına yerleştirilerek ısıtılmış olan pirzolaları kızartmak üzere hazırlanmıştı.

Jim, hiç geç kalmazdı. Della zinciri avcuna alarak kapının yanındaki masanın başına oturdu. Kocasının, merdivenlerin ilk basamağındaki ayak seslerini duyunca bembeyaz oldu. Gündelik, en basit şeyler için dua etmeyi huy edinmişti.

- BüyükTanrım! Yalvarırım sana, ne olur, saçlarımı beğendir, diye mırıldandı.

Jim kapıyı açtı ve içeri girip arkasından kapadı. Zayıf ve pek ciddi bir görünüşü vardı. Zavallı, henüz yirmi iki yaşında aile yükü taşıyordu. Yeni bir pardesüye gereksinimi vardı, ellerinde eldiven yoktu.

Odaya koku almış bir av köpeği gibi çevresine kayıtsız bir biçimde bakınarak girdi. Gözleri Della'ya dikilmişti. Della bu dik bakışların anlamını çıkaramayarak korktu. Bu bakışlar ne şaşkınlık, ne öfke, ne dehşet, ne beğenmemezlik, yani genç kadının hazırlandığı duygulardan hiçbirini taşımıyordu. Jim, yüzünde o garip anlatımla bakışlarını karısına dikmiş yalnızca bakıyordu.

Della masanın yanından kıvrılarak yaklaştı.

- Jim, şekerim, ne olursun öyle bakma, diye yalvardı. Saçımı kesip sattım. Noel'i sana armağan almadan geçiremezdim, ölürdüm. Ne olacak, yine büyür. Bağışlıyorsun, değil mi? Ne yapayım başka çare yoktu. Saçlarım çabuk büyür. Unutalım bunu, haydi Jim, şekerim.

- Noel'inkutlu olsun de de barışalım. Ne güzel, ne hoş bir armağan aldığımı düşünemezsin, dedi.

Jim kafasını yoracak kadar düşünüp taşındığı halde bir türlü anlayamamış gibi yavaş yavaş:

- Saçınımı kestin? dedi .

Della:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Kesipsattım. Bu görünüşümü beğenmedin mi? Eskisi kadar sevmedin mi? Saçsız da yine aynı insan değil miyim, diye yalvardı.

Jim çevresine merakla baktı. Sonunda aptallaşmış gibi:

- Saçımıkestim mi dedin, diye yanıt verdi.

Della:

- Evet, kesip sattım, diyorum, diye açıkladı. Yavrucuğum, bu akşam Noel! Beni anla, bağışla. Senin uğruna gitti, deyip ciddi bir tatlılıkla:

- Saçlarımıntellerini belki sayabilirsin ama sana olan sevgimi ölçmek olanaksızdır. Şekerim, pirzolaları ateşe koyalım mı? diye sordu.

Jim, daldığı düşten uyanır gibi oldu. Dellacığını kollarına aldı. Beş on saniye gözlerimizi nezaket gereği başka bir yöne çevirelim. Önemsiz başka bir sorun üzerinde duralım. Haftada sekiz veya yılda bir milyon dolar olsa ne fark eder sanki? Fakat bir matematikçiye veya herhangi akıllı birine sorsanız size yanlış yanıt verir, doğrusunu bilmez. Çünkü Doğulu bilgelerin İsa'ya getirdiği armağanlar arasında bu sorunun gizini çözecek hikmetin anahtarı yoktu. Ama bu karanlık noktayı biz ilerde aydınlatacağız.

Jim, pardesüsünün cebinden bir paket çıkararak masanın üstüne attı.

- Dellacığım, aldanıyorsun. Saçını nasıl kesersen kes, hiç fark etmez. Sana olan sevgimde hiç değişiklik yapmaz. Paketi açarsan birdenbire neden afalladığımı anlarsın, dedi.

Della beyaz parmaklarıyla kâğıdı yırtıp ipleri koparararak paketi açtı. Açmasıyla çığlığı basması bir oldu.

Gözlerinden yaşlar akmaya başladı. Bu durum evin erkeğini, bütün avutma yeteneğini kullanmak zorunda bıraktı.

Paketten Della'nın Broodway'de bir vitrinde görüp uzun süredir düşlediği taraklar çıkmıştı. Kaplumbağa kabuğundan yapılmış elmas kenarlı o güzel taraklar işte önündeydi. Renkleri de saçlarına ne kadar uyuyordu. Pahalı olduklarını bildiğinden hiç umuda kapılmadan beğenmiş ve istemişti. Hiç beklemediği olmuştu. Ama ne çare ki onca istediği bu canım tarakları süsleyecek lüleler gitmişti.

Della sonunda kendini toplayarak kocasının getirdiği armağanları bağrına bastı. Gülümseyerek kocasına baktı.

- Şekerim, saçım pek çabuk uzar, deyip tüyleri tutuşan bir kedi gibi yerinden fırlayarak:

- Ayunutuyordum, diye bağırdı.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Jim alınan güzel armağanı görmemişti. Della avucunu açarak sevinçle kocasına uzattı. Bu değerli, fakat donuk maden genç kadının ruhundaki ateşin yansımasıyla parlar gibi oldu.

- Şekerim, güzel değil mi? Bütün kenti altüst ettikten sonra bulabildim. Saatini ver bakalım nasıl yakışacak, dedi.

Jim, Della'nın dediğini yapacak yerde kendini sedire attı. Ellerini başının arkasına koyarak gülmeye başladı.

- Dellasevgilim, Noel armağanlarımızı bir yanakoyup bir süre saklayalım. Bugünkü durumumuza uygun değil. Biraz fazla. Tarakları almak için saati sattım. Pirzolaları koy da pişir, dedi.

İsa'ya, doğduğu zaman armağan getiren Mecusiler akıllı insanlardı. Noel'de armağan verme göreneğini onlar yarattılar. Akıllı oldukları için hep uygun armağanlar getirirler ve çift olanları değiştirirlerdi.

Birbirleri için en değerli şeylerini feda eden iki akılsız gencin öyküsünü anlattım. Fakat bugünün akıllı gençleri! Size şunu anımsatmak isterim. Bu iki gencin birbirine verdikleri armağanlardan daha uygunu olamazdı. Alınıp verilen armağanlar arasında bunlarınkinden daha uygunu yoktur. Günümüzün gerçekten değerli insanları işte bu gibilerdir.

UNUTKANLIK HASTALIĞI

O sabah karımdan her günkü gibi ayrıldım. Beni kapıya kadar geçirmek için, ikinci çayını bitirmeden bıraktı. Ceketimin yakasındaki görünmeyen pamuk parçasını silkti. (Kadınlar kocaları üzerindeki mülkiyet haklarını bütün dünyada bu davranışla kanıtlamaya çalışırlar.)

- Soğukalmışsın, kendine iyi bak, artmasın, dedi.

Oysa soğuk algınlığım filan yoktu. Sonunda bir veda öpücüğü kondurdu. Soğuk bir karı koca öpücüğü!

Sürekli bir alışkanlığa dönüşttürdüğü bu davranışına, yeni bir çeşni verecek ne bir değişiklik, ne de bir içten gelmelik katıyordu. Kökleşmiş, kötü bir alışkanlıktan doğan beceriksiz bir davranışla özenle yerleştirilmiş olan kravat iğnemi iğriltti. Kapıyı kapayınca soğuyan çayına doğru koşan terliklerinin tıpırtısını duydum.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Yola çıktığım vakit o gün başıma geleceklerden hiç haberim yoktu. Duygularım beni hiç uyarmamıştı. Hastalık birden bastırdı.

Birkaç haftadan beri gece gündüz ünlü bir demiryolu davasıyla uğraşıyordum. Mahkemeyi ancak bir iki gün önce kazanmıştım. Aslında yıllardan beri hiç ara vermeden yasa ve mahkemelerle becelleşip duruyordum. Dostum ve doktorum Volney bir iki kez uyarmış; hatta bir gün:

- Eğerişleri biraz gevşetmezsen bir gün birden duracaksın. Ya sinirlerin bozulacak ya da aklın dengesini şaşıracak. Hafta geçmez gazetelerde okursun: Adının ne olduğunu bilmeyen, geçmişini tümüyle unutan biri kaybolmuş, adsız kişiliksiz dolaşıyor, neden? Endişe ve fazla çalışmak yüzünden beyin pıhtılaşıyor, diye açıkladı.

- Vallahiben pıhtılaşma işine pek inanmam. Bu öyküler gazetecilerin uydurmaları, diye yanıt verdim.

Doktor Volney başını salladı.

- Nedersen de. Böyle bir hastalık var. Senin dinlenmeye, değişikliğe gereksinmen var. Mahkeme, büro, ev. Yürüdüğün tek yol bundan ibaret. Dinlenmek için de hukuk kitapları okuyorsun. Bu uyarıyı zamanı geçmeden dinlesen iyi edersin, dedi.

Kendimi savunmak için:

- Çarşambaakşamları karımla kâğıt oynarız. Cumartesi akşamları bana annesinden aldığı haftalık mektubu okur. Hukuk kitaplarının dinlendirici olmadıkları henüz kanıtlanmış değil, yanıtını verdim.

O sabah yürürken doktor Volney'in bu sözlerini düşünüyordum. Kendimi her zamankinden daha iyi duyumsuyordum. Hatta biraz daha neşeliydim de.

***

Vagonun uzun ve rahatsız koltuğunda fazlaca kestirmiş olduğumdan kalktığımda eklemlerim gerilmiş, tutulmuştu. Başımı dayayarak düşünmeye çalıştım. Uzun bir süre sonra:

- Herhaldebir adım olacak, dedim. Ceplerimi araştırdım. Ne bir kart, ne bir mektup, ne bir kâğıt parçası vardı. Ceketimin cebinden üç bin dolar çıktı. Bozukluk yoktu, hepsi bütün paraydı.

Kendi kendime:

Herhalde biri olacağım, diye yineleyerek yeniden düşünmeye başladım.

Vagon insanla doluydu. Birbirleriyle serbestçe karıştıkları ve pek keyifli göründükleri için bir tanışıklıkları olacağını düşündüm. İçlerinden, keskin bir kimyon ve sabırotu kokusu yayan şişman, gözlüklü biri yaklaşıp dostça bir selamla yerimin boş bölümüne oturarak bir gazete açtı. Arada bir okumasına ara verdikçe, yolculara özgü bir biçimde günün olayları üzerine konuştuk.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Bu konular üzerinde, belleğim için övülmeye değer bir biçimde konuştuğumu gördüm. Biraz sonra karşımdaki:

- Herhaldesiz de bizlerden olacaksınız. Batı, doğrusu, bu gibi durumlarda, Doğu'ya birinci sınıf insanlar gönderir. Toplantıyı, New-York'ta yaptıklarına çok sevindim! Doğu'ya gitmek hiç kısmet olmamıştı. Adım R.P. Bolder. Missouri'de, Hickorey Grove'da, Bolder ve Oğulları şirketindenim.

Hazırlıksız olmakla birlikte kendimi toparlayıverdim. Aslında insanlarda, beklenmedik bir olayla karşılaştıkları zaman hemen kendilerine gelerek olayın gereklerine uyuverme özelliği vardır. Hemen bir vaftiz töreni yapmam; hem bebek, hem papaz, hem de baba olmam gerekiyordu. Duygularım yavaş yavaş çalışan beynimin yardımına koştu. Karşımdakinin yayınladığı keskin ilaç kokusu bana bir düşünce esinlemişti. Gazetesine gözüm ilişmiş, açık bir reklam görmüştüm. Bu bana büsbütün yardım etti.

- AdımEdward Pinkhammer'dir. Eczacıyım. Kansas'ta Cornopolis'de oturuyorum, dedim.

- Eczacıolduğunuzu anladım. Sağ elinizin orta parmağındaki nasırı gördüm. Havan tokmağının sürttüğü nokta nasırlanmış. Herhalde siz de kurultayda üyesiniz, değil mi? dedi.

Şaşkınlıkla:

- Bunlarınhepsi eczacı mı? diye sordum.

- Evet. Vagon doğrudan doğruya Batı'dan geliyor. Hem de eski eczacılardan. Öyle hazır tabletler veya haplar satan takımından değil. İlaçlarını kendileri hazırlayan eski eczacılar.

Haplarımızı kendimiz yaparız. Burnumuz havada değil. İlkyaz gelince çiçek tohumu satmaktan çekinmez; ek olarak ayakkabı ve şekerleme ticareti de yapmaktan kaçınmayız. Dostum Hampinker, bak sana söyliyeyim. Bu kurultayda ortaya yeni bir düşünce atacağım -yeni düşünce- zehirli ilaçlarla, zararsız ilaçları bilirsin. Adlarının benzerliği yüzünden bunları birbirine karıştırmak mümkündür. Genel olarak eczacılar ne yaparlar? Zehirlilerle zehirsizleri karıştırmamak için birbirinden olabildiğince uzak tutarlar. Oysa bu yanlıştır. Yanyana koymak gerekir. İstediğin zaman karşılaştırır ve yanlış yapmaktan kurtulursun. Nasıl anlayabildin mi?

- Kötüdüşünce değil doğrusu.

- Mademkibeğendin, pek güzel. Ben kurultayda önerince, sen de atılır beni desteklersin. Piyasada kendilerinden başka, pastile benziyen hipodermik tablet bulunmadığını sanan Doğu'daki portakal fosfatı ve masaj kremi profesörlerini mat ederiz.

Coşkuyla:

- Eğerşişe konusunda yardımım dokunursa, diye başladım. Lafımı keserek:

- Antimuanve potas tartratıyla soda ve potas tartratı demesine kalmadı:

- Bundansonra yanyana oturacaklar, diye, sürdürdüm.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Mister Bolder:

- Birkonu daha var. Hap yaparken katılaştırıcı madde olarak manyezi karbonunu mu, yoksa pülverize gliserini mi yeğlersin? diye sordu.

- Evet, ı, ı ,...,manyezi'yi dedim, bunun söylenişi ötekinden daha kolay gelivermişti.

Bu yanıtım üzerine Mister Bolder'in gözlüklerinin altından beni kuşkulu bakışlarla süzdüğünü gördüm.

- Bengliserini yeğlerim. Manyezi çamurlaşır. Gazeteyi uzatarak ve parmağıyla yazıyı göstererek:

- Bakoku! Bir afazi olayı daha. Uydurma bir unutkanlık. Hiçbirine inanmam doğrusu, onda dokuzu uydurmadır. İşinden, ailesinden bıkan kimse, hoş bir vakit geçirmek isteyince bir yerlere sıvışır. Arayıp buldukları zaman belleğini yitirmiş gibi davranır. Adını bile anımsamaz. Karısının sol omzundaki çilek işaretini bile tanımaz. Afazi! Sen onu benim külahıma anlat. Belleğin yitirilmesini anlarım, ama evlerinden niye kaçıp giderler.

Gazeteyi aldım. Abartılı başlıktan sonra şunları okudum:

Donver - 12 Haziran:

Elwyn C. Bellford adında tanınmış bir avukat üç günden beri gizemli bir biçimde ortadan kaybolmuş bulunmaktadır. Bulunması için yapılan bütün girişimler boşa gitmiştir. Mister Bellford saygın bir avukattı. Evlidir. Güzel bir evi vardır. Eyalet içinde en büyük kitaplık onundur. Kaybolduğu gün bankadan büyük miktarda para çekmiştir. Bankadan ayrıldıktan sonra da kendisini gören olmamıştır. Son derece sakin ve evcimen bir erkek olan Mister Bellford eğlence ve mutluluğunu evinde ve mesleğinde bulmuştur. Son birkaç aydan beri demiryolu şirketiyle ilgili bir davaya kendini aşırı vermiş olması belki kaybolma nedeniyle ilgili görülebilir. Aşırı çalışmanın aklına dokunmuş olmasından korkulmaktadır. Kayıp avukatın izini bulmak için çaba gösterilmektedir.

Yazıyı okuduktan sonra:

- Banaöyle geliyor ki bu konu hakkında aşırı bir güvensizlik gösteriyorsunuz. Okuduğum bana gerçek bir afazi olayı gibi görünüyor. Böyle bolluk içinde, ailesinden hoşnut, çevresinin saygısını kazanmış bir adam neden birdenbire her şeyden vazgeçiversin? Bazılarının belleklerini yitirdiklerini; adsız, evsiz barksız, geçmişsiz yollara düştüklerini biliyorum.

- Laf, boş laf. Bu gibileri zevklerinin peşindedirler. Bugünlerde kültür boşluğu var. Afazi konusunda bilgisi olan erkekler bunu bir özür olarak kullanıveriyorlar. Bununla birlikte kadınlar da az kurnaz değiller. Başlarına bir şey gelip yakalandılar mı kocalarının gözlerinin içine bakarak ve bilimsel bir tavır takınarak:

- Neyapayım, ipnotize etti, diyiveriyorlar.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Mister Bolder konuşmamıza bu akışı verince, açıkladığı felsefe, ileri sürdüğü düşüncelerle bana hiçbir yardımda bulunmadı.

New-York'a gece saat ona doğru vardık. Bir arabaya atlayarak otele gittim. Kayıt defterini Edward Pinkhammer diye imzaladım. İmzamı atarken bütün benliğim sarhoş edici görkemli, yabanıl, nefis bir kaynayışla kabardı. Yeni elde edilen olanaklar ve sonsuz bir özgürlük duygusuyla içim içime sığmaz oldu. Sanki dünyaya yeni gelmiş biriydim. Eski bağlar -zaten ne gibi takıntılarım olduğunu pek bilmiyordum- her neyse ellerimden ayaklarımdan çözülüvermişti. Gelecek, önümde yeni doğmuş bir çocuğun adım attığı gibi açıktı. Bu açık yola büyük bir insanın deneyim ve bilgisiyle giriyordum.

Otel yazmanının beni beş saniye kadar dikkatle süzdüğünü sezer gibi oldum. Valizim yoktu.

- Eczacılarkurultayı için geldim, diyerek bir tomar para çıkardım.

- Valizimher nedense henüz gelmedi, diye ekledim.

Altın dişlerini göstererek:

- Öylemi, efendim. Batılı delegelerden otelimizde kalan pek çok, dedi ve zili çalarak hademeyi çağırdı.

Oynadığım role renk vermek isteğiyle:

- BizBatılılar arasında kurultaya bir öneri sunma konusunda önemli bir girişim var. Antimuan ve Potas tartratı şişelerinin soda ve potas tartratı şişeleriyle aynı rafta saklanmasını önereceğiz.

Yazman ivedi;

- Bayıüçüncü katta 14 numaraya götür, dedi. Hademeler beni alıp odama tıktılar.

Ertesi gün bir valizle giyim eşyası aldım. Edward Pinkhammer'in hayatını yaşamaya başladım. Geçmişle ilgili sorunları çözmeye çalışarak kafamı yormaktan kurtulmuştum.

Bu büyük ada kent dudaklarıma keskin bir içkiyle dolu parlak bir kadeh uzatıyordu. Sevinerek içtim. Manhattan'ın anahtarları, kullanmasını bilendedir. Yabancı, bu kentin ya konuğu, ya kurbanı olur.

İlk günlerim altın ve gümüş kadar parlak geçti. Birkaç saat gibi kısacık bir sürede dünyaya gelen Edward Pinkhammer bağsız bir yaşam sürmenin zevkini tattı. Tiyatrolarda ve taraçalardaki bahçelerde sihirli halılara oturarak güzel kızlar, neşeli müzik ve insanlığı acayip ve anlamsız abartılarla alaya alan öykünmeler ülkesine uçtu. Zaman ve mekanla , toplum bağlarıyla bağlı olmadan şuraya buraya, paşa gönlünün istediği yere gitti. Acayip barlarda, Macar müziğinin ezgileriyle birtakım civelek sanatçıların çığlıkları arasında acayip yemeklerle karnını doyurdu. Gece yaşamının elektrik ışığında sinemalardaki görüntüler gibi titrediği yerlerde ve son moda şapkaların, pahalı elmasların ve bunları giyen ve takan kadınlarla giyilmesini ve takılmasını sağlayan erkeklerin neşelenmek ve boy göstermek için buluştukları gazinolarda bulundu. Bütün

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

bu görünümler arasında o ana kadar algılayamamış olduğu bir gerçeği öğrendi.

Özgürlük, yasağa meydan okumakla elde edilemez. Özgür olmak isteyen genel eğilime uyar. Nezaket kapısı geniştir. Altından geçerken borcunu ödemelisin: Tersi durumda özgürlük ülkesine giremezsin. Bütün bu didişmelerin, görünen düzensizliğin, kayıtsızlığın ortasında bu kuralın kendini hiç belli etmeden fakat demir bir yasa gibi egemen olduğuna tanık oldum.

Manhattan'da bu kurala uymak zorunludur. Bu ilkeye uyarsanız tam bir özgürlüğe kavuşur, özgür insanların en özgürü olursunuz. Eğer kendinizi yürürlükte bulunan töreyle bağlı saymazsanız elinizi kolunuzu bağlamış olursunuz.

Bazen gönlüm çekince akşam yemeği için, nezaketten doğma zarif bir çekingenliğin egemen olduğu, mırıltılarla konuşulan ve yüksek sosyete kokan palmiyeli, görkemli salonları arardım. Bazen birbiriyle aşıkdaşlık eden gürültücü, fazla süslü, patavatsız yazmanlar ve satıcı kızlarla dolu vapurlara binerek plajlara gider, bu ilkel halkın kaba eğlencelerine dalardım. Bunların dışında hep Broadway vardı: Zengin, parlak, kurnaz ve kaypak , hep çeşitlenen, çekici Broadway. İnsanı afyon tiryakiliği gibi saran Broadway.

Bir gün otelime girerken koca burunlu, kara bıyıklı, şişman biri koridorda önüme çıktı. Yanından geçmek isterken saldırgan bir içtenlikle merhabalaşmaya kalktı.

Yüksek sesle:

- MerhabaBellford. New-York'ta işin ne? Senin o kitap ininden çıkacağına kesinlikle inanmazdım. Madam da burada mı? Yoksa kendi başına mı geldin? dedi .

Elimi elinden çekerek soğuk bir sesle:

- Yanılıyorsunuzherhalde efendim. Adım Pinkhammer, izninizle, dedim.

Adam belirgin bir şaşkınlıkla yana çekildi.

Otel yazmanının masasına doğru ilerleyerek hademeyi çağırıp boş bir telgraf kâğıdı hakkında bir şeyler söylediğini duydum.

Yazmana:

- Hesabımıçıkarın. Yarım saate kadar valizimi aşağıya indirin. Dostluk taslayan yalancılar tarafından rahatsız edilmeyi hiç sevmem, dedim...

O gün öğleden sonra Beşinci Cadde'nin aşağısında dingin, oturaklı, eski bir otele geçtim. Broadway'in ilerisinde küçük bir lokanta vardı. İnsan burada yemeğini tropik bitkiler arasında hemen hemen tam bir tropik dekoru içinde yerdi. Bir yandan servisin eksiksizliği, öbür yandan sessizlik ve lüks burasını yemek ve aperitif için ideal bir yer haline getirmişti. Bir gün öğleden sonra oraya gittim. Terementi otları arasında ilerlerken kolumdan birinin çektiğini duyumsadım.

Şaşılacak derecede tatlı bir ses:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- MisterBellford, diye seslendi.

Dönünce bir bayanla karşılaştım. Yalnız başına oturan otuz yaşlarında, son derece güzel gözlü bir kadın bana sanki çok yakın bir dostmuşum gibi bakıyordu.

- Azkalsın beni görmeden geçiyordun. Tanımadım diye yadsıma . On beş yılda bir el sıkışsak ne olur, diye çıkıştı.

Derhal elini sıktım. Bir sandalye çekerek karşısına kuruldum. Kaşlarımla çevrede dolaşan bir garsonu çağırdım. Bayan bir portakal dondurmasıyla haşır neşir oluyordu. Ben de "nane likörü" ısmarladım. Saçları tunç kırmızısıydı, bununla birlikte saçlarını seyre olanak yoktu, çünkü gözlerinizi gözlerinden ayıramazdınız. Alacakaranlıkta bir ormanın derinliklerine baktığınız zaman günbatımını nasıl duyumsarsanız bu kızıl saçları da öyle duyumsardınız.

- Benitanıdığınızdan emin misiniz? diye sordum.

- Hayır, ondan hiçbir zaman emin olamadım, diye gülümsedi.

Azıcık bir endişeyle:

- AdımınEdward Pikhammer olduğunu ve Kansas'ta Cornopolis'te oturduğumu söylesem ne dersiniz, dedim.

Neşeli bir bakışla:

- MadamBellford'u birlikte New-York'a getirmemiş, derdim. Getirsen çok iyi ederdin. Marian'ı görmek isterdim doğrusu.

Sesini biraz alçaltarak:

- Pekdeğişmemişsin doğrusu. Ewyn, dedi. Güzel gözlerinin gözlerimin içine baktığını ve yüzümü dikkatle süzdüğünü duyumsadım.

- Hayır; değişmişsin, diye düzeltti. Son sözcüğü söylerken sesinde sevinç anlatan yumuşak bir eda sezdim.

- Görüyorumki unutmamışsın. Bir yıl değil, bir gün değil, bir saat unutmamışsın. Sana unutmayacağını söylememiş miydim?

Saman çubuğunu endişeyle "nane likörü"ne daldırdım. Bakışları huzurumu kaçırmıştı.

- Bağışlamanızıdilerim ama unuttum. Her şeyi unuttum. Asıl zorluk da zaten orada... dedim .

Yadsıyışımla alay etti. Yüzümde okuduğu bir anlama tatlı tatlı güldü.

- Arasıra haberlerini alıyordum. Batı'da Denver'de mi, Los Angeles'de mi, öyle bir yerde ünlü bir

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

avukat olmuşsun. Marian herhalde seninle övünüyordur. Benim de senden altı ay sonra evlendiğimi işitmişsindir. Herhalde gazetelerde görmüşsündür. Yalnızca düğün çiçekleri iki bin dolar tutmuştu.

On beş yıl demişti. On beş yıl uzun bir zamandır.

Biraz çekinerek:

- Kutlamalarımısunsam çok gecikmiş olmaz mı acaba? dedim .

Güzel ve ince bir ataklıkla:

- Eğercesaret edebilirsen, ne iyi, diye yanıt verince başparmağımla masanın üzerinde biçimler çizmeye koyuldum.

Heyecanla öne doğru eğilerek:

- Sanabir şey sormak istiyorum. Yıllardır öğrenmek istediğim bir şey. Bir kadın merakı yalnızca... O geceden beri beyaz güle dokunmaya, koklamaya, bakmaya cesaretin yetti mi? Yağmur ve çiyle ıslanmış beyaz güllere...

Nane liköründen bir yudum içtim:

İçimi çekerek:

- Bunlarınhiçbirini anımsamadığımı yinelemek anlıyorum ki işe yaramayacak... Belleğim yanılıyor, yazık ki böyle bir şey anımsayamıyorum, dedim.

Bayan kollarını masaya dayadı. Sözlerimi küçümseyen bakışları ruhuma işledi. Hafif bir kahkaha attı. Sesinde acayip bir anlam sezdim. Hem mutluluk evet mutluluk- hem de mutsuzluk anlatan bir kahkahaydı bu. Onu görmemeye, uzaklara bakmaya çalıştım.

Sevinçle:

- Yalansöylüyorsun. Elwyn, yalan söylediğini biliyorum, dedi.

Hiç ilgi göstermeden aptal aptal terementi otlarına baktım.

- AdımEdward Pinkhammer, eczacıların ulusal kurultayına geldim. Antimuan tartratıyla potas tartratı şişelerinin yeni bir biçimde dizilmesi hakkında bir akım var, yalnız, sanmam ki böyle bir şey sizi ilgilendirsin; dedim.

Kapının önünde pırıl pırıl ışıldayan bir landon durunca bayan kalktı. Elini sıktım, eğildim.

- Anımsayamadığımacidden üzgünüm. Durumu açıklamak isterdim ama, anlamazsınız diye çekindim. Siz Pinkhammer'i kabul etmiyorsunuz. Bense gülleri ve öbür anlattıklarınızı bir türlü anımsayamıyorum, dedim.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Arabasına binerek mutlu ve üzgün bir gülümsemeyle:

- Hoşçakalın, Mister Bellford, dedi.

O gece tiyatroya gittim. otele döndüğümde tırnaklarını ipekli bir mendille patlatmaya pek meraklı gibi görünen koyu giysili, sessiz birini yerden bitmiş gibi birden yanımda buldum.

Daha çok işaret parmağının tırnağıyla ilgilenerek ve öbürlerine önem vermeksizin:

- Bağışlayın, mister Pinkhammer, sizinle biraz özel görüşmek istiyorum. Bakın şurada bir oda var, dedi.

- Buyrun, yanıtını verdim.

Beni küçük, özel bir salona soktu. İçerde bir bayla bayan vardı. Bayanın yüzünde büyük endişe ve yorgunluk belirtileri olmasaydı ortanın üstünde güzel sayılabilecekti. Boylu boslu, alımlıydı. Yüzünün çizgileri ve rengi gözüme pek hoş göründü. Üzerinde bir yolculuk giysisi vardı. Beni endişeli gözlerle süzüp titreyen elini göğsüne koydu. Sanırım ileri atılmak istedi. Fakat, yanındaki bay egemen bir el hareketiyle onun bu davranışına engel oldu, kendi kalkıp yanıma geldi. Güçlü ve düşünceli bir yüzü olan, şakakları hafifçe kırlaşmış, kırk yaşlarında biriydi.

İçtenlikle:

- Merhaba, yahu, Bellfordcuğum. Seni gördüğüme çok sevindim. Bir şey olmadığını biliyoruz. Ama ben sana önceden uyarıda bulunmuştum. Fazla çalışıyorsun, dedim. Şimdi seni alıp birlikte götüreceğiz. Kısa bir zamanda kendine gelirsin.

Alayla güldüm:

- Bellfordmasalını o kadar çok dinledim ki artık yeniliğini yitirdi. Usanmaya başladım. Adımın Edward Pinkhammer olduğunu ve sizleri ömrümde ilk kez gördüğümü daha şimdiden kabule razı olun, dedim.

Karşımdaki yanıt vermeye vakit bulamadan kadın çığlığı bastı. İlerlemesine engel olmak üzere uzanan eli iterek yanıma geldi. Sıkı sıkı sarılarak:

- Elwyn, Elwyn, kalbimi kırma, diye hıçkırmaya başladı.

- Benkarınım, karın. Bir kerecik olsun adımı söyle. Seni bu durumda görmektense ölü görmeyi yeğlerdim.

Kollarını saygı fakat aynı zamanda kararlılıkla çözdüm.

Şiddetle:

- Bağışlamanızıdilerim, madam. Benzeyişe pek çabuk aldanıyorsunuz, dedim.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Bu arada aklıma eczacının düşüncesi geldi, gülerek:

- Neyazık ki Bellford denilen kişiyle bendeniz soda tartratıyla antimuan tartratı gibi aynı rafta buluşamıyoruz, diye sürdürdüm. Ama bu benzetiyi anlayabilmek için eczacıların ulusal kurultayındaki görüşmeleri izlemeniz gerek, diye ekledim.

Bayan, arkadaşına dönerek kolundan yakaladı.

- Doktorcuğum, doktor Volneyciğim. Nesi var? diye inledi.

Doktor diye konuştuğu kişi onu kapıya kadar götürdü.

- Sizbiraz odanıza gidin. Ben kalıp kendisiyle konuşacağım. Aklında bir şey galiba. Hayır, beyninin bir bölümü; iyileşeceğine eminim. Odanıza çekilin ve beni biraz kendisiyle başbaşa bırakın, dediğini duydum.

Bayan ortadan kayboldu. Koyu giysili kişi de belirsiz bir biçimde parmaklarıyla ilgilenmeyi sürdürerek dışarı çıktı. Ama holde beklediğinden emindim.

İçerde kalan kişi:

- MisterPinkhammer izin verirseniz sizinle biraz konuşmak istiyorum, dedi.

- Peki, mademki öyle bir isteğiniz var, yalnız izin verirseniz şöyle biraz rahat edeyim yorgunum da, dedim. Pencere yanındaki koltuğa kuruldum. Bir puro yaktım. Doktor bir sandalye çekerek yaklaştı.

Yatıştırıcı bir dille:

- Asılkonuya gelelim. Gerçek adın Pinkhammer değil, diye başladı.

Soğuk soğuk:

- Onusenin kadar ben de biliyorum. Fakat insanın bir adı olması gerek. Pinkhammer adını çok beğenmediğim konusunda sana güvence verebilirim. Fakat insan kendisini vaftiz etmeye kalkınca güzel adları anımsayamıyor. Düşün bir kez, ya Tanrı korusun, Scheringhausen ve Scroggins adını almaya kalksaydım ne olurdu. Pinkhammer'i seçmekle pek kötü etmediğim kanısındayım.

Karşımdaki ciddi olarak:

- AdınElwyn C. Bellford'dur. Denver'in en ileri gelen avukatlarından birisin. Şu an afazi hastalığı çekmektesin. Bundan dolayı gerçek kimliğini unutmuş bulunuyorsun. Hastalanmana neden mesleğine fazla saplanmış olman, doğal zevklerden, dinlenmeden kendini yoksun bırakmış bulunmandır. Biraz önce odadan çıkan bayan karındır.

Yerinde bir duruştan sonra:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Güzelbir kadın doğrusu. Saçının kestane rengine özellikle bayıldım, dedim.

- Övünülecekbir eştir. Kaybolduğundan beri, yani iki haftadır gözlerini hemen hemen hiç kapamadı. New-York'ta olduğunu Denverli bir tüccarın -İsidore Newman'ın- çektiği telgraftan öğrendik. Seni bir otelde gördüğünü, fakat kendisini tanımadığını bildiriyordu.

- Sanırımanımsadım. Bana Bellford diye seslenmişti. Şimdi sizin kendinizi tanıtmanıza sıra geldi, sanırım.

- BenVolney. Doktor Volney. 20 yıllık dostun, 15 yıllık doktorun. Telgrafı alır almaz karınla geldim. Haydi Elwynciğim, göster kendini, anımsamaya çalış.

Kaşlarımı çatarak:

- Negereği var ki, doktorum, diyorsun. Afazi iyileştirilebilir mi ?..İnsan belleğini yitirince birdenbire mi, yoksa yavaş yavaş mı kendine gelir?

- Bazenyavaş yavaş, bazen de yitirdiği gibi birden.

- Öyleyse, tedavimi kabul eder misin?

- Buda laf mı? Eski dost düşman olur mu? Seni iyileştirmek için elimden ne gelirse yapacağım. Bilimin tüm güçlerini kullanacağım.

- Peki. Artık hastan sayılırım. Sana hastayla doktor arasında kalması gereken bir giz vereceğim.

- Buyur.

Koltuktan kalktım. Ortadaki masaya bir demet beyaz çiçek bırakmışlardı. Güzel kokulu yeni ıslatılmış bir demet beyaz gül. Yakaladığım gibi pencereden fırlattım. Geçip koltuğa yine yaslandım.

- Bobbyciğim, birden iyileşmem daha doğru olacak. Artık bıktım. Marian'ı getirebilirsin...

Arkasına bir tekme yerleştirdiğim gibi içimi çekerek:

-Amadoktorcuğum, olağanüstü güzel bir hastalıktı doğrusu, dedim.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Doğu treninin sigara salonuna geçtiğimde Wabash ırmağının batısındaki aklıyla zihnini aynı zamanda kullanabilmek yeteneğine sahip tek akıllı insanı gördüm. Ama Jeff Peters dulların, yetimlerin korkacağı bir insan değildi. O yalnızca fazlalıkları tırtıklar ! Savurganların veya paralarını tehlikeli işlere yatırmaya hevesli atak paralıların önemsiz birkaç dolarını ele geçirerek dolaplar çevirmek sevdasındadır. Tütün, Jeff'i kolayca dile getirir. Dolgun, kuru iki puronun yardımıyla son serüvenini dinlemeyi başardım.

Jeff:

- Bizimişin en zor yanı dolabı birlikte döndürecek dürüst, güvenilir bir adam bulmaktır, dedi. Ortaklık ettiğim adamların en iyilerinin bazen hileye saptıklarını gördüm.

Geçen yaz, doğuştan dalavereye yatkın olup da olanaksızlık dolayısıyla bu Tanrı vergisi yetenekten yararlanamamış ve o yüzden başarı sarhoşluğuna kapılmayarak burnu büyümemiş, ahlakı bozulmamış birini bulurum düşüncesiyle şeytanın henüz ayak basmadığını işittiğim bir yöreye gittim.

Aradığım nitelikte bir köy buldum. Halk, Hazreti Adem'in cennetten kovulduğunu henüz işitmemiş, cennet bahçesinde yaşamayı sürdürüyormuş gibi yılanları öldürme ve öbür hayvanlara ad takma uğraşındaydı. Burası Mount Nebo adında bir köydü. Kentucky, West Virginia ve North Carolina eyaletlerinin birleştiği noktada -ne o? Bu eyaletlerin ortak sınırı yok mu, dedin. Peki... anladın ya o yakınlarda işte !..

Vergi toplama görevlisi olmadığımı kanıtlamak için bir hafta uğraştıktan sonra aradığım adam hakkında belki bir bilgi edinirim diye köy kabadayılarının geldiği kahveye gittim.

Burun buruna verip konuştuktan ve kuru elma varilinin çevresine dizildikten sonra:

- Baylar, dünyada, hile ve dolabın buradan daha az girmiş olduğu bir yer bulunacağını hiç sanmıyorum. Bütün kadınların cüretli ve uygun, bütün erkeklerin namuslu ve becerikli oldukları bu yörede yaşam bir cennettir. Burası bana Goldstein'ın (1) "Bırakılmış köy" adındaki yazısını anımsatıyor.

I'll fares the land, to hastening ills a prey:

What art can drive its chorms away;

The judge rode slowly down the lane mother;

For I'm to bethe queen of May.

Dükkân sahibi:

- Hakkınızvar Mister Peters, genel tanıya (1) oranla toplum yaşamı köyümüzdeki kadar doyumlu

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

(2) olan bir yer yoktur. Fakat Rufe Tatum'la tanışmadınız galiba, dedi. Köyün polisi:

- Nemünasebet; nereden nereye diye söze karıştı. Rufe, mırdar ağacında (3), asılmaktan kurtulan en amansız hayduttur. Bak şimdi aklıma geldi. Onu önceki gün özgür bırakmam gerekti, Yance Goodloe'yi öldürmekten aldığı otuz günü doldurdu. Ama bir iki gün ek Rufe'a vız gelir, dedi.

- Hadicanım, köyünüzde de böyle kötü birinin bulunabileceğine inanmam doğrusu, diye yanıtladım.

Dükkân sahibi:

- Obir şey değil, dedi. Daha kötü bir yanı var; domuz çalıyor.

Bu Mister Tatum'u arayıp bulayım, diye düşündüm. Özgür bırakıldıktan bir iki gün sonra kendisiyle tanışarak köyün dışına çağırdım. Bir kütüğe oturup iş üzerine konuştuk. Bir perdelik bir iki dolap çevirmek niyetindeydim. Doğal olarak, bir taşralı rolü oynayacak bir ortağa gerek vardı. R. Tatum bana bu rol için yaratılmış gibi geldi. Filmde, Eliza'nın batmasına engel olan Fairbanks nasıl o rol için yaratılmışsa, R. Tatum da bana, tasarladığım o köylü rolü için dünyaya gelmiş gibi geldi. Vücut olarak baş altında güreşenler kadardı. Gözleri mavimsiydi. Şöminenin üzerinde duran ve Harriet halanın çocukken oynadığı küçük çini köpeğin bakışlarını andırıyordu. Saçları Roma'da Vakıfhan'daki (1) denk atıcısı (2) yontusunun saçları gibi azıcık dalgalı olup renkleri salonlarda soba delikleri üzerine asılan günbatımı resimlerini andırıyordu; "Grand Canyon"da da günbatımı, altında "Amerikalı bir sanatçı tarafından yapılmıştır" yazısı bulunan tablonun rengindeydi. Evet, Tatum katıksız, tam bir köylüydü. Vodvildeki tek kanatlı pantolon askısı ve kulaklarına kadar geçirilmiş bir şapkayla -yani yapmacık- bir köylü giyimiyle bile görseniz, gerçekten köylü olduğunu hemen sezerdiniz. Amacımı anlattım. Onu önerimi hemen kabule hazır buldum.

- Adamöldürme gibi hafif suçunu bir yana bırakalım, asıl karmanyolacılık alanında önerdiğim işe uygun olduğunu kanıtlamaya yarar ne yaptığını söyle bakalım, dedim.

Güneylilere has şivesiyle ağzını yayarak:

- Ne ...?İşitmedin mi? Blue Ridge'de, bir domuz yavrusunu, benim gibi, görülmeden, işitilmeden, yakalanmadan aşıracak beyaz, kara tek bir insan yoktur. İster gece, ister gündüz olsun, yavruyu kümes demem, bahçe ve balkon demem, çayır koru demem, nereden olsa "gık" dedirtmeden kaldırırım. Bütün iş tutuş, taşıyış biçimindedir. Bir gün, domuz hırsızları arasında dünya şampiyonu olarak tanınacağımı umuyorum.

- İnsanınaz çok bir tutkusu olması çok güzel. Mount Nebo'da domuz hırsızlığı uygun düşebilir. Fakat dış dünyada "Bay State Gas" şirketi gibi önemsiz bir şirketin pay senetleriyle oynamak türünden pek kaba bir iş sayılır. Ama, işe uygunluğunu kanıtlamak bakımından yeter, ortak olabiliriz. Bende nakit para bin dolar var. Senin o avanak taşralı görünüşünle, para piyasasının saygınlığı yüksek binliklerinden birkaç pay senedi daha edinebiliriz.

Rufe'u kuyruğuma takarak Mount Nebo'dan ayrıldım. Vadiye indik. Yolda yeni ortağıma tasarladığım dolapları, oynayacağı rolü öğretiyordum. Florida kıyılarında iki ay keyif çatmıştım.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Artık yeniden çalışmaya başlamak için sabırsızlanıyordum. O kadar çok yeni marifetim vardı ki, torba yetmiyor, çuvala gerek oluyordu. Amacım Middle West'e (1) bir baca biçiminde dalıp9 mil genişliğinde bir yol açmaktı. Fakat Lexington'a varınca Binkley Kardeşler Sirki'ne rasladık. Ortalık çarıklı kurmaylarla dolmuştu.

Ev yapısı çarıklarını kentin tahta kaldırımlarında safdilce ve uzayıp giden bir mahkeme oturumu gibi sürüyen köylüleri gördüm mü dayanamam, beş on kuruş edinmek için balonun hava vanasını çekip hemen aşağıya inerim. Bunu düşünerek sirk yakınlarında Beevy adındaki bir dulun evinde iki oda kiraladım. Rufe'u bir hazır giysiciye götürerek kılığını baştan aşağıya değiştirttim. Düşündüğüm gibi, bu hazır kent giysileriyle tam bir özenti görünüşü almıştı. Dükkân sahibi Misfitzsky'nin yardımıyla onu tam benzetmiştim. Yeşil çizgili açık mavi bir giysiye bej rengi şık bir yelek, kırmızı bir kravat yakıştırmış, sonra da kasabada bulunan en açık sarı ayakkapları giydirmiştim. Köyde giydiği o çizgili kundak taklidi takımla taratorlu garnitüre benzeyen gömleği dışında, Rufe yaşamında ilk kez böyle bir giysi giyiyordu. Bu kılıkla yeni bir burun halkası takmış Afrikalı bir zenci gibi utangaç bir görünüş almıştı.

O akşam sirkin çadırlarının bulunduğu yere giderek küçük çapta bir "bul papazı, al papeli"ye başladım.

Rufe bahsi kızıştırmakla görevliydi. Ona bahse yatırmak için bir miktar para verdikten sonra kazançlarını ödemek üzere çekmeye bir miktar sahte kayme de koydum. Güvenmediğimden değil ha! Gerçek para görünce papazı kendi zararıma, yani kaybettirecek biçimde oynatamam da ondan .. nezaman denesem parmaklarım grev ilan eder.

Küçük masamı kurarak parayı kazandıran bezelyenin hangi topun altında olduğunu bilmenin ne kolay olduğunu göstermeye başladım. Okur yazmaz andavallar çevremde halka olarak bahse katılmak için birbirlerini itip kakmaya başladılar. Rufe'un beş on dolarla ortaya atılarak işi kızıştıracağı sıra gelmişti. Fakat görünürde yoktu. Bir iki kez ağzı şekerle dolu, sağa sola bakınırken görmüştüm. Ama bir türlü yaklaşmadı.

Kalabalık bir iki vurdu ama işi kızıştıracak biri olmadan çalışmak, yemsiz balık avlamaya benzer. Oyunu pek sıkıntısız kazanılan kırk iki dolarla kapattım. Oysa çarıklılardan hiç olmazsa iki yüz dolar avlamayı düşünüyordum. Eve on birde döndüm ve derhal de yattım. Sirkin konserle ve öbür ayrıntılarıyla Rufe'a, kendini unutturacak kadar çekici göründüğünü düşünerek ertesi gün bizim andavallıya genel iş ilkeleri üzerine bir söylev geçmeyi tasarladım.

Uyku tanrıçası her iki omzumu da çarşafa yapıştırmak üzere bulunduğu bir sırada evi baştan başa ayaklandıran münasebetsiz bir çığlık duydum. Yeşil elmadan sancılanan çocuk iniltilerini andıran bir haykırmadır gidiyordu. Kapımı açarak dula seslendim:

- MadamMeevy, çocuğunuzun ağzını tıkasanız iyi edersiniz.

Namuslu insanlar uyuma olanağını bulup hak ettiği gibi dinlenmek ister.

Ev sahibim:

- Bağışlayın, bayım. Bağıran benim çocuğum değil, dostunuz Mister Tatum'un birkaç saat önce

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

odasına getirdiği domuz. Dayı mı, kardeş mi, yeğen mi ne oluyorsan kendin gidip susturursan sevinirim, dedi.

Toplum için görgü gereği giyilmesi gereken bir şeyler giyerek Rufe'un odasına gittim. Kalkmış, lambasını yakmış, yerde duran teneke kabın içine, viyak viyak bağıran küçük, kirli beyaz bir domuz yavrusu için süt döküyordu.

- Buda ne? diye sordum. Bu akşamki rolünü kediye yüklettin. Oyunu berbat ettin. Şimdi de bu domuz yavrusu ne oluyor? Ortaklıktan vazgeçtinse haber ver.

- Hoşgör kardeş. Domuz hırsızlığına alışkanlığımı biliyorsun. Bu işin tiryakisi olduk. Bu akşam güzel bir fırsat çıkınca kaçırmak istemedim.

- Sendedomuz çalma hastalığı var. Domuz çevresinden uzaklaşınca umarım daha yüksek düşünceler üzerinde durur, daha kazançlı dalaverelerle akıl yorarsın. Böyle pis, cırtlak, budala bir yaratık yüzünden namusunu nasıl olup da lekelemeye razı olduğuna şaşıyorum doğrusu, dedim.

- Jeff, kardeşim, sen bunları anlamazsın. Benim gibi domuz yavrularına sevgin yoktur. Kanımca bu yavru sıradan olanın üstünde bir mantık ve zeka gücüne sahip! Biraz önce odanın bir köşesinden öbür köşesine kadar arka ayakları üzerinde yürüdü, diye yanıt verdi.

- Vallahiben yatıyorum. Sen dostunun o zeki kafasına bu kadar gürültü yapmaması gerektiğini sokmaya çalış. Bakalım alacak mı, dedim.

Rufe:

- Acıkmış, şimdi susar, uyur, yanıtını verdi.

Bir basımevinin yakınlarında bulunduğum sürece taş baskısı mı, çağdaş, silindirli bir makineden mi çıkma olduğuna bakmam, sabah gazeteleri ne olursa olsun okurum.

Ertesi sabah erkenden kalktım. Lexington'un günlük gazetesini kapının önünde dağıtıcının attığı yerde buldum. Birinci sayfada gözüme ilk çarpan şey, iki sütunluk bir ilan oldu. Şöyle yazıyordu:

BEŞ BİN DOLAR ÖDÜL

Dün akşam Binkley Kardeşler Sirki'nin garip yaratıklar çadırından Beppo adındaki küçük domuz yavrusu kaçmış veya çalınmıştır. Avrupa'da eğitilmiş olan yavruyu sağ ve esen getirene hiçbir soru sorulmadan beş bin dolar verilecektir.

Geo. B. Fabley

Yönetici

Sirk Alanı

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Gazeteyi hemen katlayıp iç cebime attım. Rufe'un odasına çıktım.

Giyinmiş, domuza artan sütle birkaç elma kabuğu veriyordu.

Dostça ve neşeli neşeli:

- Merhabalar, kalktık demek. Domuzcuğumuz da kahvaltı ediyor. Kuzum Rufe, yavruyu ne yapmak niyetindesin, dedim.

- Kafesekoyup Mount Nebo'ya, anneme yollayacağım, ben yokken ona yoldaşlık eder.

Arkasını okşayarak:

- Güzel, çok güzel bir yavru, dedim.

Rufe:

- Amadün akşam söylemediğini bırakmadın.

- Senona bakma, bu sabah gözüme güzel göründü. Çiftlikte büyüdüğüm için domuzları severim. Taşrada güneş batar batmaz yattığım için lamba ışığında hiç görmemiştim. Sana bir önerim var. Yavruyu on dolara alırım.

- Satmayaniyetim yok. Başka bir domuz olsaydı satardım, ama bunu satmam, yanıtını verdi.

Bir şeyler bildiğinden korkarak:

- Niyesatmıyorsun? dedim .

- Çünkübu bana yaşamımın en büyük başarısını tattırdı. Bu işi benden başka kimse başaramazdı. Eğer bir gün bir yuvam olur, çoluğa çocuğa karışırsam oturup babalarının bir sirk dolusu insan önünden bir domuz yavrusunu nasıl çaldığını anlatacağım. Belki torunlarıma da anlatmak nasip olur. Çocuklarımın babalarıyla övünmelerine bir vesile olacak. Bak anlatayım, birbirine açılan iki çadır vardı. Bu yavru bir sehpanın üzerinde zincirle bağlı duruyordu. Öbür çadırda dev gibi biriyle, saçları kar gibi ağaracak kadar yaşlanmaya uygun sağlıklı bir kadın vardı. Yavruyu yakaladığım gibi gık dedirtmeden çadırın altından sıyrıldım, ceketimin altına yerleştirdikten sonra karanlık bir sokağa varıncaya kadar renk vermeden belki yüz kişinin yanından geçtim. Satmaya hiç de niyetim yok, vallahi anneme göndereceğim. Başarımı gösterecek bir kanıt olarak saklasın, dedi.

- Bunayıpocak başında palavracılığa başlayıncaya kadar yaşamaz, yapamazsın. Torunların sözüne inanmakla yetinmek zorunda kalacaklardır. Satarsan yüz dolara alırım, dedim.

Rufe şaşkınlıkla baktı.

- Bu kadar etmez .. niçinistiyorsun? diye sordu.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Sevimli sevimli gülümseyerek:

- Banagelişigüzel baktığın zaman yaradılışımın bir de sanatçı yanı olduğunu fark edemezsin, değil mi? Ama zayıf bir yanım var. Domuz koleksiyonculuğu yaparım. Ender domuzları ele geçirmek için dünyayı alt üst ettim. Wabash vadisinde bir domuz otlağım var. İçinde her türlüsünü bulabilirsin. Seninki bana cins gibi görünüyor. Gerçek Berkshire galiba. Onun için istiyorum, dedim.

Rufe:

- Senihoşnut etmek isterdim, ama ne çare ki benim yanlışımın da (1) sanatçı bir yanı var. Bir domuzu herkesten daha büyük bir beceriyle çalmak sanat değil de nedir? Domuzlar benim için bir tür esin kaynağıdır. Dehama besin olan esin kaynakları. Özellikle bu. Vallahi 250 dolara bile satmam, yanıtını verdi.

Alnımın terini silerek:

- Benidinle, diye başladım. Bu domuzla ilgilenişim ticari değildir. Sanat kaygısına düşmüş bulunuyorum. Hatta sanattan da çok felsefi bir amacım var. Bir domuz uzmanı ve yetiştiricisi olarak bu Berkshire'ı koleksiyonuma eklemeyecek olursam dünyaya karşı olan görevimi yerine getirmemiş bulunacağım. Yavruya, gerçek değerinden dolayı değil domuzların insanlığın dostu ve insan türünün vekili olmaları nedeniyle beş yüz dolar veriyorum.

Bizim domuz tutkunu:

- Jeff, bu işte benim için söz konusu olan para değil, duygudur, diye karşılık verdi.

- Yediyüz dolar, dedim.

- Sekizyüz yap da yüreğimdeki duyguyu söküp atayım, diye yanıt verdi.

Elimi iç cebime daldırarak para kesemi çıkardım. Kırk adet yirmi dolarlık saydım.

- Yavruyualıp kahvaltımı bitirinceye kadar odama kilitleyeceğim, dedim.

Arka ayağından yakalayınca sirkteki yaban ördeği gibi öyle bir bağırdı ki, Rufe:

- Bırakben götüreyim, diye işe karıştı.

Kolunu beline sardıktan sonra öteki eliyle de ağzını tıkadı. Domuzu odama kadar uyuyan bir bebek gibi gık dedirtmeden götürdü.

Çeyizini sattıktan sonra sancılanmış gibi bir hal alan Rufe, kahvaltıdan sonra Misfitzky'ye gidip şık bir çift eflatun çorap almak istediğini söyledi. O gider gitmez, beni, duvar kâğıdına sürdüğü tutkalın kurumasından korkan tek kollu bir adam gibi bir telaş aldı. Yaşlı bir zenci buldum. Bir yük arabası kiraladım. Domuzu bağlayıp bir çuvala tıktıktan sonra sirkin yolunu tuttuk. George

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

B. Fabley'i buldum. Penceresi açık bir çadırda oturuyordu. Şişman, açıkgöz biriydi. Başına siyah bir takke geçirmişti. Kırmızı kazağının göğsünde dört kıratlık bir elmas parlıyordu.

- GeorgeB. Fabley siz misiniz? diye sordum.

- Benolduğuma bahse girerim, dedi.

- Bende, yanıtını verdim.

- Sendeolan ne? diye sordu. Asya kobrasına verdiğimiz fareler mi, yoksa kutsal camıza yedirdiğimiz alfalfa mı? dedi .

- Hiçbiri: Eğitilmiş domuz; Beppo ... bende , arabanın içinde, çuvalda. Bu sabah evimin ön bahçesinde çiçekleri yerken buldum. Eğer mümkünse beş bin doları büyük para olarak isteyeceğim, diye karşılık verdim.

George B. çadırın iki yanına sürtünerek çıktı. Kendisini izlememi söyledi. Küçük çadırlardan birine girdik. Kapkara bir domuz gördüm. Boynunda kırmızı bir kurdele bağlıydı.Otlara uzanmış birinin verdiği havuçları yiyordu.

G.B.

- Mac... bizim ünlü Beppo'nun bu sabah keyfi yerinde, değil mi? diye bağırdı.

Mac:

- Hem de nasıl .. sabahınsaat birinde acıkan revü kızı gibi iştahı yerinde, diye yanıtladı.

Fabley bana dönerek:

- Buparlak buluş nereden? Dün akşam domuz pirzolasını fazla kaçırdın galiba, dedi.

Gazeteyi çıkararak duyuruyu gösterdim.

- Sahte, haberim yok... Dörtbacaklılar dünyasının harikası olan olağanüstü yavruyu kendi gözünle gördün. Evet, çalınmadan, kaçmadan, olağanüstü bir duyarlılıkla kahvaltısını ettiğini kendi gözünle gördün. Güle güle, dedi.

Anlamaya başlamıştım. Arabaya bindim. Ned amcaya en yakın sokak ağzına çekmesini söyledim. Domuzu çıkardım, sokağın karşı tarafının uzaklığını iyice hesaplayıp gerisine doğru dikkatli bir nişan aldıktan sonra tekmeyi yerleştirdim. Çığlık çığlığa sokağın öbür yanına kadar tekerlenip gitti.

Ned amcaya elli santimi ödedikten sonra, gazete yönetim yerine yürüdüm. Gerçeği açıklayan o soğuk sözleri kendi kulağımla işitmek istiyordum. İlancıyı pencereye çağırdım.

- Bahsegirdik. Onun için öğrenmek istiyorum. Dün akşam bu ilanı veren kişi kısa boylu, şişman,

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

tahta bacaklı, kara bıyıklı biri değil miydi? diye sordum.

Karşımdaki:

- Hayır, sırık gibi, bir sekseni aşkın, mısır püskülü saçlı, konservatuar zıpırları kılıklı biri, yanıtını verdi.

Yemek zamanı gelince Misis Peevy'nin pansiyonuna döndüm.

- MisterTatum gelinceye kadar çorbasını sıcak tutayım mı? diye sordu.

- İstersenbir dene. Dünyanın göbeğindeki bütün kömür stoklarını yakıp bitirinceye, bütün ormanları biçtirip yakıncaya kadar beklesen işe yaramaz, dedim.

* * *

Jeff:

- İştedostum, görüyorsun ya, doğru, hakbilir bir ortak bulmak ne kadar güçtür, diye sözünü bitirdi.

Eski tanışıklığın verdiği rahatlığa güvenerek:

- Bukuralı iki yana da uygulamak gerekir. Eğer ödülü ikiye bölmeyi önerseydin belki... diye başladım. Fakat Jeff'in ağırbaşlı çıkışı karşısında sustum.

- Heriki yana aynı ilkeyi teşmil uygulayamayız, dedi. Benimki kurullara uygun ve dürüst bir spekülasyon girişimiydi. Ucuza al, pahalıya sat. Wall Street aynı şeyi yapmıyor mu? İster öküz, ister ayı, ister domuz olsun, fark eder mi? Boynuza ve posta izin var da, kıla yok mu?

BİLGİYLE GELEN MUTLULUK

Kanımca Birleşik Amerika eğitim ve öğretim işlerinin yönetimini Meteoroloji'ye vermek gerekirdi. Bunu laf olsun diye söylemiyorum. Akla yatkın nedenlerim var. Ama sizler öğretmenlerin meteoroloji dairesinin emrine verilmelerine karşı bir neden gösteremezsiniz. Bakın düşüncemi anlatayım... Okuyup yazmasını bildikleri için öğretmenlerden, havanın o günkü durumunu sabah gazetelerinden öğrenip merkeze tellemelerini isteyebiliriz. Ama bu konunun

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

başka bir yönü var. Şimdi ben, Patterson Pratt, size havanın, arkadaşım Idaho Green ile bana nasıl lüks bir kültür sağladığını anlatacağım.

Montana sıradağlarında Bitter Root tepelerinde altın arıyorduk. Walla-Walla'da, kesesinde boş yere harcayacak fazla umut taşıyan keçi sakallı birine raslamış, gereken gereçleri ortaklık pahasına buluşturarak, dağlara kazma sallamaya koyulmuştuk. Yedeğimizde bir orduya barış görüşmeleri süresince yetecek kadar bol yiyecek vardı.

Bir gün Karlos'tan gelen bir postacıya rasladık. Oturup üç kutu erik reçelimizi yedikten sonra yeni bir gazete bırakarak gitti. Havanın durumu hakkında bazı tahminlerde bulunan bu gazete Bitter-Root'un karşısına "ılık, sıcak; hafif batı rüzgârları" diye savurmuştu.

O akşam şiddetli bir doğu rüzgârı çıktı. Hava karlamaya başladı. Herhalde geçici bir kasım fırtınasıdır diye düşünerek Idaho ile daha yükseklerde bir kulübeye çekildik. Fırtına sürdü. Kar bir metreyi buldu. Yine ara vermeyince olduğumuz yerde saplanıp kaldığımızı anladık. Kulübeden çıkamayacak bir duruma gelmeden önce yetecek kadar odun kestik. İki aylık yiyeceğimiz olduğuna göre, içeri çekilip rüzgârı, fırtınayı, karı, yağmuru keyfine bıraktık.

Eğer adam öldürmek sanatını özendirmek isterseniz, iki kişiyi bir ay küçük bir kulübeye kapatın. İnsan dayanamaz vallahi!

Fırtınanın ilk günlerinde birbirimizin şakalarından hoşlanarak zevkleniyor, tavada "ekmek" niyetine pişirdiğimiz hamuru yiyerek gülüşüyorduk. Üçüncü haftanın sonunda Idaho şöyle bir bildiride bulundu:

- Yükseklerdeuçan bir balonda teneke bir kutunun dibine akıtılan kesik sütün çıkardığı sesi duymadım. Ama senin konuşma organlarından çıkan o boğuk gürültüyle karşılaştırılınca sütün sesi herhalde müzik ezgileri kadar tatlıdır. O kutlu ağzından çıkan şapırtıları duydukça ineğin geviş getirişini anımsıyorum. Yalnızca inek, ağzının şapırtısını başkalarına duyurmayacak kadar kibardır. Oysa sen...

Ben de yanıt olarak:

- MisterGreen, bir zamanlar seninle arkadaşlık ettim ama şimdi, bir köpekle mi, yoksa bu saygın kişiyle mi kalmak istersin, diye soracak olsalar çok geçmez kulübe sakinlerinden biri kuyruğunu sallamaya başlardı.

İki üç gün böyle sürdükten sonra birbirimizle konuşmaktan vazgeçtik. Mutfak gereçlerini ikiye böldük. Idaho yemeği ocağın bir yanında ben öbür yanında pişiriyorduk. Kar pencerelere kadar yükselmişti. Ateşi bütün gün yanar tutmak zorundaydık.

O ana kadar Idaho ile bütün öğrenimimiz kara tahta üzerinde yazılı: "Jim'in üç, John'un beş elması olursa, toplam kaç elma vardır"la sınırlı olmuştu. Sağda solda sürterken deneyimlerimizle aklımızı bir az yontmuş, üniversite derecesine hiç gerek duymamıştık. Sıkışınca deneyimin bize öğrettiklerini kullanıyorduk. Fakat Bitter Root dağlarında kar yüzünden kulübeye kapanınca durum değişti.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Eski Yunancayı bilsek, Homeros'u okumuş bulunsak ve yüksek öğretimde verilen öbür dersleri öğrenmiş olsaydık kulübede kapalı kaldığımız sürece herhalde düşünecek konular bulur, düşüncelere dalma olanağını kazanırdık. Kolej öğrenimi görmüş olanları taşrada çalışırken çok gördüm, ama öğrenimlerinin işe yaradığına hiç tanık olmadım. Bir gün Snake River'da Andrew Mc William'ın binek atı hastalanmıştı. On mil uzağa araba göndererek botanikçi geçinen bir üniversite mezununu getirtti ama işe yaramadı. Adam bildiğini okudu, dönüp gitti. At da öldü.

Bir sabah Idaho eline bir değnek almış, elle erişilemeyecek kadar yüksek olan bir rafı karıştırmaya koyulmuştu. Birden yere iki kitap düştü. Saldırırken Idaho ile göz göze geldik. Bizimki bir haftadır ilk kez olmak üzere ağzını açtı.

Acele edip parmaklarını yakma. Sana arkadaş olarak ancak uyuşuk bir çamur kaplumbağası layıktır. Ama ben yine kötü davranmayacağım. Bunu az bir şey sanma. Ana babanın yaptığından çok. Bu ne terbiye? Çıngıraklı yılan dostluk kurallarını senden daha iyi bilir. Donmuş bir turptan farkın yok. Para atacağız, kazanan beğendiği kitabı alacak.

Dediğini yaptık. Idaho kazandı. Beğendiğini aldı. Ben de bana kalana el koyarak köşeme çekildim. Okumaya koyulduk.

Bir külçe altın bulsaydım, bu kitabı görünce sevindiğim kadar sevinmezdim. Idaho ise payına düşen kitabı küçük bir çocuğun bir külah şekeri seyredişi gibi incelemeye koyulmuştu.

Benimki Herkimer imzalı "Bilinmesi Gereken Şeyler " adlı küçük bir kitaptı. Belki yanılıyorum ama, kanımca dünyanın en büyük yapıtıydı. Hâlâ saklıyorum, içindeki bilgilerle yalnızca seni değil, her kimi olursa olsun beş dakika içinde elli kez bozarım. İçinde Hazreti Süleyman'dan tut da New-York Tribune gazetesine kadar her şeyden söz ediliyordu. Herif bu bilgileri toplamak için herhalde en aşağı elli yıl çalışmış, dünyayı dört dönmüştür. Dünyadaki bütün kentlerin nüfuslarını yazmış, genç kızların yaşlarının nasıl kestirileceğini kaydetmiş, devenin kaç dişi olduğunu bildirmeyi unutmamıştı. Dünyanın en uzun tünelini, yıldızların sayısını, çiçek hastalığının kaç günde kendini gösterdiğini, kadın enselerinin ne kalınlıkta olması gerektiğini, genel valilerin veto haklarını, Roma su bentlerinin yapılış tarihlerini, Maine eyaletinde Augusta kasabasının yıllık ortalama ısısını, bir dönüm havuç ekmek için gereken tohum miktarını, zehirlere karşı kullanılacak ilaçları, sarışın bir kadının başındaki saçların sayısını, yumurta saklamanın yöntemini, dünya üzerindeki dağların yüksekliğini, şimdiye kadar yapılmış bütün savaşların tarihlerini, boğulanları kendilerine getirmenin yollarını, güneş çarpmasına karşı alınacak önlemleri, dinamitin nasıl üretildiğini, çiçeklerin nasıl yetiştirildiğini, doktor gelmeden önce ne yapmak gerektiğini, söylüyor ve bunlar gibi daha bin türlü konu hakkında bilgi veriyordu. Herifin bilmediği yoktu doğrusu.

Oturup kitabı dört günde okudum. Kolej ve üniversite öğrenimlerinin kazandırdığı bilim ve bilgi bu küçük kitapta özetlenivermişti. Kulübemizi saran karı, Idaho ile kavgalı olduğumuzu unuttum. Baktım oturmuş, ses çıkarmadan okuyordu. Meşe kabuğu rengindeki sakalının çevrelediği çehresi gizemli, yumuşak bir ışıkla ışıldıyordu.

- Idaho, senin kitabın nasıl? diye sordum.

Dargın olduğumuzu o da unutmuş olacak ki tatlılıkla yanıt verdi.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- HomerKeyem imzasını taşıyan bir yapıt.

- Keyemde (1) ne oluyor? diye sordum.

- İmza, dedi.

Idaho'nun beni bu biçimde atlatmaya kalkışına kızarak:

- Yalansöylüyorsun, dedim. Böyle imza olmaz. Herifin soyadı ne? Kitap yazsın da soyadını koymasın, olur mu hiç. Doğruyu söylesene! Buzağı gibi geveleyip duracağına çıkar baklayı ağzından.

Idaho sükunetini yitirmeden:

- Sanadoğruyu söyledim. Homer Keyem imzasını taşıyan bir şiir kitabı. Önce pek anlayamadım ama okumayı sürdürünce zevkine varmaya başladım. Vallahi iki kırmızı battaniyeye değişmem, dedi.

- Seninolsun, güle güle oku. Benim işime elvermez. Ben kafamda yer edecek doğru bilgi istiyorum. Elimdeki kitap da bu isteğimi karşılıyor, yanıtını verdim.

Idaho:

- Onaistatistik derler. Var olan bilgilerin en bayağısı, insanın kafasını zehirler. Bizim Keyem'in varsayımlarının üzerine yok doğrusu! Şarap tüccarı galiba! Ama ne de olsa şiir. İnsanın duygularına metre ve santimle seslenen senin o kitabına metelik vermem. Felsefi eğilimleri doğa yasalarıyla açıklama konusunda bizim Keyem seninkini yarı yolda bırakır. Ne kentlerin nüfusu, ne ortalama yağmur düşüşü para eder, dedi.

Ne yapalım, onun düşüncesi başka, benim düşüncem başkaydı. Gecemizi, gündüzümüzü kitaplara vermiş; okumakla vakit geçiriyorduk. Kar fırtınası bize epeyce şeyler öğretti doğrusu. Donlar çözüldükten sonra bana durup dururken, birdenbire şöyle bir soru sorsaydınız:

- SandersonPratt, söyle bakalım: 28x20 boyutlarında bir çatıyı kutusu 9 dolardan tenekeyle döşemek kaça mal olur? Derhal yanıtını alırdınız. Dakikada 192 bin mil yol alan ışıktan daha çabuk kondururdum. Bunu kaç kişi yapabilir? Tanıdığınız herhangi birini gece yarısı uykudan kaldırıp sorun bakalım: İnsan iskeletinde dişler dışında kaç kemik vardır? Veya Nebrasha eyaletinde valinin veto hakkını meclisin kaçta kaç çoğunluğu geri kaldırabilir ? Deneyin, bilebilecek mi, bakalım?

Idaho'nun şiir kitabından ne yarar sağladığını bilemeyeceğim. Ama ağzını ne zaman açsa şarap tüccarını hemencecik göklere çıkarırdı. Hoş bu laflara benim kulak astığım yoktu.

Idaho'nun sözlerinden anladığıma göre, Homer Keyem denen köpek herif için yaşam, kuyruğuna bağlı bir teneke kutuydu. Korkudan soluğu kesilinceye kadar koştuktan sonra oturup kuyruğundaki tenekeye bakar:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Mademkiçıkarıp atamıyorum, gidip meyhaneciye doldurtayım da birlikte kafaları tütsüleyelim, derdi.

Galiba İranlı imiş.Böylesinden ne beklersiniz. İran'dan halısıyla kedisinden başka iyi bir şey çıkar mı?

İlkyazda birkaç külçe altın bulabildik. Bir yere saplanmak huyumuz olmadığı için satıp geçtik. Adam başına sekiz bin dolar aldıktan sonra Salmon ırmağı kıyısındaki Rosa kasabasına indik. Şöyle adam gibi yiyip içelim, saçlarımızı kırktıralım, bir keyif çatalım, dedik.

Rosa curcunalı bir madenci kasabası değildi. Vadide çiftçi köyü gibi sessiz, temiz bir yerdi. Üç mil uzunluğunda bir de tramvay hattı vardı. Idaho ile tam bir hafta tramvaydan inmedik. Geceleri Sunset View Oteli'nde kalıyorduk. Gezmiş, geçirmiş, okumuş, bilim görmüş insanlar olduğumuzdan Rosa'da en yüksek sosyeteye alınmıştık. Bütün önemli şölenlere çağrılıyorduk.

Rosa sosyetesinin kraliçesi olan Misis De Armond Sampson'la, belediye dairesinde itfaiye şirketinin yararına verilen bir piyano konseri ve bıldırcın yeme yarışmasında tanıştık.

Misis Sampson kasabanın iki katlı biricik yapısının sahibi bir duldu. Sarıya boyalı olan Sampson kaşanesi , nereden baksanız hemencecik gözünüze çarpardı. Rosa'da bu yumurta sarısı eve Idaho ile benden başka çengel atmak isteyen daha yirmi iki kişi vardı.

Bıldırcın kemikleri toplanıp atıldıktan, birlikte şarkılar söylenip bittikten sonra dans başladı. Orkestra başlar başlamaz 23 kişi birden koşup Misis Sampson'un başına üşüştüler. Ben dans sevdasından vazgeçerek kendisine eve kadar eşlik etmek dileğinde bulundum. Pek doğru yapmışım!

Yola koyulduk. Bir aralık Misis Sampson:

- Yıldızlarbu gece ne parlak, ne çekici, dedi.

- Şugördüğünüz büyük yıldız dünyamızdan 66 milyar mil uzak. Işığı bize 36 yılda erişir. 18 ayak uzunluğunda bir teleskopla bakacak olursanız gökyüzündeki yıldızlardan 43 milyonunu görebilirsiniz. Bu söz ettiğim teleskopun görüş alanına on üçüncü ayaktaki yıldızlar da girer. Bunlardan biri bugün sönecek olsa ışığı dünyadan iki bin yedi yüz yıl daha görünür, yanıtını verdim.

Misis Sampson:

- Nediyorsunuz! Hiç de bilmiyordum. Pek fazla dans etmişim. Sıcaktan yanıyorum. Terlemişim de, dedi.

- Nedenibasit. İnsanda iki milyon ter bezesi vardır. Hepsi birden çalışır. Yarım inç uzunluğunda olan ter bezelerini yan yana getirecek olsanız yedi mil eder, dedim.

Misis Sampson:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Şaşılacakşey. Sulama çukurundan söz ediyorsunuz sandım. Bütün bunları nasıl, nasıl öğrendiniz? diye sordu.

- Dünyadagözlerim açık dolaşırım. O sayede her şeyi öğrendim!

- MisterPratt, öğrenim görmüş insanlara hayranımdır. Buradakilerin hepsi kara cahil. Sizin gibi kültürlü biriyle tanışmış olmak benim için büyük bir zevktir, evim size açıktır. Ne zaman isterseniz, buyurun.

Böylece sarı boyalı evin sahibinin gözüne girmiş oldum. Her salı ve cuma günleri görmeye gidiyordum. Herkimer'den içinde yaşadığımız evrenin harikalarıyla ilgili öğrendiklerimi anlatıyordum. Haftanın öbür günlerinde de dul bayan , Idaho ile öbür hayranlarını kabul ediyordu. Idaho'nun Keyem'den öğrendiği ilanı aşk yöntemini uygulamaya kalkacağı hiç de aklıma gelmemişti. Bir gün öğleden sonra Misis Sampson'a bir sepet erik götürüyordum. Yolda karşılaştık. Gözleri öfkeyle açılıp kapanıyordu. Şapkası bir yana tehlikeli bir biçimde eğilmişti.

- MisterPratt. Mister Green ismindeki kişi dostunuz, değil mi? diye başladı.

- Dokuzyıllık bir dost, dedim.

Derhal ahbaplığı kesin. Yüzüne bakılacak adam değil, diye çıkıştı. Görgünün "g"sini bilmiyor.

- Vallahişaştım doğrusu. Benim bildiğim Idaho Green sıradan bir dağlıdır. Bütün dağlılar gibi biraz kaba, yalancı ve savurgandır. Fakat ne olursa olsun centilmen olmadığını söylemeye dilim varmıyor. Giyim kuşamı, ağırbaşlılığı ve gösterişi bakımından belki insanın gözüne batar ama kalbi iyidir. Sıradan suçlara ve şişmanlığa karşı büyük bir direnci olduğunu gördüm. Bağışlamanızı dilerim. Dokuz yıl birlikte yaşadıktan sonra Idaho'ya karşı suçlamada bulunamayacağım gibi önümde ona karşı konuşulmasına da izin veremeyeceğim.

Misis Sampson:

- Dostunuzusavunmakta hakkınız var ama bu savunmanız bana herhangi bir kadının namusuna dokunacak biçimde önerilerde bulunmuş olması durumunu değiştirmez.

- Vallahişaştım. Idaho'nun böyle bir şey yapabileceğini hiç sanmazdım. Bir zamanlar sürekli bir kar fırtınası dengesini bozmuştu, ama o kadar. Evet, bir süre önce dağlarda kar yüzünden tıkanıp kalmıştık. Vakit öldürmek için bazı şiirlere merak sarmıştı. Belki bunlar ahlakını bozmuştur, dedim.

Misis Sampson:

- Tanıştığımızdanberi bana Dirty Henry (1) adında birinin şiirlerini okuyup duruyor. Bu şiirlere bakacak olursak herif kafirin biri.

- Öyleyseyeni bir kitap bulmuş, yanıtını verdim. Keyem takma adını kullanan birinin yapıtını okuyordu.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Misis Sampson:

- Herneyse. Bugün üstüne tuz biber ekti. Bir buket çiçek göndermiş, üzerine ünlü şiirlerinden bir satır iğnelemiş. Mister Pratt siz kültürlü bir insansınız. Kibar bir kadın görünce anlarsınız. Rosa sosyetesindeki konumumu biliyorsunuz. Bir somun ekmek ve bir testi şarapla ormanlara kaçarak onunla oynaşıp gülüşmeye razı olamayacağımı pekâlå kestirirsiniz. Testiyle şarap içerek ormanlarda aşk sefalarına dalacak insan değilim. Yemekte bir kadeh Bordo şarabı içerim, o kadar. Şiir kitabını da birlikte alacakmış. Öyle dedi. Kendisi gitsin. Olmazsa Dirty Henry'yi de yanına alsın. Eminim karşı çıkmaz. Yeter ki şaraba göre ekmek fazla olmasın. Söyleyin bakalım Mister Pratt, bu durum karşısında dostunuzun centilmenliği nerede kaldı?

- Idaho'nunbu çağrısı belki ciddi değildir. Şiirden ibarettir. Belki de gizli anlamı olan şiirlerdendir. Bu gibi yapıtlar yasa ve düzene karşı olmakla birlikte söylenmek istenen anlamın söylenenden başka olduğunu imayla basım iznini alırlar. Bu kusurunu bağışlarsanız, Idaho'nun adına teşekkür ederim. Kafalarımızı şiir dünyasının bayağı havasından kurtaralım. Gerçek ve düşünce dünyasının yüksek düzeyine erişelim. Bırakın bunları Misis Sampson! Böyle güzel bir günde güzel şeyler düşünelim. Burası sıcak olduğu halde ekvator serindir. Orada havanın sürekli biçimde beş bin metre yükseklikteki kadar soğuk olduğunu unutmayalım. Kırkıncı enlemle kırk dokuzuncu enlem arasında iklim, bin ile üç bin metre yükseklikteki iklime benzer.

Misis Sampson:

- Ömrünüzebereket, Mister Pratt. Dirty'nin şiirlerinden ağzım yandıktan sonra bu güzel şeyleri işitmek hoşuma gidiyor, diye hoşnutluğunu gösterdi.

- Gelin, yolun kıyısındaki şu kütüğün üzerine oturup şairlerin edepsizliğini, acımasızlığını unutalım. Gevezelik kavramını ancak bilimsel bilgileri ve yasalaşmış düzeni anlatan rakamların görkemli sütunlarında bulabilirsiniz. Bakın Misis Sampson, bu oturduğumuz kütük bir istatistiktir. Ve herhangi bir şiirden daha güzeldir. Halkalar altmış yıllık olduğunu gösteriyor. Yer altında , yedi yüz metre derinlikte üç bin yılda kömür olur. Dünyada en derin kömür madenleri Newcastle'de, Killingworth'dadır. Dört ayak uzunluğunda, üç ayak genişliğinde, iki ayak sekiz inç derinliğinde bir kap bir ton kömür alır. Eğer damar kesilecek olursa kesilen yerin üst bölümünü sıkmalısınız. İnsan ayağında 30 kemik vardır. Londra kalesi 1841'de yanmıştır.

Misis Sampson:

- Sürdürün, Mister Pratt. Çok güzel düşünceleriniz var. Hoşuma gidiyor. İstatistik kadar sevimli bir şey düşünemiyorum doğrusu, dedi.

Bununla birlikte Herkimer'den asıl yararı iki hafta sonra gördüm.

Bir gece:

- Yangınvar! sesleriyle uyandım. Fırlayıp gittim, görünümü seyre koştum. Misis Sampson'un evi olduğunu görünce rüzgâr gibi uçtum. İki dakika sonra oradaydım.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Sarı evin alt katını alevler tümüyle sarmıştı. Rosa'da erkek, kadın, köpek, kız, kısrak adına ne varsa hepsi yangın yerine üşüşmüştü. Bağrışıyorlar, havlayıp haykırıyorlar, itfaiyenin yolunu kesiyorlardı. Idaho'nun kendisini zorla tutan altı itfaiye erinin elinden kurtulmaya çalıştığını gördüm. Alevlerin alt katı tümüyle sardığını, içeri girmenin ölüm demek olduğunu anlatmaya çalışıyorlardı.

- MisisSampson nerede? diye sordum.

İtfaiye erlerinden biri:

- Onugören yok. Yatak odası yukardadır. Girip bakmak istedik, olanak yok. Merdivenimiz de yok, yanıtını verdi.

Ateşin ışığına doğru koşarak elimi cebime attım. Çekip kitabımı çıkardım. Aradığımı gözümün önünde görünce kahkahayla güldüm. Herhalde heyecandan kendimi yitirmiş olacağım.

- Haydiyavrum Herkimer, kendini göster. Şimdiye kadar tek bir yalanını yakalamadım. Her zaman yardımını gördüm. Anlat bakalım, bu işin içinden kurtulmanın çaresi nedir? dedim .

"Kazalarda ne yapmak gerek" bölümünü açtım. 117'nci sayfadaydı. Elimle işaret ede ede istediğim yeri buldum. Herkimer'in üstüne yoktu vallahi. Hiçbir şeyi unutmamıştı.

"Gaz ve dumandan boğulma..." Keten tohumu çok iyi gelir. Gözün dış kenarına biraz keten tohumu koyun...

Kitabı cebime yerleştirdikten sonra yanımdan koşarak geçen bir çocuğu yakaladım.

Eline bir miktar para sıkıştırarak:

- Koş, eczaneden bana bir dolarlık keten tohumu getir, çabuk ol sana da bir dolar var dedim.

Çevredeki halka seslenerek:

- Haydibakalım, Misis Sampson'u kurtaralım, diye bağırarak şapkamı ceketimi çıkardım.

İtfaiye erlerinden dördü çevremi alarak içeri girmenin ölüm olduğunu, tavanların yanıp düşmeye başladığını söylediler.

Gülmek istemediğim halde sırıtarak:

- Ketentohumu tedavisini yapabilmek için göz olması gerek, diye bağırdım. İtfaiye erlerinden ikisini dirseklerimle ittim, üçüncüsünü yana savurdum, dördüncüsünün dizine bir tekme salladıktan sonra eve daldım. Ölseydim, bir mektup yazıp öbür dünyanın sarı evin o günkü durumundan daha iyi olup olmadığını bildirirdim. Ama şimdilik içiniz rahat olsun. İyi atlattım. Lokantada acele ısmarladığınız tavuk kızartmasından biraz daha fazla kavruldum o kadar.

Alev ve dumandan iki kez yıkıldım. İtfaiye hortumlarının yardımıyla doğrulmayı başararak

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Misis Sampson'un odasına erişebildim. Dumandan kendini yitirmişti. Çarşaflara sarıp omzuma aldım. Yangın söyledikleri kadar zarar vermemişti. Yoksa kurtulamazdım.

Zavallı kadıncağızı evden elli yarda kadar uzakta otların üzerine yatırdım. Adayların yirmi ikisi birden ellerinde kovalarla hemencecik çevremizi aldılar. Her biri Misis Sampson'u kendi kurtarmak istiyordu. Bu arada eczaneye gönderdiğim çocuk geldi. Keten tohumunu getirmişti.

Örtüleri açınca Misis Sampson başını kaldırıp gözlerini araladı:

- MisterPratt, siz misiniz? dedi .

- Aman, ilacı sürmeden konuşmayın, susun, yanıtını verdinm.

Elimi boynuna dolayıp özenle başını kaldırdım. Öbür elimle keten tohumunun paketini açtım. Eğilerek usulcacık acıtmadan gözünün dış kenarına birkaç tohum yerleştirdim.

Bu sırada kasabanın doktoru koşa koşa çıkageldi. Ve Misis Sampson'un nabzını yakalayıp muayene ettikten sonra bana:

- Busaçmalar da ne? diye çıkışmaya başladı.

- Ketentohumu! Doktor değilim ama bunu nereden öğrendiğimi sana öğreteyim, yanıtını verdim.

Koşup ceketimi getirdiler, kitabı çıkarıp gösterdim.

- Dumanve gazdan boğulmanın neyle tedavi olunduğunu öğrenmek istersen 117'nci sayfaya bak dedim. Gözün dış kenarına keten tohumu koyun diye yazıyor. Dumanı mı emiyor yoksa midenin hipopotam sinirini mi harekete getiriyormuş, bilemeyeceğim. Bildiğim bir şey varsa o da bunu öğütlediğidir. Hastanın tedavisine sizden önce o çağrıldı. Ama konsültasyon yapmak isterseniz karşı çıkmaz.

Yaşlı doktor kitabı aldı. Gözlüğünü takarak itfaiye fenerinin ışığında şöyle bir inceledikten sonra:

- MisterPratt küçük bir yanlış yapmışsınız. Yanlış satırı okumuşsunuz. Boğulmaya karşı öğütlenen reçetede bakın ne yazılı: Hastayı derhal temiz havaya çıkarın, yan yatırın. Keten tohumu tedavisi göze toz ve çöp kaçtığı durumlar için, bir satır üstünde.

Bu arada Misis Sampson araya girerek:

- Banabaksana, doktor. Bu konsültasyonda benim de söz söylemeye hakkım var, sanırım. Hayatta bana o keten tohumu kadar iyi gelen bir ilaç düşünemiyorum diyerek başını kaldırıp koluma koydu.

- Sandy, şekerim, haydi öteki gözüme de biraz istiyorum, diye nazlandı.

Bugün, yarın ne zaman istersen gel. Rosa'nın ortasında güzel, sarı bir ev göreceksin. Bir

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

zamanlar Misis Sampson diye anılan ve artık Misis Pratt adını taşıyan o benzersiz kadının varlığıyla büsbütün güzelleşen güzel sarı bir ev! İçeri girecek olursan oturma odasının ortasındaki mermer masanın üzerinde Herkimer'in "Bilinmesi Gereken Şeyler" adlı yapıtını kırmızı marokenle ciltlenmiş olarak ve gerektiğinde insanları mutlu etmeye yarar her konuda akıl öğretmeye hazır bir durumda bekliyor bulacaksın.

POLİSLER

Büyük kentlerde birtakım insanlar söndürülen bir mumun alevi gibi apansız ve büsbütün ortadan yitiverirler. Bütün araştırmacılar, izleyiciler, kent labirentlerinin kurdu polisler, büro kuramcısı ve "tümevarım"cı hafiyeler araştırmaya gönderilir, fakat çoğunlukla kaybolanın yüzünü bir daha gören olmaz. Ama bu gibilerden bazıları ara sıra Sheboygan'da veya Terre Haute'de yaşamlarının belirli bir dönemine kadar, bakkalın hesabı da içinde olmak üzere her şeyi unutmuş olarak, "Smith"e benzer takma bir adla ortaya çıkarlar. Bazen bütün kentleri tarar; belki iyi pişirilmiş bir bonfile bekliyordur diye birer birer bütün lokantaları gezersiniz de sonunda daha önce oturdukları evin bitişiğine taşınmış olduklarını görürsünüz.

Kara tahta üzerine tebeşirle çizilmiş bir resmin silinişi gibi canlı bir insanın ortadan kayboluşu tiyatro sanatının en güçlü konularından birini oluşturur.

Bu konu üzerinde Mary Snyder olayını ilgi çekici bulmamak olası değildir.

Meeks adında orta yaşlı biri, batıdan kalkıp New-York'a gelerek bir yıldan beri kentin ucuz bir semtinde kalabalık bir apartmanda oturmakta olan elli yaşındaki dul kız kardeşi Misis Mary Snyder'i aramaya koyuldu.

Kız kardeşinin verdiği adrese başvurunca kadıncağızın bir ay önce taşınmış olduğunu öğrendi. Yeni adresini bilen yoktu. Bunun üzerine Mister Muks köşede bekleyen polise giderek derdini anlattı.

- Kızkardeşim çok yoksul. Onun için kendisini bulmak istiyorum. Son zamanlarda bir kurşun madeninden epeyce kazandım. Servetimi kendisiyle paylaşmak istiyorum. Gazetelere ilan vermek gereksiz. Kız kardeşim okumasını bilmez.

Polis bıyığını burdu. Görkemli bir biçimde öyle bir düşünceye daldı ki Meeks "Buldu gitti" diye sevinmeye başlayarak mavi boyunbağının üzerinde kız kardeşi Mary'nin sevinç gözyaşlarının izlerini aramaya koyuldu.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Polis:

- CanalStreet yakınlarına git. Kendini en büyük saka arabasının sürücülüğüne verdir. Mahalle ünlüdür. İkide bir yaşlı kadınlar saka arabalarının altında kalıp durur. Kız kardeşini de belki onların arasında bulursun. Eğer buna razı olmazsan merkeze git, kardeşinin peşinden bir dedektif koştursunlar, dedi.

Merkezde hemencecik işe koyuldular, Batılının yardımına koştular. Dört yana haber saldılar. Mary Snyder'in kardeşi Muks'de bulunan tek fotoğrafını istasyonlara dağıttılar. Mulberry Sokağı'ndaki komiser bu işle polis Mullins'i görevlendirdi.

Polis Meeks'i bir yana çekerek:

- Merak etme .. kolaybir iş... Bıyıklarını kes, ceplerini iyi purolarla doldur, öğleden sonra saat üçte beni Waldorf Gazinosu'nda bul, dedi.

Meeks polisin dediğini yaptı. Mullins'le buluştular. Bir şişe şarap getirttiler. İçerlerken polis kayıp kadın hakkında bir iki soru sordu.

- New-York büyük bir kenttir. Fakat kayıp arama işini sistemleştirmiş bulunuyoruz. Kızkardeşinizi bulabilmek için iki yol var. Deneyelim. Elli yaşında demiştiniz, değil mi ?..

- Birazdaha fazla.

Polis Batılıyı en büyük gündelik gazetenin ilan şubesine götürdü. Orada şu ilanı yazıp Meeks'e verdi.

"Yeni bir revü için acele olarak yüz güzel koro kızına gereksinim vardır. İsteklilerin Broadway'de ... numaraya başvurmaları rica olunur."

Meeks bu ilana pek kızdı.

- Kardeşimgece gündüz demeyip çalışan, yoksul, yaşlı bir kadındır. Böyle bir ilanın, bulunmasına nasıl yardım edeceğini bir türlü anlayamıyorum.

- Peki... New-York'u pek bilmediğin anlaşılıyor. Mademki buna karşı çıkıyorsun, başka bir yola başvuralım. Fakat sana daha pahalıya oturacak, dedi.

- Zararıyok, onu deneyelim.

Polis kendisini yine Woldorf'a götürdü.

- İkiyatak odasıyla bir salon tut, yukarı çıkalım, dedi.

Meeks bunu da yaptı. Dördüncü katta dayalı döşeli bir daireye çıktılar. Meeks şaşırmıştı. Polis kadife koltuğa kurularak tabakasını çıkardı. Daireyi aylık tutmanı söylemeyi unuttum. Daha ucuz olurdu, dedi.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Meeks:

- Aylıkmı? Ne demek istiyorsun? diye sordu.

- Sorunubu biçimde çözmek zamana bağlı. Zaten pahalı olacağını baştan söylemiştim. İlkyaza kadar beklememiz gerekecek. Yeni telefon rehberi o zaman çıkar, çıkar çıkmaz alır, kız kardeşinin adına bakar, adresini buluruz.

Meeks polisi derhal gönderdi. Ertesi gün bir tanışı New-York'un en ünlü hafiyesi Shamrock Jolnes'e başvurmasını salık verdi. Jolnes her ne kadar pahacıysa da gizemli olayları çözme konusunda mucizeler yaratırdı.

Meeks ünlü hafiyenin huzuruna ancak salonda iki saat bekledikten sonra kabul edildi. Jolnes mor bir sabahlık giymiş, sedef kakmalı bir satranç masasının başına oturmuş, önünde bir dergi, günlük bulmacasını çözmeye çalışıyordu. Hafiyenin ince düşünür yüzü, keskin bakışları ve ağzından çıkan sözcük başına istediği ücret, anlatmayı gerektirmeyecek kadar ünlüdür.

Meeks ziyaret nedenini açıkladı.

Sharmrock Jolnes:

- Eğerbulmayı başarırsam 500 dolar isterim, dedi.

Meeks başını eğerek kabul ettiğini bildirdi.

Jolnes sonunda:

- Soruşturmayıüzerime almayı kabul ediyorum. Bu kentte kaybolan kimseleri arayıp bulmak benim için hep ilgi çekici bir iş olmuştur. Bundan bir yıl önce buna benzer bir iş almıştım. Başarıyla sonuçlandırdığımı anımsıyorum. Clark adındaki bir aile, oturdukları apartmandan taşınmış ve ortadan kaybolmuşlardı. Bir ipucu ele geçirebilmek için apartmanı tam iki ay göz altında bulundurdum. Bir gün sütçüyle bakkalın yukarıya çıktıkları vakit gerisin geriye yürüdüklerini gördüm. Bunun üzerine "tümevarım" yöntemine başvurarak kaybolan aileyi derhal buluverdim. Karşı daireye taşınmışlar ve adlarını Kralc'a çevirmişlerdi.

Sharmrock Jolnes, Mary Snyder'in oturduğu apartmana giderek kayıp kadının odasını görmek istedi. Odaya Madam Snyder'den sonra başka kiracı girmemişti.

Küçük, karanlık, yoksul bir odayla karşılaştılar. Meeks umutsuzca kırık bir iskemleye çöktü. Büyük hafiye duvarları, yerleri, ortalıktaki bir iki kırık dökük eşya parçasını bir ipucu ele geçirmek isteğiyle inceden inceye araştırdı.

Yarım saat içinde Jolnes görünüşte önemsiz ve ne olduğu belirsiz birkaç şey toplamıştı. Ucuz türünden siyah bir şapka iğnesi; bir tiyatro programından koparılmış bir kâğıt parçası; üzerinde sol-C 12 yazısı olan yırtık bir kart.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Şöminenin rafına yaslanarak başını avcuna koyup on dakika dalgın dalgın düşündü. Entelektüel çehresinden, pek derinlere daldığı görülüyordu.

Sonunda kararlı bir biçimde:

- Buyurun, Mister Meeks. Sorun çözülmüştür. Sizi derhal kız kardeşinizin adresine götürebilirim. Para durumu konusunda endişe etmenize gerek yok. Parası, hiç olmazsa şimdilik, bol bol yetecek gibi.

Meeks, hafiyenin bu buluşuna sevindiği kadar hayran oldu.

Hayranlıkla:

- Nasılbecerdiniz? diye sordu.

Jolnes'in belki en zayıf yanı tümevarımla elde ettiği olağanüstü başarılarla övünmekti. Dinleyicilerine kullandığı yöntemle ilgili açıklama yapmaya ve ilgilerini çekerek onları şaşkınlıklar içinde bırakmaya her zaman hazırdı.

Jolnes topladığı kanıtları masanın üstüne yaydı.

- Çıkarımyoluyla... Misis Snyder'in kentin bazı semtlerine gitmesinin olasılık dışı olduğunu hesapladım. Şu şapka iğnesine bakın! Bir kere Brooklyn'ı derhal saf dışı bırakır. Tek bir kadın yoktur ki yanına bir şapka iğnesi almadan Booklyn Bridge'de tramvaya binmeye kalkışsın. İğnesiz bir kadın için oturacak bir yer bulmak mümkün müdür? Şimdi Harlem'e gitmesine olanak olmadığı kanıtlayacağım. Bu kapının arkasında kanca var. Bu kancalardan birine, Misis Snyder şapkasını, öbürüne şalını asıyordu. Asılan şalın alt kısmının, duvarın badanasını kirlettiğini görüyorsunuz. Şalın bıraktığı lekenin dümdüz olduğuna dikkat ettiniz mi? Bu, şalın kenarının düz ve saçaksız olduğunu kanıtlıyor. Orta yaşlı bir kadının Harlem trenine saçaksız bir şalla girdiği görülmüş müdür? Bu gibi kadınlar hep kapıya takılıp öbür yolcuları geciktirecek saçaklı şallar kullanırlar. Bu bakımdan Harlem'i de çıkarmak gerek.

Sonuçta Misis Snyder'in pek uzağa gitmemiş olduğuna karar verdim. Bu yırtık kart parçasında "Sol-C 12" yazısını görüyorsunuz.

C Caddesi, 12 numarada birinci sınıf bir pansiyon olduğunu biliyorum. Tahminimize göre kız kardeşinizin bütçesinin pek üstünde bir yer... Ama bu kırışmış tiyatro programına bir bakın! Bunun anlamı nedir? Sizce bir anlamı yoktur. Ama en küçük şeyleri bile göz önünde tutmayı alışkanlık edinmiş benim gibi biri için çok zengin bir anlamı vardır.

Kardeşinizin gündelikle çamaşıra veya ev işine gittiğini söylediniz. Salonları, büroları temizlediğini anlattınız. Bir tiyatroda böyle bir iş almış olduğunu kabul edelim. Mister Meeks değerli mücevherler daha çok nerede kaybolur; biliyor musunuz? Elbet tiyatrolarda... Şu kırışık program parçasına bir bakın, Mister Meeks... Yuvarlak bir biçimi var . Bir yüzüğe sarılmış herhalde, çok değerli bir yüzüğe... Misis Synder yüzüğü tiyatroda çalışırken bulmuş... programın bir parçasını keserek yüzüğü sarmış ve koynuna atmış. Ertesi gün satıp biraz paralanınca daha rahat bir pansiyona geçmiş... Sorunu bu kadar deştikten sonra C Caddesi 12 numarada

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

bulunmaması için hiçbir neden göremiyorum. Mister Meeks kardeşiniz işte bu adrestedir.

Shamrock Jolnes bu söylevini başarılı olmuş bir sanatçının gülümsemesiyle bitirdi. Meeks karşısındakine sözle anlatılamayacak derecede hayran olmuştu. Birlikte C Caddesi 12 numaraya gittiler.

Seçkin ve zengin bir semtte eski moda, kahverengi bir yapıydı.

Zili çalıp sordular. Misis Snyder adında biri bulunmadığı yanıtını aldılar. Son altı aydır yeni bir kiracı da gelmemişti.

Gerisin geriye dönüp kaldırıma vardıklarında Meeks kız kardeşinin odasından ipucu diye aldıkları entipüften şeyleri bir inceledi.

Program parçasını burnuna götürerek:

- Hafiyedeğilim ama, bu kâğıda yüzük değil nane şekeri sarılmış. Sol-C 12'ye gelince, bu da koltuk biletinin bir parçası... Sol kanatta, C bölümünde, 12 numaralı koltuk.

Shamrock Jolnes dalmıştı. Uzaklara bakar gibi:

- Birkez de Juggins'le görüşsek iyi ederdik, dedi.

Meeks:

- Jugginsde kim? diye sordu.

Jolnes:

- Yenibir kuramı olan hafiyelerdendir. Yöntemleri bizimkinden farklıysa da Juggins'in son derece karışık sorunları çözdüğünü işittim. Seni ona götüreyim, dedi.

Juggins'i çalışma odasında buldular. Açık sarı saçlı, ufak tefek bir adamdı. Nathaniel Hawthorne'un kentsoylular için yazdığı yapıtlarından birine dalmıştı.

Farklı düşünen iki hafiye resmi bir biçimde el sıkıştılar. Jolnes, Meeks'i tanıttı. Juggins okumayı sürdürerek:

- Anlatınbakalım, dedi.

Meeks bitirip susunca büyük hafiye kitabını kapatıp:

- Kızkardeşinizinelli yaşında yaşamını gündeliğe giderek güçlükle kazanan, çirkince yoksul bir dul olduğu anlaşılıyor; burnunun sol yanında da büyük bir et beni varmış; doğru mu? dedi .

Meeks:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Tamüstüne bastınız, dedi.

Kalkıp şapkasını giyen Juggins:

- Onbeş dakika sonra buradayım. Gidip kardeşinizin adresini getireceğim, diye açıkladı.

Rengi uçan Shamrock Jolnes zorla gülümsemeye çalıştı.

Belirtmiş olduğu süre içinde dönen Juggins'in elinde bir pusula vardı.

Sükunetle:

- KardeşinizMary Snyder, Chilton Sokağı'nda 162 numarada oturuyor. Beşinci katta holden çevrilme bir yatak odasında.

Meeks'le konuşmayı sürdürerek:

- Buradan ancak dört blok ilerde .. gidipbir baksanız iyi olur. Yine buraya gelirsiniz. Mister Jolnes sizi burada bekler.

Meeks yola koyuldu. Yirmi dakika sonra döndüğünde yüzü sevinçten parlıyordu.

- Hakkınızvarmış. Kardeşimi verdiğiniz adreste buldum. Çok şükür iyi de! Borcumuz ne kadar? dedi .

- İkidolar.

Meeks hesabını ödeyip gittikten sonra Shamrock Jolnes şapka elde Juggins'in karşısında dikilekaldı.

- Biristekte... bir şey... sormak ... Nasıl başardığınızı, diye kekelemeye başladı.

Juggins açıkladı.

- Sevinerek. Misis Snyder'in betimlemesini anımsıyorsunuz, değil mi? Bu gibi kadınlar karakalemle portrelerini yaptırmaya meraklıdırlar. Hem de haftalık taksitle! Memlekette bu işle uğraşan en büyük kuruluş köşe başında. Uğrayıp defterlerinden adresini aldım. O kadar, dedi.

JEFF PETERS'IN GÖZBOYAMACILIĞI

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Jeff Peters, para dolandırmak için Charleston'da, pilav pişirme yöntemleri kadar çeşitli dolaplar çevirmiştir.

Bununla birlikte ben her şeyden çok ilk zamanlarda, köşe başlarında öksürük ilacı ve merhem sattığı sokak köşelerinde, halkla haşır neşir olarak kıtı kıtına kuru ekmekle geçindiği, son meteliğinin talihine yazı tura atarak yaşadığı günlerin öykülerini dinlemeyi severim.

Jeff:

- Arkansas'daFisher Hill kasabasına üstümde deri bir giysi, ayağımda bir çarıkla düştüm. Elimde Texarkana'da bir oyuncudan aldığım otuz kıratlık elmas bir yüzük vardı. Herifin yüzüğe karşılık verdiğim çakıyı ne yaptığını vallahi söyleyemeyeceğim diye anlatmaya başladı. Saçlarımı uzatmış, doktor Waugh-Hoo kılığına girmiştim. Yerlilerin ünlü Lokman hekimi! Elimde tek bir marifet vardı. İkinci gençlik şurubu! Hayat verici ot ve köklerden üretilen bu eriyiği Chocktai oymak başkanının güzel karısı Faqua-la yıllık ayin için hazırlanan köpek haşlamasını süslemek üzere öteberi toplarken raslantı sonucu keşfetmişti.

Bir önceki kasabada pek alışveriş olmadığından cebimde beş dolar vardı. Ecza deposuna giderek sekiz onsluk altı düzine şişeyle bu şişelere uygun altı düzine mantar edindim. Öbür kasabadan arta kalan yaftalarla eczalar valizde hazırdı. Oteldeki odama dönüp musluğun gürül gürül aktığını ve masanın üzerinde ikinci gençlik şurubunun düzinelerle sıralandığını görünce keyfim yerine geldi. Dünyayı yine pembe görmeye başladım.

Sahtecilik mi? Haşa . Altı düzine şurup şişesinde iki dolarlık kına kına eriyiğiyle beş sentlik anilin boya vardı. Yıllarca sonra yeniden uğradığım birçok yerde birçok kimse bu ilacı benden yine istemişlerdir.

O gece bir araba kiralayarak şurupları kasabanın ana caddesinde satmaya başladım. Fisher Hill sıtmalı, alçak bir kasabaydı. Halkın böyle pneumocardiac anti-scorpitique karışık, düş ürünü bir ilaca gereksinmesi olduğu tanısını koymuştum. Şuruplar paskalya çöreği gibi kapış kapış gidiyordu.

Her biri elli sente iki düzine sattıktan sonra birinin arkamdan ceketimi çektiğini duydum. Bunun anlamını kavrayarak derhal arabadan aşağı indim ve göğsünde gümüş bir Alman yıldızı taşıyan bir ele beş dolar sıkıştırıverdim.

- Negüzel bir gece, değil mi? dedim.

- İlaçdiye yutturduğun o yolsuz bulaşık suyunu satmak için kent iznin var mı? diye sordu.

- Kentgörmedik ki, izin belgesi alayım. Yarın bakayım. Öyle bir şey görürsem alırım, dedim.

- Öyleyseyarına kadar alışveriş yasak, dedi.

Satıştan vazgeçerek otele döndüm. Otelciye olup biteni anlatırken:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- FisherHill'de senin gibisine ekmek yok. Hiç boşuna yorulma, dedi. Kasabada bir tek doktor var, Hopkins. O da belediye başkanının kayınbiraderi. Sahte doktorlara asla izin vermezler.

- Doktorlukedecek değilim ki: Taşrada gezgin satıcılık için izin belgem var. Gittiğim yerlerde isterlerse kent izin belgesi de alırım, dedim.

Ertesi sabah belediye başkanının dairesine gittim. Henüz gelmemiş olduğunu söylediler. Ne zaman geleceğini de bilmiyorlardı. Bunun üzerine Doktor Waugh-Hoo otel koltuğuna kurularak purosunu yakıp beklemeye koyuldu.

Bir aralık mavi boyunbağlı bir delikanlı usulcacık yanımdaki koltuğa yerleşerek saati sordu.

- Onbuçuk, dedim; sonra da: Seni tanıyorum. Andy Tucker değil mi? Güney eyaletlerinde o ünlü dolabı çeviren sen değil miydin? Hani elli sente hem Şili işi elmas bir nişan yüzüğü, hem patates püresi yapmaya özgü bir aygıt, hem de iç açıcı bir şurup satma buluşunu yapar, canım, diye açıkladım.

Andy kendisini anımsadığımı duyunca sevindi. Becerikli bir satıcıydı doğrusu! Becerikliliğinden başka mesleğine saygısı olan bir insandı. Ve yüzde üç yüz kazançla yetinirdi. Afyon işine girmek için birçok öneri almıştı. Ama yolsuz işlerden hep kaçınmış, hiçbir zaman doğru yoldan sapmamıştı.

Bir ortağa gereksinmem olduğundan, Andy ile işbirliği etmeye karar verdik. Fisher Hill'deki durumu anlattıktan sonra siyasetle ticaretin elbirliği etmiş bulunması yüzünden alış verişin kesat olduğunu anlattım. Andy, trenden daha o sabah inmişti. O da meteliğe kurşun atıyordu. Güya bir zırhlı yapımı için yardım toplayarak halkı dolandıracaktı. Dışarı çıktık. Balkona oturup durumu gördük.

Ertesi sabah saat on birde otelde oturuyordum. Bir zenci gelip yargıç Banks'in doktoru çağırdığını söyledi. Anladığıma göre pek hasta olan Banks, kasabanın belediye başkanıydı.

- Bendoktor değilim ki, doktoru çağırın, dedim.

- Efendimiz, doktor Hopkins kentte değil. Yirmi mil uzakta hastaya gitti. Başkanın durumu da pek kötü, rica ediyor, sizi istiyor, dedi.

- Mademkiöyle, gelirim. Ama doktor olarak değil, şöyle bir bakmak için, dedim.

Cebime bir şişe "İkinci Gençlik" şurubundan yerleştirdikten sonra belediye başkanının tepedeki evinin yolunu tuttum. Başkan kasabanın kırmalı çatılı en güzel yapısında oturuyordu. Bahçede çimenler üzerinde tunçtan iki köpek yontusu yatıyordu.

Karyolaya gömülmüş olan Banks'in yalnızca sakalıyla bıyıkları görünüyordu. Midesi bütün San Fransisco halkını korkudan sokaklara uğratacak gibi gürüldüyordu. Baş ucunda , elinde bir bardak suyla, bir delikanlı duruyordu.

Başkan:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Amandoktorcuğum, ölüyorum. Bir şeyler yap, beni kurtar, dedi.

- Başkancenapları, bendeniz Lokman Hekim'in öğrenciliğini yapmış değilim. Tıbbiyede de okumadım. Sıradan bir insan gibi yardımım dokunur mu, diye geldim, yanıtını verdim.

- Teşekkürederim, Doktor Waugh-Hoo, bu iyiliğinizi hiçbir zaman unutmayacağım. Delikanlı yeğenimdir. Mister Biddle acımı azaltmaya çalıştıysa da başarılı olamadı. Oooofff .. amanTanrım, öüyorum, diye inledi.

Mister Biddle'ı başımla selamladıktan sonra belediye başkanının karyolasının yanına oturup nabzını tuttum.

- Karaciğerinize, dilinize demek istiyorum, bir bakayım, dedim. Sonra da gözkapaklarını çevirerek gözbebeklerini iyice muayene ettim.

- Nezamandan beri hastasınız? dedim .

Başkan:

- Dün ..dün akşam ..aman .. hastalandım... Aman doktorcuğum bir ilaç ver, ne olur, diye inledi.

- MisterFiddle, pencerenin perdesini biraz kaldırır mısınız? dedim .

Delikanlı:

- Biddle, diye düzelttikten sonra hastaya dönerek: Dayıcığım, sucuklu yumurta yemek ister misin? diye sordu.

Kulağımı hastanın sağ omuz kemiğine dayayıp iyice dinledikten sonra:

- Başkancenapları, kötü. Akordeonunuzun sağ lades kemiğinde fazla bir şişlik var, dedim.

Hasta inleyerek:

- YandımAllah! Kuzum doktorcuğum ovmak için bir ilaç veremez misin? Ya da başka bir şey yapamaz mısın?

Şapkamı alarak kapıya doğru ilerledim.

Başkan:

- Yoksagidiyor musun? Beni bu durumda mı bırakacaksın? Bu Tanrının belası sancıdan ölmeme izin mi vereceksin?

Mister Biddle da:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- İnsanlıkbunu mu gerektirir? Acı içindeki bir insan yüzüstü bırakılır mı? dedi .

Kendi kendime:

- DoktorWaugh-Hoo görevini yap, diyerek hastanın yatağına yaklaştım. Uzun saçlarımı geriye iterek;

- BayBaşkan, ilaç para etmez, sizin için tek bir umut var, ilaç iyidir ama, ilaçtan daha üstün bir güç var, dedim.

- Nediro? diye sordu.

- Fennigösteriler. Kafanın sarsaparillaya karşı zaferi! Hastalık ve acının yokluğuna inanmak! Evet, hastalık ve acının kendimizi iyi duyumsamadığımız zaman düş gücümüzün ürünü olduğuna inanmak... Yanıldığımızı kabul edin, kendinizi gösterin bakalım.

Başkan:

- Nediro anlattıkların, kuzum doktor? Kendine özgü bazı düşünceler galiba. Sakın sosyalist olmayasın? diye yanıt verdi.

- Psişikfinansman öğretisinden söz ediyorum.

Menenjitin ve boş inançların bilimaltı (1) tedavisini sağlayan aydın düşünceleri söylemek istiyorum. Benzersiz bir ev içi sporu olan kişisel gözboyamacılığı anlatmak istiyorum.

Başkan:

- Doktorcuğum, bu söylediğini uygulayabilir misin? diye sordu.

- Bendenizgözboyamacılık mezhebinin iç mihrabının tek sultanı, baş veziriyim. Şöyle bir elimi gezdirdim mi topallar konuşur, körler yürür. Hem medyum olurum, hem gözboyarım. Ann Arbour'daki son seanslarım sırasında sirke şurupları şirketinin müdürü dünyaya benim sayemde geri dönerek kız kardeşiyle konuşabildi.

Ama ben yaşamımı sokaklarda, yoksullara ilaç satmakla kazanıyorum. Kişisel gözboyama gücümü onlar üzerinde uygulamıyorum. Bu işi ayağa düşürmek istemiyorum. Çünkü giyecek pabuçları yok, dedim.

Başkan:

- Peki, beni iyileştirir misin? diye sordu.

- Vallahibu yüzden birçok yerde tıbbi makamlarla başım derde girdi. Doktor değilim. Ama belediye başkanı olarak izin belgesi için kovuşturma açmayacağına söz verirsen yaşamını kurtarmak üzere pisişik tedavi yapmaya razı olurum. İki seansta iyileşeceğinize güvence vermek koşuluyla 250 dolar isterim, dedim.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Başkan:

- Peki, veririm. Yaşamım 250 dolar etmez mi? dedi.

Karyolanın yanı başında oturarak gözlerimi gözlerine diktim.

- Şimdihasta olduğunuzu unutun. Başka şeyler düşünün. Hasta değilseniz, ne yüreğiniz, ne lades kemikleriniz, ne beyniniz var! Ağrı filan duyduğunuz yok. Yanıldığınızı kabul edin. Zaten olmayan ağrınızın geçtiğini duyumsuyorsunuz, değil mi?

Başkan:

- Hakkınvar, doktorcuğum. Gerçekten biraz daha iyiyim. Vallahi de billahi de daha iyiyim. Sol yanımda sis bulunmadığını söyle. Hemen kalkıp sucukla birkaç pasta yiyeyim, dedi.

Elimle şöyle bir iki hareket yaptım.

- Hazizişemsinin sağ sarkığı indi. Uykun geliyor, gözlerini açamıyor musun? Hastalık önlendi. Haydi uyu, dedim.

Başkan yavaşça gözlerini kapatarak horlamaya başladı.

- Çağdaşbilimin harikalarını gördünüz mü mister Fiddle, dedim.

"Biddle" diye düzelterek:

- DoktorPu-Ju tedavinin ikinci bölümünü ne zaman uygulayacaksınız? diye sordu.

Ben de:

"Waugh-Hoo" diye düzelttikten sonra:

- Yarınsaat on birde geleceğim. Uyanınca üç damla terementiyle bir kilo biftek verin. İyi günler, dedim.

Ertesi sabah tam vaktinde Başkanın evindeydim.

Yatak odasının kapısını açınca:

- GünaydınMister Biddle, dayınız bu sabah nasıl? diye sordum.

Delikanlı:

- Çokdaha iyiye benziyor, dedi.

Başkanın nabzı düzelmiş, rengi yerine gelmişti. Bir tedavi daha geçtim. Ağrıların da geçtiğini

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

bildirdi.

- Biriki gün daha yatarsanız tümüyle iyileşirsiniz. İyi ki Fisher Hill'deydim. Yoksa tıp dünyasının kullandığı bütün ilaçlar bir araya gelse yine yaşamınızı kurtaramazdınız. Yanlış sanıdan kurtulduğunuzu, acının yanlış olduğunu kanıtladığına göre bunları unutalım. Daha neşeli bir konuya geçelim. Bizim 250 dolara gelelim. Teşekkür ederim. Çek istemem. Çekin arka kısmına imzamı basmaktan nefret ederim. Ön tarafını imzalamaktan nefret ettiğim kadar.

Başkan yastığının altından bir cüzdan çıkararak:

- Meraketmeyin, nakit vereceğim. İşte burada, diyerek beş adet elli dolarlık sayıp ayırdı. Biddle'a dönüp:

- Faturayıgetir, dedi.

Getirilen faturayı imzaladım. Ve parayı güzelce cebime yerleştirdim. Başkan hasta bir adama hiç de yakışmayan bir sırıtışla Biddle'a:

- Memurbey, haydi bakalım görevini yap, dedi.

Mister Biddle kolumdan tutarak:

- DoktorWaugh-Hoo, yani Peters, izin belgesiz doktorluk yapmaktan dolayı sizi tutukluyorum, dedi.

- Sende kimsin? diye sordum.

Başkan kalkıp oturarak:

- Kimolduğumu ben söyleyeyim. Tıp Derneği'nin polisi. Seni ilçeden ilçeye izliyormuş. Bu beşinci ilçe. Dün bana geldi, suç üstü yakalamak için bu planı kurduk. Düzenbaz bayım. Bu çevrede pek doktorluk yapamayacaksın. Neydi o koyduğun tanı? (Kahkahayla gülerek.) Beyin sulanması değildi ya! dedi .

- Polishafiyesi, ha? dedim .

Biddle:

- Üstünebastın. Gel bakalım. Seni Emniyet Müdürlüğü'ne teslim edeceğim, diye yanıtladı.

- Haydiyap da göreyim diye boğazına sarıldım. Az kaldı pencereden dışarı atacaktım. Fakat cebinden bir tabanca çıkararak göğsüme dayayınca olduğum yerde kaldım. Bunun üzerine Biddle ellerimi kelepçeleyip cebimden paramı aldı.

- Bakınbay başkan, işaretlediğimiz dolarlar. Emniyet müdürüne teslim ederim. Size aldığına dair bir pusula verir. Mahkemede kanıt olarak gerekli, dedi.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Belediye Başkanı:

"Peki, Mister Biddle" dedikten sonra bana döndü.

- HaydiDoktor Waugh-Hoo, niye kendini göstermiyorsun? Dişlerinle gözboyama şişesinin mantarını çıkarıp şu kelepçeleri açıver.

Ağırbaşlılıkla polise dönerek:

- Haydigidelim, memur bey. Başa gelen çekilir, dedim ve yaşlı Banks'e dönerek kelepçelerin zincirini şakırdattım;

- BayBaşkan, gözboyamacılığıma inanacağımız zaman çabuk gelecektir. Hatta bu işte de başarılı olduğumu göreceksiniz.

Gerçekten de dediğim oldu, galiba!

Bahçe kapısına yaklaşınca:

- Andy, haydi çıkar şunları bakalım. Olur da birine raslarız, dedim.

Şaştınız mı? Şaşacak ne var? Andy'den başka kim olabilirdi? Bu planı kurmuş, ortaklığa başlamak üzere gereken sermayeyi bu biçimde sağlamıştık.

İNSANIN VİCDANI RAHAT OLMALI

Bir gün Jeff Peters;

- OrtağımAndy Tucker'ı dolandırıcılık ahlakı içinde kalmaya bir türlü alıştıramadım diye anlatmaya başladı. Düş gücü namuslu davranmasını olanaksız kılacak derecede zengindi. Para kazanmak için, öyle yüksek finans hesaplarına dayanan dalavereli dolaplar çevirirdi ki benzerini, olanağı yok, demiryollarının tarife indirimi yönetmeliklerinde bile bulamazdınız!

Ben kendi adıma karşılığında bir şey vermeden insanların parasını almayı hiçbir zaman doğru bulmamışımdır. Paraya karşılık sahte elmas, olmazsa uydurma çiçek tohumu, o da olmazsa kulunç yağları veya pay senetleri veririm. Bunlardan hiçbiri olmazsa müşterinin başında, parasına karşılık göstermek üzere, bir yarık bırakırım. Damarlarımda "New England"lı atalarımın kanı bulunsa gerek! Polisten korkuları bana da geçmiş!

Bununla birlikte Andy'nin ataları başkaydı. Aslında bir kuşaktan gerisini ortaya çıkarabileceğini

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

hiç de sanmıyorum...

Bir yaz Middle West'de Ohio'da aile albümleri, başağrısı tozları ve böcek ilaçları üzerinde çalışıyorduk. Her nasılsa birden aklına yüksek finans uzmanlığı esiverdi.

- KardeşimJeff, sana bir şey söyleyeyim mi? Artık bu ıvır zıvırları defleyip daha kazançlı ve besleyici bir işle uğraşmamız zorunlu oldu. "Gratciel" ülkesine dalıp etli yağlı bir boğa boğazlasak kötü olmaz.

- Bilmemvallahi! Acayip huylarımı bilirsin. Ben şimdi uğraştığımız gibi namuslu ve kurallara uygun işleri yeğlerim. Birinin parasını aldığım zaman adamın elinde gözüne çarparak izimi örtecek elle tutulur bir şey bırakmak isterim. Hiç olmazsa bir dostun yüzüne mürekkep fışkırtmak için bir oyuncak yüzük... Ama yeni bir düşüncen varsa öt bakalım. Böyle küçük çaplı dolandırıcılığa büyük bir tutarı geri çevirecek kadar bağlı değilim, dedim.

Andy bunun üzerine:

- Genellikle"Pittsburg milyonerleri" diye tanınan o koca "Midas Americanus" sürüsünün bulunduğu yerde köpeksiz, fotoğraf makinesiz, borusuz bir sürü avına çıkmayı düşünüyorum, dedi.

- New-York'ta mı?

- Hayırefendim, Pittsburg'ta. Bu gibiler New-York'u sevmezler. Ara sıra giderler. Bu yolculuk kendilerinden beklendiği için bu sıkıntıya katlanırlar.

Pittsburglu bir milyoner New-York'ta sıcak bir kahve fincanına düşmüş sinek gibidir. Göze çarpar, tartışma konusu olursa da kendini hiç hoşlanmadığı bir durumda bulur. Züppeler, kaygısızlar, alaycılar kenti onu boş yere avuç dolusu para döktüğü için alaya alır. 15.000.000 dolar değerinde bir Pittsburglunun New-York'ta 10 günlük harcamasını gösteren pusulayı gördüm. Şöyle bir hesap çıkarmıştı:

Gidiş geliş tren parası: 21 dolar

İstasyona gidiş geliş araba parası: 2 dolar

Otel: 50 dolar

Bahşiş:5750 dolar

Toplam: 5823 dolar

New-York'un sesi bir başgarson sesidir: Bahşişi fazla kaçırırsan kapıda durup vestiyerdeki hademeyle işaretleşerek arkandan alay eder. Pittsburglu para harcayıp eğlenmek istediği zaman evinde kalır. Biz de onu yakalamak için oraya gideceğiz, dedi.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Uzun lafın kısası, Andy ile yeşil antipirin tozlarımızı ve bütün sermayemizi bir dostun kilerine doldurup Pittsburg yolunu tuttuk. Andy ne bir dolap, ne de bir hareket planı tasarlamıştı. Bununla birlikte ahlakı hiçe sayan yaradılışının olayların üzerine yükseleceği kanısındaydı.

Pittsburg'da tasarlayacağımız ticari girişime sorumluluk üstlenerek katıldığım veya etkin bir rol oynadığım takdirde, Andy, dürüstlük ve öz çıkarları savunma konusundaki ilkelerime uymuş olmak ve vicdanımı rahat ettirmek üzere, avlayacağı kimseye parasına karşılık eline alabileceği, gözüyle görebileceği veya tadıp koklayabileceği bir şey vermeye razı olmuştu. Bunun üzerine içim rahat etti. Dalavereye neşe ve zevkle katıldım.

Smithfeld dedikleri küllü sokağın dumanları arasında yürürken:

- Bukok kralları ve pik demiri dövücüleriyle nasıl tanışacağımızı hiç hesabettin mi? Salonlara özgü görgü kurallarını bildiğinden, pasta bıçağıyla zeytin çatalını kullanmak konusundaki becerinden kuşkum yok. Ama fabrika bacalarını tüttürenlerin salonlarına "Entrez-vous" sandığımızdan daha zor olmayacak mı acaba? diye düşündüm, dedim.

- Bunaolsa olsa incelik ve nezaketimiz, soydan gelme kültürümüz engel olur, dedi. Pittsburglu milyonerler gurursuz, büyüklenmeleri olmayan, sıradan, eli açık insanlardır. Tavır ve davranışlarında kaba ve nezaketsizdirler. Gürültücü patırtıcı oldukları gibi yontulmamışlardır. Kaba saba davranışlarının arkasında bir hayli nezaketsizlik ve saygısızlık gizlidir. Hemen hemen hepsi halk arasından yetişmiş, yükselmiştir. Gösteriş yapmaz, basitlikten vazgeçmez, gazinoların çevresinden fazla uzaklaşmaz, demir raylar üzerindeki gümrük vergisi gibi sesimizi yükseltirsek aralarından birkaçıyla buluşmakta güçlük çekmeyiz, dedi.

Andy ile üç dört gün çevreyi kolladık. Bazı milyonerlerle tanışmayı başardık.

İçlerinden biri otomobilini her gün kaldığımız otelin önünde durduruyor, bir şişe şampanya ısmarlıyordu. Garson şişeyi açınca ağzına dayıyor, lıkır lıkır içiyordu. Milyoner olmadan önce cam işliğinde şişe üfürükçüsüydü galiba!

Bir gece Andy otele yemeğe gelmedi. Saat 11'e doğru odama uğradı.

- Jeffağabey, birini yakaladık. On iki milyonluk fabrikatör, emlak sahibi, demir çekme makineleri işletiyor. Petrolcu... Çok hoş bir adam... Özentisi yok. Bütün servetini son beş yıl içinde kazanmış. Öğretmen tutmuş, öğrenimini tamamlıyor. Sanat, edebiyat ve tuhafiyecilik gibi kültür alanlarında eksiklerini gideriyor. Alleghendy Demir Çekme Makineleri'nde bu gün dört kişinin kendini öldüreceği konusunda çelik korporasyonunun sahiplerinden biriyle on bin dolara bahse girişmiş. İlk karşılaştığımız zaman bahsi henüz kazanmış bulunuyordu. Çevrede kim var kim yoksa gidip kutluyor; içkisini içiyordu. Benden her nedense pek hoşlandı. Yemeğe çağırdı. Diamond Allee'de bir gazinoya giderek bara kurulduk. Köpüklü Moselle şarabıyla bir hayli atıştırdık. Yemekten sonra bana Liberty Street'deki garsoniyerini göstermek istedi. Balıkhanenin üzerinde on odalı bir dairesi vardı. Ayrıca üst kattaki banyoyu kullanmak hakkına da sahipti.

Bana anlattığına göre, daireyi istediği gibi döşeyebilmek için yalnızca mobilya parası olarak onsekiz bin dolar harcamış! Bu sözüne inandım doğrusu.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Odaların birinde 40 bin dolarlık tablo vardı. Başka bir oda 20 bin dolarlık değişik antikalarla doluydu. Adı Scudder. 45 yaşında. Her gün piyano dersi ve kuyularından 15 bin varil petrol alıyor.

- Pekâlâ... Tırısı güzel. Bakalım, dört nalı nasıl? Antikacılığından, petrollerinden bize ne, dedim.

Andy karyolanın kıyıcığına çöktü. Derin derin düşünerek anlatmaya başladı:

- Herifyutmaya hazır. Antikalarını gösterirken yüzü kok fırınının ağzı gibi parlıyordu. İleri sürdüğüne göre, büyük çapta bazı alımlar için girişimde bulunmuş, eğer bunları sonuçlandırabilirse, J.P.Morgan'ın tatlıcı dükkânlarının halı koleksiyonu ve Augusta boncukları dizisi, sihirli bir ışıkla beyaz perdeye yansıtılan bir deve kuşu kursağının içindekiler gibi kalacakmış. Sonunda bana bir oyma gösterdi. Güzel bir şey olduğunu anlamak için antikacı olmaya gerek yoktu. İki bin yıllık olduğunu söyledi. Lotus çiçeğinin içine fil dişinden bir kadın başı oyulmuştu.

Scudder kataloğa bakarak gösterdiği antika hakkında bilgi verdi. Khafra adındaki Mısırlı bir oymacı, Kral İkinci Ramses için M.Ö. bilmem kaç yılında böyle iki baş oymuş. İkinciyi bulmak bir türlü mümkün olamamış. Avrupa'yı baştan aşağıya dolaşmışlar, bir türlü bulamamışlar. Scudder eski püskü eki için iki bin dolar vermiş.

- Boşyere soluk tüketiyoruz. Buraya milyonerlere iş öğretmeye geldiğimizi sanıyordum. Yoksa onlardan sanat yapıtlarının inceliklerini öğrenmeye değil.

Andy sevecenlikle:

- Birazsabırlı ol. Herhalde yakında çevremizi saran dumanın arasından bir boşluk göreceğiz, dedi.

Ertesi sabah Andy erkenden çıktı gitti. Ancak öğleyin görebildim. Otele gelerek beni odasına çağırdı. Cebinden kaz yumurtası kadar yuvarlakça bir paket çıkararak açtı. Bir gece önce anlattığı oymaya benziyen fildişi bir antika gördüm.

- Birazönce bir eskici dükkânına girmiştim. Hançer ve benzeri ıvır zıvırın yanında yarı gizlenmiş bir durumda buldum. Dükkân sahibi yıllardan beri durduğunu, bir ırmak kıyısında yaşayan birtakım Arap mı, Türk mü, ne olduğu belirsiz birileri tarafından yapılmış bir antika olduğunu söyledi.

İki dolar verdim. Herhalde pek iştahlı görünmüş olacağım ki "35 dolardan aşağı satacak olursam çocuklarımın ekmeğini ağızlarından almış olursun" dedi. Sonunda 25 dolara aldım.

- Bakağabey, bu gördüğün fildişi Scudder'ın oymasının aynı; tıpkısı tıpkısına... Boynunun altına peçete sıkıştırır gibi iki bin doları şıp diye vermeye hazır. Bunun Mısır Kıptisinin oyduğu fildişi olmaması için hiçbir neden yok...

- Niyeolmasın! Pek iyi , ama seninkini bunu almaya nasıl razı edeceğiz.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Andy planı hazırlamıştı. Nasıl uyguladığımızı anlatacağız.

Siyah bonjurumu giydim. Mavi bir gözlük aldım. Saçlarımı dağıtıp Profesör Pickleman oldum. Başka bir otele yerleştim. Scudder'a bir telgraf göndererek önemli bir sanat yapıtı hakkında gelip beni görmesini istedim. Bir saat geçmeden asansör kendisini bizim kata çıkardı. Naftalin kokulu, ince sesli, kalın bir herifti.

- Merhabaprofesörcüğüm, keyfin ne alemde? diye bağırdı.

Saçımı biraz daha karıştırarak karşımdakini mavi gözlüklerimin altından soğuk bakışlarla süzdüm:

- Pennsylvaniaeyaletinin Pittsburg kentinde oturan Scudder F.Cornelius siz misiniz? diye sordum.

- Evetbenim, buyur. Şöyle birlikte bir kadeh tokuşturalım.

- Bugibi zararlı, manen maddeten zararı dokunacak eğlenceler için ne vakit uygun, ne de isteğim var. New-York'tan bir iş için, daha doğrusu sanat uğruna buraya kadar geldim.

Öğrendiğime göre sizde Mısır Firavunlarından II. Ramses çağından kalma ve lotus yaprağı içinde kraliçe İsis'in başını temsil eden bir fildişi oyması varmış. Bu oymalar çifttir. Teki yıllarca önce kaybolmuştu. Bir tekini geçenlerde Viyana'da bir eskicide buldum, aldım. Şimdi sizinkini de almak istiyorum. Kaç para istersiniz?

- HayAllah senden razı olsun, profesörcüğüm. Tekini gerçekten buldun mu? Satmak mı? Hayır. Cornelius Scudder'ın elinde tutmak istediği bir şeyi satmak zorunda olduğunu sanmıyorum. Profesörcüğüm, fildişi yanında mı?

Scudder'a gösterdim, dikkatle her yanını inceledi.

- Oo, dedi, benimkinin tam eşi. Çizgisi çizgisine, kıvrımı kıvrımına bir bir uyuyor. Size bir şey söyleyeyim mi, benimkini satmayacağım, sizinkini alacağım, 2500 dolar veriyorum.

- Mademkisatmıyorsunuz. Ufaklık istemem, büyük para olsun. Fazla konuşmasını sevmem. Bu akşam New-York'a dönmek zorundayım. Yarın sabah Aquarium'da konuşmam var.

Scudder bir çek yazıp aşağıya yolladı. Otel derhal paraları ödedi. Antikasını alıp gittikten sonra ben de anlaştığımız üzere Andy'nin bulunduğu otele koştum.

Andy odanın içinde bir aşağı bir yukarı dolaşarak saatine bakıyordu.

- Nevar? diye sordu.

- Peşinpara iki bin beş yüz dolar, dedim.

- Batıtrenine yetişebilmek için 11 dakikamız var, bavullarını al, fırla.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Acelenne? Dalaveresiz, dürüst davrandık. Fildişi taklit bile olsa taklit olduğunu keşfedinceye kadar epey vakit geçer. Aslında gerçek olduğuna eminmiş gibi, görünüyordu.

- Sahtemi sandın? Kendi oymasıydı, be adam. Geçen gün antikalarını gösterirken bir aralık odadan çıkmıştı, ben de fırsattan yararlanarak cebime attım. Şimdi anladın ya! Valizlerini alıp yollan bakalım.

- Pekiama, eskicide buldum diye bana niye kıtır attın?

- Niyeolacak, vicdanın rahat olsun, diye; haydi yürü...

EL ELDEN ÜSTÜNDÜR

Prodenzano Lokantası'nın bir köşesine oturmuş, bir yandan makarna yiyor, bir yandan da konuşuyorduk. Jeff Peters önündeki makarna tabağının üzerinden bana dolandırıcılığın üç türünü açıklıyordu.

Jeff her kış New-York'a spagetti yemeye, kürk paltosuna gömülerek East River'dan gelip geçen gemileri seyretmeye, Fulton Street'deki dükkânlardan birinden Şikago işi biraz giysi almaya gelirdi. Yılın öbür üç mevsimini daha batıda geçirirdi. Spokane ile Pumpa arasında dolaşırdı.

Jeff, övündüğü mesleğini benzeri görülmemiş bir ahlak felsefesiyle savunurdu. Bunun yeni bir meslek olduğunu söyleyemeyeceğiz. Jeff türdeşlerinin aklı kıt, oynak dolarlarını kabul eden sermayesiz, tek katılımcılı, sınırsız bir sığınaktı.

Yıllık tatilini geçirmek için bu yabanıl taş duvarlar evrenine geldiği zaman Jeff, karanlık basarken ormanda kalıp da elinde olmadan ıslık tutturan bir çocuk gibi, serüvenlerini anlatmaktan kendini alamazdı. Takvimime geleceği tarihi işaretlemeyi bundan dolayı savsaklamazdım.

Prodenzano'nun bir köşesinde zavallı bir kauçuk ağacıyla "Palazzio della" bilmem ne tablosunun arasındaki şarap lekeleriyle süslü masada adamımı sorguya çekme ayrıcalığına kavuşurdum.

Jeff:

- Yasanınönüne geçmesi gereken iki türlü karmanyolacılık vardır, dedi.

Wallstreet'de oynamak ve ev hırsızlığı.

Gülerek:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Doğrusöylüyorsun. Saydığın iki şeyden biri hakkındaki görüşüne hemen herkes katılır, yanıtını verdim.

Jeff:

- Amaev hırsızlığını ortadan kaldırmalı, diye üsteleyince acaba boş yere mi güldüm, diye düşündüm.

Jeff sözünü sürdürdü:

- Bundanüç ay kadar önce bu iki yasa dışı mesleğin birer temsilcisiyle tanıştım. Ev hırsızları birliğinin bir üyesi ve finans dünyasının Napolyonlarından biriyle dostluk etme zorunda kalmıştım, dedi.

Esneyerek:

- Hiçde kötü bir üçlü değil, yanıtını verdikten sonra:

- Geçenhafta Ramapos'ta bir ördekle bir sincap vurduğunu sana anlatmış mıydım acaba? dedim .

Huyunu biliyordum. Çenesini ancak böyle açtırabilirdiniz. Nitekim:

- Izinver de, önce, zehirli bakışlarıyla doğruluk yaylarını bozarak toplumun tekerleklerini kıran bu yavşakları anlatayım, diye sözümü kesti.

Ama,bu sözleri söylerken kendi bakışlarının da dolandırıcılara özgü saf bir ışıkla yandığını gördüm.

- Bundanüç ay önce kötü insanlar arasına düşmüştüm, diye sürdürdü. İnsan böyle bir şeye yaşamda ancak iki koşulla katlanır. Ya meteliksiz kaldığı zaman ya da zengin olunca! En yasal işler bile arada bir talihsizliğe uğrarlar. Arkansas'da bir gün yanlış bir dönemece sapmış, hiç farkına varmadan Peavine kasabasına gitmiştim. Anlaşıldığına göre, bir önceki ilkyazda armut, kiraz, şeftali gibi altı yüz dolarlık değişik türlerde meyve fidanı satarak köylüyü iyice bir benzetmiştim.

Meğerse bütün kasaba yola göz kulak olup geçmemi bekliyormuş.

- Kendimive beyaz atım Bill'i pusuya düşürdüğümü ancak büyük caddeden geçip Kristal Palas ecza deposunun önüne gelince anladım.

Çevredekiler koşup Bill'i geminden yakaladılar. Benimle tartışmaya başladılar. Arada bir meyve fidanları hakkında bir şeyler anlatıyorlardı.

İçlerinden bir komite araba zincirini alarak yeleğimin kol ağzından geçirdiği gibi beni bahçelerinde bir gezintiye çıkardı.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Sattığım fidanlar üzerlerindeki etiketleri yalancı çıkarmışlardı. Kiraz, şeftali filizi sürecekleri yerde gürgen, kökpınar yaprakları açmışlardı. Şurada burada bir vişnelik yerine küme küme kavaklar boy göstermeye yeltenmişlerdi.

Peavineliler bu meyvesiz gezintiyi kasabanın dışına kadar uzattılar. Hesabıma sayarak paramı ve saatimi aldılar. Bill'le arabayı rehin olarak alıkoydular. Arabanın zincirlerini çözdükten sonra Rochylere doğru işaret ettiklerini gördüm. Sonra da taşkın ırmaklar, el değmemiş ormanlar yönüne bir iki takla attım.

Kendime gelince demiryolu üzerinde adını bilmediğim bir kasabaya doğru yürüdüğümü anladım. Peavineliler cebimde bir parça çikletten başka bir şey bırakmamışlardı. Bunu da beni öldürmek istemediklerinden almamışlardı. Çikleti ağzıma götürdüm, rayların kenarında bir kalas yığınının üzerine otururarak aklımı başıma toplamaya, derin görüşümü kazanmaya çalıştım.

Bu sırada ekspres gelip geçti. Kasaba yakınlarında biraz yavaşlayınca içinden siyah bir torba düştü. Bir toz bulutu içinde yirmi metre kadar sürüklendikten sonra ayağa kalktı. Bir sürü sesler çıkararak kömür tükürmeye başladı. Karşıma furgondan çok yataklı vagonlarda yolculuk etmeye yakışacak kılıkta yuvarlak, güleç yüzlü bir delikanlı çıkıvermişti.

- Düştünmü? diye sordum.

- Yokindim. Yeter! Burası da neresi? diye yanıtladı.

- Vallahibilmiyorum. Haritaya bakmadım. Aslında ben de senden beş dakika önce geldim. Sana nasıl görünüyor?

- Pekılımlı bulmuyorum, dedi ve kolunu burkarak:

- Galibabu omzum... yok , iyiymiş, diye sürdürdü.

Giysisinin tozunu silkmek üzere eğilince, cebinden, çelikten kocaman bir hırsız maymuncuğu düştü. Hemen eğilip aldı. Yüzüme sert sert baktıktan sonra sırıtarak elini uzattı.

- Eyvallahağabey, diye başladı. Geçen yaz seni Missouri'de gördüm. Kaşığı yarım dolara renkli kum satıyordun. Petrol lambalarının harlamasını engeller diye yuturuyordun.

- Petrolkesinlikle patlamaz; çıkardığı gaz, patlamaya neden olur, diye karşılık vermekle birlikte elini sıkmaktan çekinmedim.

- AdımBill Bassett'dir. Eğer boş bir büyüklenme saymayıp da mesleki bir övünme olarak kabul edersen sana benzersiz bir ev hırsızıyla tanışmak onuruna eriştiğini söyleyebilirim. Karşındaki, Mississipi ırmağının yataklarından kurtulmuş toprak üzerinde şimdiye kadar kauçuk ayakkabıyla dolaşmış en büyük hırsızdır, dedi.

Hattın yanındaki kalas yığınına oturup bütün sanatçılar gibi, karşılıklı başarılarımızı övmeğe koyulduk. Anlaşıldığına göre, o da benim gibi meteliksizdi. Başbaşa vererek dertleştik. Bill usta bir ev hırsızının niçin bazen furgonlarda yolculuk etmeye gerek duyduğunu açıkladı. Little

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Rock'da bir hizmetçi kızın ihanetine uğradığından alelacele sıvışmak zorunda kalmıştı.

Bill Bassett:

- İyibir vurgun yapmak istediğiniz zaman abayı yakmış gibi görünmek gerekir. Vurgunun yağlısının yolunu aşıktaşlık gösterir. Pahada ağır, yükte hafifle dolu bir ev bul; içinde güzel bir hizmetçi varsa tamam demektir. Gümüş takımını eritilmiş, piyasaya sürülüp satılmış sayabilirsin! Ben masa başında en güzel Fransız şampanyasını boynuma asılı peçeteye dökerek çekerken polis aranadursun! İşin içinde evden birinin parmağı olduğunu düşünerek din dersi verdiği için ev sahibi bayanın yeğeninden kuşkulanadursun; ilk önce kızı avlarım, beni içeri aldıktan sonra sıra kilitlere gelir. Kalıplarını çıkarırım! Amma velakin Little Rock'taki az kaldı canıma okuyordu vallahi. Başka bir kızla tramvaya bindiğimi görmüş. Gece ziyaretine gittiğim vakit kararlaştırdığımız üzere kapıyı açık bırakacak yerde kilitlemişti. Ne bileyim böyle olacağını? Yalnızca yukarının anahtarlarını hazırlamıştı. Yaman bir kızdı vallahi. Beni yolun ortasında çırçıplak koyuverdi!

Anlaşıldığına göre, Bill kapı kapalı olmasına karşın, maymuncukla içeri girmek istemiş, fakat kız gürültüyü duyunca çığlığı basmış; dünyayı ayaklandırmış, Bill'i soluğu istasyonda almak zorunda bırakmıştı. Ama orada da bagajı olmadığı için binmesine engel olmaya çalışmışlar. Yine de bir yolunu bularak o sırada kalkan bir trene atlamayı başarmıştı. Geçmişimizle ilgili anılarımızı anlattıktan sonra Bill:

- Birşeyler yiyebilirim gibi geliyor, diye başladı. Hem de bu kasabada her şey "yale" kilidiyle kilitlenmişe pek benzemiyor. Beş on para kazandıracak şöyle yumuşak bir iş becersek iyi olur. Bakıyorum, sende iş yok; saç iksiri, altın saat kordonu gibi enayi takımına yasaya meydan okuyarak yutturulacak entipüften şeylerin eksik!

- Neyapayım. Birkaç çift elmas küpeyle bir iki marifetim vardı ama Peavine'de valizimde kaldı. Bizim gürgen, meşe fidanları erik ve şeftali çiçeği açıncaya kadar da orada kalacağa benziyor. Şu ünlü seracı Luther Burbank'la ortak olmadıkça onlara güvenmemeli, dedim.

Basset:

- Pekâlâne yapalım? Bir çaresine bakarız. Ortalık kararsın. Bir bayandan bir firkete kiralayıp Sığıtmaçlar ve Çiftçiler Bankası'na dalarız, dedi.

Konuşurken bir yolcu treni gelip istasyonda durdu. Ters tarafından silindir şapkalı biri inerek bize doğru yürümeye başladı. Kısa boylu, koca burunlu, fare gözlü, şişman bir adamdı. Kılığı da yerindeydi. Elinde demiryolu tahvilleri veya yumurta doluymuş gibi özenle taşıdığı bir çanta vardı. Yanımızdan geçerken kasabayı görmüyormuş gibi yürüdü, gitti.

Bill Bassett:

- Haydi, diyerek peşine takıldı.

- Nereye? diye sordum.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Çöldeolduğumuzu unuttun mu? Bak yanımızdan Hızır geçti. Cennet yiyecekleri getirmiş, şaşıyorum sana doğrusu, dedi.

Yabancıyı bir koruluğun kıyısında çevirdik. Karanlık bastığı ve çevrede kimse bulunmadığı için gören olmadı. Bill adamın kafasındaki silindiri kaptı. Koluyla tozunu aldıktan sonra yine yerine koydu.

Yabancı:

- Buda ne oluyor, diye çıkışmak istedi.

Bill:

- Başımda böyle bir şapka bulunup ta tiril olduğum zaman hep böyle yaparım. Kendi şapkam olmayınca ne yapayım, bu huyumu seninkinin üzerinde uyguladım, bayım. Sizinle olan işimizi açıklamak için bilmem ki nasıl başlasam ?... Ama,ceplerinizi bir araştıralım, bakalım.

Bill yabancının bütün ceplerini yokladıktan sonra iğrenerek geriledi.

- Biraltın saat bile yok, utanmıyor musun hiç? Ağarmış yontu kılıklı herif. Bu başgarson kılığıyla ve kontlar gibi çalımla dolaşmaktan sıkılmıyor musun? Tren paran bile yok. Servetin nerede?

Yabancı üzerinde değerli bir şey bulunmadığını söyleyince Bill Bassett el çantasını alarak açtı. Birkaç yakayla birkaç çift çoraptan başka bir de gazete parçası çıktı. Bill gazeteyi dikkatle okuduktan sonra elini uzattı; tokalaşarak:

- Eyvallah, kardeş, dedi. Dost olarak bağışlamanı rica ederim. Ben ev hırsızı Bill Bassett. Mister Peters, Mister Alfred E. Richs'le tanışmalısın. Haydi bakalım el sıkışın. Mister Richs, Mister Peters alavere dalavere işlerinde derece bakımından sizinle benim aramda bir konumda bulunmaktadır. Peters avladığı mangiz karşılığında her zaman ve kesinlikle bir şeyler verir. Her ikinizle tanıştığıma pek hoşnutum. Her türlü aynacılığın temsil olunduğu ulusal dolandırıcılık kurultayına ilk kez katılıyorum; ev hırsızlığı, finansal alavere dalavere ve göz boyacılık! Mister Peters, Mister Richs'in güven belgesini incelemek istemez misiniz?

Bill Bassett'in uzattığı Şikago gazetesine bakınca yeni arkadaşımızın güzel bir resmini taşıdığını gördüm. Aynı zamanda her satırında sayın bayı kaldırıp kaldırıp yerin dibine batırdığını gözledim. Gazetenin söylediğine göre, Richs adındaki kişi Florida'da su altındaki bir kısım araziyi parsellere ayırmış ve Şikago'da dayalı döşeli bir büroya kurularak birçok masuma arsa diye yutturmuştu. Birkaç yüz bin dolar kıvırdıktan sonra bu gibi işlerde her zaman baş belası olan kuşkucu alıcılardan biri -bu gibilerin sattığım altın saatleri asitle incelediklerini gözümle görmüşümdür- Florida'ya kadar şöyle bir uzanarak yeni aldığı arazinin parmaklıklarının onarıma gereksinimleri olup olmadığını görmek ve bahçesinden Noel alışverişine yetiştirmek üzere birkaç sandık limon toplayıp göndermek isteğine kapılmıştı. Florida'da, arsasının yerini belirlemek için kadastro mühendisi tutmuş. Ölçüp biçtikten sonra "Zengin bir kentin hemen yakınında bir cennet köşesi" diye ilan olunan yerin 40 roda ve 16 pola güneyde ve 27 doğuda Okeochebee gölünün ortasında olduğu anlaşılıyor. Kuşkucu kişinin arsasının 30 ayak su altında bulunduğu ve uzun süredir timsahlara yataklık ettiği için hiçbir değer taşımadığı görülüyor.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Arsa tapusunun sahibi, elbet derhal Şikago'ya dönüyor ve meteorolojinin kar yağacağını ilan ettiği günün ertesi sabah nasıl hava tahmincilerinin keyfini kaçırırsa o da öylece Richs'in rahatının bozulmasına neden oluyor. Richs yapılan suçlamaları geri çeviriyorsa da timsahları yadsıyamıyor. Bir sabah gazeteler sütunlarının birini bu konuya ayırmış olarak çıkıverince bürosunun arka kapısından güç kaçabiliyor. Yetkili makamlar, parasını sakladığı yere ondan önce erişince meteliksiz tüymek zorunda kalıyor. Yalnızca çantasına her nasılsa birkaç çift çorapla bir düzine yakalık atabiliyor. Üzerindeki ufaklıklarla Allahın dağındaki o ıssız istasyona kadar geliyor.

Richs bir aralık aç olduğu gibi bir şeyler fısıldadıysa da bir lokma ekmek alamayacak kadar tiril olduğunu da eklemekten geri kalmadı. Eğer benzetme ve kıyaslara yatkın bir aklınız varsa karşınızda çalışma, girişim ve sermayeyi temsil eden üç öğe bulunduğunu görürsünüz. Bununla birlikte, girişim, sermayesiz hiçbir şey yapamaz. Öbür yandan sermayede de nakit bulunmazsa kebap alışverişi pek durgun geçer. Böyle olunca durumu kurtarmak maymuncuk sahibine düşer.

Bill Bassett:

- Eyalavere dalavere dostları, Bassett ömründe hiçbir zaman güç durumdaki bir arkadaşı yüzüstü bırakmış değildir. Bakın, ilerde ormanda boş konutlar var, gidelim, ortalık kararıncaya kadar bekleyelim, dedi.

Koruda eski bırakılmış bir kulübe vardı. İçine dalıp yerleştik. Karanlık bastıktan sonra Bill Bassett beklememizi tembih ederek çekip gitti. Yarım saat içinde elleri dolu olarak döndü. Ekmek, pirzola, pastalar getirdi.

- WashitaBulvarı'ndaki bir çiftçi evinden kaldırdım, ye iç, keyfine bak dedi.

Ay yusyuvarlak doğmuştu. Dolunayda oturup karınlarımızı doyurduk. Bu arada Bill Bassett övünmeye başladı.

Ağzındakini yutmadan:

- Vallahimeslekte benden yüksek olduğunu söyleyen sizin gibiler bazen pek sinirime dokunur. Örneğin bu sıkışık durumda hanginiz ne yapabilirdi? Söyle bakalım Richs, dedi.

Pastayla avurtlarını şişirmiş olan Richs güçlükle işitilebilen bir sesle:

- MisterBassett, doğruyu söylemek gerekirse bu durumda ben kendimi kurtaracak bir girişimde bulunamazdım. Benim cebimdeki büyük işlere doğal olarak önceden hazırlanmak gerekir, yanıtını verdi.

Bill Bassett:

- Anlıyorum, hakkın var, diye derhal karşısındakinin sözünü kesti. Önce, sarışın bir daktilo kızla dört odalı büronun maroken döşemesinin ilk taksitini ödeyebilecek beş yüz doların bulunması gerekir. Ayrıca ilan giderleri için de beş yüz dolara gerek var. Bundan başka balıklar yemi

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ısırmaya başlayıncaya kadar da geçim parası gerekir. Richsçiğim. Doğrusunu istersen böyle sıkışık bir durumda senin alacağın önlem para etmez. Havagazıyla kendini öldürmeye engel olmak için gazın belediye tarafından üretilmesini ileri sürmek gibi bir şey, dedi ve bana dönerek:

- Seninmarifetin de bu gibi durumlarda metelik etmez, kardeş, diye sürdürdü.

Bunun üzerine yine ben:

- HızırAleyhisselam Hazretleri, elindeki sihirli değneğin henüz hiçbir şeyi altına çevirdiğini görmedik. Artık bir iki lokma aşırmak da marifet mi sanki? diye yanıt verdim.

Bassett neşeli neşeli övünerek:

- Durbakalım, dedi, mercimeği daha fırına vermedik. Henüz tencereye yerleştirdik. Sen bir şeyler yumurtla bakalım, bir ipucu verecek bir şey söylersin belki, dedi.

- Benidinle oğul, ben senden hem on beş yaş daha büyüğüm, hem de seninle aşık atacak kadar gencim, dedim: Bundan önce de çok kereler meteliksiz kaldım. Bak kasabanın ışıkları burnumuzun ucunda, bana Montagu Silver'ın çırağı, derler. Meslekte Montagu'nün üstüne yoktur. Bir gaz lambası, bir gezici tezgah , iki dolarlık Kastil sabunu ver, üstüne karışma.

Bill Bassett:

- İkidolar nerede? diye sözümü kesince bu ev hırsızıyla tartışılamayacağını anladım.

- Ormanabırakılmış iki bebekten farksızsınız vallahi, diye sürdürdü. Finans uzmanı maroken bürosunu kapatmış, tüccar kepenkleri indirmiş, işe başlayabilmek için her ikiniz de benden, yani "çalışma"dan yardım umuyorsunuz. Peki mademki elinizden bir şey gelmediğini kabul ediyorsunuz. Bu gece size Bill Bassett'in ne marifetli olduğunu kanıtlayacağım, diye ekledi.

Gün ağarsa da kulübeden ayrılmayın diye tembih edip ıslıkla neşeli bir hava tutturarak yola koyuldu.

Alfred E.Richs ayakkaplarını, ceketini çıkardı. Şapkasının üzerine bir ipekli mendil örttükten sonra yere uzanıverdi.

- Birazuyumaya çalışacağım. Pek yorucu bir gün geçirdim. Allah rahatlık versin, bevgili Mister Peters, dedi.

- Uykutanrıçasına selamlarımı söyle, ben biraz daha oturacağım, yanıtını verdim.

Saatimn Peavine'de kaldığından yaptığım tahmine göre, çalışma arkadaşımız saat iki sularına doğru dönerek Richs'i bir tekmeyle uandırdıktan sonra her ikimizi de kulübenin kapısında ışıldayan parlak ay ışığına çağırdı. Yere beş tomar bir dolarlık sererek, yumurtladıktan sonra follukta gıdaklayan bir tavuk gibi ötmeye koyuldu.

- Kasabahakkında size biraz bilgi vereyim, diye başladı. Adı Rich Spring. Bir mason tapınağı

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

yapıyorlar. Demokrat Parti'nin belediye başkanlığı seçimindeki adayı, Halkçılara yenilecek. Yargıç Tucher'in bir süredir zatülcenp olan karısı biraz iyileşmiş bulunuyor.

Aradığım bilgi kaynağından bir yudum içebilmek için bu ıvır zıvırla uğraşmak zorunda kaldım. Kasabada bir de banka var. Ormancılar ve Çiftçiler Tasarruf Bankası. Dün kasa 23.000 dolarla kapanmış, bu sabah 18.000 dolarla açılacak. On sekiz binin hepsi gümüş, onun için fazlasını getiremedim. Ben sıramı savdım. Haydi bakalım sermayeyle girişim kendini göstersin. Ne dolaplar çevirebilecekler görelim.

Alfred E.Richs kollarını havaya kaldırarak:

- Dostum, bu paraları çaldın mı yoksa ?...Vah !..vah !.. dedi.

Bassett:

- Hayır, deyim yerinde değil. Çalmak pek kaba bir sözcük, hayır bütün sorun bankanın bulunduğu sokağı bulmakla çözüldü. Kasaba o kadar sakin bir yer ki kasalar açılırken gıcırtılarından, veznedarların "45 sağa; sola iki defa 80; sağa bir defa 60, sola 15" dediğini adeta işitir gibi oldum. Yale futbol kaptanının oyuncularına taktik verişi gibi... Dostlar, öğrendiğime göre, kasaba halkı pek erken kalkarmış, daha ortalık ağarmadan herkes ayakta olurmuş. Nedenini sordum. Kahvaltı hazır olduğu için, dediler. Bu durumda biz orman perilerine hemen yol göründü, demek. Sermaye hazretleri söyle bakalım, kaç para istiyorsun?

Richs, yerden bitme bir sincap gibi arka ayakları üzerine dikilerek ve avuçlarındaki fındıkları şıkırdatarak:

- Denver'dedostlarım var, bana yardım edeceklerine eminim. Yüz dolar olsa, diye başlayınca Bassett binlik tomardan birini açıp ayırdığı dört adet yirmi beş dolarlığı Richs'e doğru savurdu, bana dönerek:

- Ticarethazretleri, sen kaç para istiyorsun? Söyle bakalım, dedi.

- "Çalışma", paranı cebine koy bakalım. Şimdiye kadar alınteriyle kazanılan paraya el sürmüş değilim. Bundan sonra da Tanrı korusun. Benim aldığım dolarlar enayi takımının ve çaylakların ellerini yakan paralardır. Sokak başında durup da açıkgözün birine koca bir elmas yüzüğü üç dolara sattığım zaman 2 dolar 60 sent kazanırım. Alan adam bunu sevgilisine gerçek elmas diye verecek ve 125 dolarlık bir yüzükten elde edilecek yararı sağlayacaktır. Demek yüzüğü alanın kârı 122 dolar oluyor. Bu durumda o mu, ben mi daha büyük dolandırıcıyım? Var hesap eyle bakalım.

- Pekiama yoksul bir kadına tonu kırk sent olan kumun bir tutamını elli sente sattığın vakit kadının net kârı nedir acaba? diye sordu.

- Bakdinle, kumu satarken kadına lambasını iyi temizlemesini ve hep dolu tutmasını tembih ederim. Bunlara dikkat ederse gaz parlamaz. Öte yandan kadın kumu düşünerek lambanın parlamayacağına güvenir. Endişeden kurtulur. İçi rahat eder. Evet, herkese nasip olmayan, Tanrı vergisi bir iç ferahlığına kavuşur. Elli sente hem lambanın parlamasını önlüyor, hem de gönlü

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

rahat oluyor. Bir taşla iki kuş vuruyor.

Alfred E. Richs neredeyse Bill Bassett'in ayakkabılarının tozunu yalayacaktı.

- Sevgilidostum. Bu iyiliğini asla unutmayacağım. Tanrı ödülünü verecektir. Ama izninle senden bir ricada bulunacağım; izlediğin bu suç yolunu bırak, dedi.

Bill:

- Ağabeyciğim. Bu palavralara karnım tok, öğütlerin bana bozulmak üzere bulunan bir bisiklet pompasının son hırıltıları gibi geliyor. Senin o yüksek, parlak dalaverelerin neye yaradı? Durumuna bak! Meteliksiz aç kaldın. Bak, hırsızlık sanatını ticaret kuramlarıyla süslemekte direnen Peters kardeşimiz bile çaresiz bir durumda kaldığını itiraf etti. Her ikiniz de yaldızlı yasalara pek uyar görünüyorsunuz, ama kaç para eder... Haydi Petersciğim, şu haram paradan sen de payını al bakalım, dedi.

Bill Bassett'e parasını cebine koymasını yineledim.

Bazıları hırsızlığa karşı bir saygı beslerse de ben bu mesleğe hiçbir zaman uygun gören bir bakışla bakmamışımdır. Ben aldığım paraya karşılık her zaman, önemsiz de olsa, bir şeyler veririm. Bu, müşterilerimde, hiç olmazsa yine avlanmamalarını sağlayacak bir anı olarak kalır.

Bu arada Alfred E.Richs yine Bill'in ayaklarına kapanır gibi yaptıktan sonra "Allahaısmarladık" dedi. Biraz ilerdeki çiftlikten bir araba kiralıyacağını, istasyona giderek Denver trenine bineceğini söyledi. Bu zararlı böcek çekip gidince hava temizlenir gibi oldu. Herif ülkede sanayi dışı (1) her meslek için bir yüz karasıydı. Tasarladığı büyük planlara, dayalı döşeli bürolara karşın ekmek parası bulamayacak bir duruma düşmüş ve açlıktan ancak garip, belki de pervasız bir hırsızın cömertliği sayesinde kurtulmuştu. Kendini asla kurtaramayacak bir duruma düştüğünü görerek acıdıysam da sermayesiz ne yapabilirdi ki?

Alfred E. Richs o günkü durumuyla arka üstü düşen bir kaplumbağa kadar umarsızdı. Küçük bir kızın elindeki taş kalemi apartmanın yolunu bulamayacak kadar umarsız kalmıştı.

Bill Bassett'le başbaşa kalınca şöyle bir kafamı kurcaladım. Sonunda gizli bir oyunu olan bir plan kurdum. Şu hırsıza "çalışma"yla "ticaret" arasındaki farkı göstereyim de aklı başına gelsin, dedim. "Ticaret" üzerine ileri sürdüğü bazı düşünceler, doğrusunu isterseniz meslek onurumu incitmişti.

- MisterBassett paranızı kabul etmeyeceğim. Fakat bu gece kasabanın bütçesinde yarattığınız ahlak dışı zararla, tehlike bölgesinden dışarı çıkıncaya kadar olan yolculuk giderlerimi öderseniz size minnet duyarım, dedim.

Bill Bassett bu önerimi kabul etti. Batı yönünde güvenli bir trene kapağı atıncaya kadar yürüdük.

Arizona'da Los Perros yönünde bir kasabaya varınca Bassett'e inip talihimizi bir de sersiz toprakta deneme önerisinde bulundum.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Burası benim eski hocam ve halen işten el çekip emekli sınıfına geçmiş bulunan Montagu Silver'ın kasabasıydı.

Monty yamandı vallahi. Ufacık bir olanak gösterin, uçan sivrisineği tongaya düşürür, parasını alırdı. Bill Bassett nasıl olsa karanlıkta çalıştığını ileri sürerek bütün kasabaları aynı bulduğunu söyleyince hemen indik. Los Perros gümüş bölgesinde çok güzel bir kasabaydı.

Bill'in parasını uyurken alıp kaçacak değildim. Kafasına, ticari bir girişim kılıfına bürülü bir tokmak indirmek suretiyle onu dolarlarından yoksun edecektim. Evet, 4755 dolar karşılığında Bill'i unutamıyacağı bir deneyim sahibi yapacaktım.

Trenden indiğimiz zaman cebinde bu kadar kalmıştı galiba! Parasını işletmek hakkında ilk öneriyi yaptığım vakit dönüp bu konudaki görüş ve düşüncelerini şöyle bir biçemle anlattı:

- Ağabey, önerdiğin biçimde bir girişimde bulunmak hiç de kötü olmayacak, eyvallah, derim. Ama bu öyle yaman bir iş olmalı ki yönetim kurulunda ülkenin en büyük finansçıları bulunmalı.

- Paranıkatlamak isteyeceğini düşündüm, dedim.

- Hemde nasıl, vallahi gece bir yanıma yatıp uyuyamıyorum. Bak ağabey sana düşüncemi söyleyeyim. Bir poker salonu açmak istiyorum. Öyle senin biçemindeki alavere dalavereye hiç de isteğim yok. Masanın kazanan yanında bulunursan kumarcılık hiç de kötü değildir. Bu, bir evin gümüş takımını araklamakla yoksullar yararına kurulan pazarlarda dalavereyle öteberi yutturmak arasında ortalama bir iştir.

- Öneriminüzerinde durmak istemiyorsun demek, yanıtını verdim.

- Nekadar uğraşsan boşuna, alıklara özgü bu gibi yemleri o derece ender ısırırım ki bulunduğum yerin elli mil çevresinde kuduz hastanesine hiç gerek duyurmam, dedi.

Bassett bir meyhanenin üzerinde bir oda kiraladı. Birkaç parça eşya ve aşağılık bir iki tablo aldı. Ben de aynı gece Monty Silver'a gidip planımı açıkladıktan sonra iki yüz dolar ödünç aldım. Los Perros'da iskambil kâğıdı satan tek dükkânda ne kadar kâğıt varsa hepsini aldım. Ertesi sabah da dükkân açılır açılmaz aldığım kâğıtların hepsini geri verdim. Ortağımın kumarhane işletmek düşüncesinden vazgeçmesi dolayıyla kâğıtları geri vermek istediğimi söylemiştim. Bir miktar dolar zarar etmiştim ama o gece kâğıtların hepsini birer birer işaretlemiştim. Bu az bir iş değilse de getirdiği kâra değdi. Ektiğim buğday, yağlı ballı bir pasta olarak geri geldi.

Bill Bassett'ın kumarhanesinde ilk fiş alan ben oldum. Kasabada başka satıcı olmadığı için Bill salonuna benim bir gece önce işaretlediğim kâğıtları almıştı. Anlarsınız ya! Kâğıtların arkasını ezberlemiştim. Hani berber saçımızı kestikten sonra çift aynada ensenizi gösterir. İşte ben de kâğıtların arkasını ensemin çift aynada gördüğüm görüntüsünden daha iyi öğrenmiştim. Oyun bitince beş bin küsür dolar sahibi olmuştum. Bill Bassett'de yalnızca uğur getirmek üzere taşıdığı küçük siyah bir kediyle yine yola koyulma isteği kalmıştı.

Ayrılırken Bill elimi sıkarak:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Ağabey, ticari girişime burnumu sokmakla yanılmışım, yaradılışımda yok. "Çalışmak" zorundayım. Bir numaralı bir hırsız, maymuncuğunu bir yana bırakır da bir kasa anahtarı edinmeye kalkarsa günah işlemiş olur. Kumarda okkalı bir talihin var. Uğurlar olsun, dedi. Bill'i ondan sonra bir daha görmedim.

Dalavereciler şahı öyküsünü bitirince:

- Herhaldebu parayı iyi saklamışsındır. İleride sürekli bir iş sahibi olmak istersen oldukça önemli bir sermaye sayılır, dedim.

Jeff namuslu bir edayla:

- Bubeş bin doları iyi bir yere yatırdığıma güvenebilirsin, dedi.

Ceketinin göğsüne övünçle vurarak:

- Altınmadeni tahvilleri aldım, son meteliğine kadar! Hisseleri başa baş getirdim. Dolarlık tahvili dolara aldım. Kesinlikle bir yılda yüzde beşyüz yükselecekler. Henüz bir ay önce bulunan yeni bir altın madeni. Eğer elinde bir yana ayırabileceğin birkaç dolar varsa hiç durmadan sen de bir iki hisse senedi al, dedi.

- Bazen bu madenler .. diyebaşladım.

Peters:

- Bu, o bildiğin madenlerden değil, diye sözümü ağzıma tıktı. Elli bin dolarlık külçe altını gözümle görmüş kadar eminim. Ayrıca ayda yüzde on veriyorlar, diyerek cebinden uzun bir zarf çekip masanın üstüne attı. Hırsızlar sulanmasın diye yanımda taşıyorum, dedi.

Baktım çok güzel bir baskıları vardı.

- Colorado'dademek... Pek güzel, yahu Denver'e giden o çelimsiz herifin adı neydi ?...Canım, Bill'le rasladığınız adam, diye sordum.

Jeff:

- Kurbağasuratlı herif kendini Alfred E. Richs, diye satıyordu, yanıtını verdi.

- Ya... Bak bu şirketin müdürü de A.E.Frederich diye imza atıyor. Acaba...

Jeff tahvilleri elimden kapacak gibi atılarak:

- Bakayımşunlara, dedi.

Üzüntüsünü azıcık da olsa hafifletmek isteğiyle garsonu çağırarak bir şişe şarap daha ısmarladım. Daha fazlasını yapamazdım!

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

SON YAPRAK

Vaşington Alanı'nın batısındaki küçük bir mahallede sokaklar birçok köşe ve dönemeç yaparak acayip çıkmazlara ayrılmışlardır. Bazan bu çıkmazların bir iki kez kendi kendilerini kestikleri görülmüştür. Bir gün bir sanatçı bu sokakların çok değerli bir özelliğini keşfetti. Tuval, resim kâğıdı ve boya aldığınız kişinin, alacağını almaya geldiğinde, dönüp dolaşıp beş para alamadan kendini ilk geçtiği yerde bulması kesin gibiydi!

Bunun üzerine bu antika Grenwich köyüne öbek öbek sanatçı üşüşmeye başladı. On sekizinci yüzyıl biçemi saçaklar, Felemenk tavan araları, kuzey iklimlerine özgü pencereler arayan yeni kiracılar, kiranın da ucuz olmasını istiyorlardı. Bir süre sonra Altıncı Cadde'den birer maltızla bir iki bakır sürahi getirip yerleştiler. Burasını bir sanatçı mahallesi yaptılar.

Üç katlı, basık tavanlı, tuğla bir yapının en üst katında Sue ve Johnsy'nin stüdyosu bulunuyordu. Biri Maineli, öbürü Kaliforniyalı olan bu iki genç kız Sekizinci Cadde'de "Delmonico"nun tabldot lokantasında tanışmışlardı. Sanat üzerine düşüncelerinde olduğu gibi piskopos biçemi geniş kol ağızlı giysileri yeğlemekte de uyuşuyorlar, hindiba salatasına ikisi de bayılıyorlardı. Zevklerinin bu derece birleşmesinin sonucu olarak da ortak stüdyo ortaya çıkmıştı.

Bu iş mayısta olmuştu. Kasımda doktorların zatürre diye andıkları gözle görünmeyen bir yabancı, mahalleye askıntı olarak buz gibi parmaklarıyla sağda solda ona buna dokunuverdi. Bu yıkıcı yaratık East Side'da pek atak adımlarla dolaşıyor ve kurbanlarını düzinelerle götürüyordu. Fakat dar ve yosunlu çıkmazlara daha dikkatli basıyordu. Bay Zatürre kadınlara iyi davranan, kibar bir yaşlı adam diye tanımlayacağınız kimselerden değildi. Bu yuumruğu aman vermeyen, soluğu kesik kesik hınzır moruk Kalifornia'nın yumuşak havasında kanı sulanan ufak tefek bir yaşlı kadını bile vurmaktan çekinmezdi. Johnsy'yi de çarptı. Kızcağızı, demir karyolasında kıpırdamadan yatarak Felemenk biçemi pencerenin küçük camından karşısındaki evin tuğla duvarını seyretmek zorunda bıraktı.

Bir sabah doktor , Sue'yi hole çağırdı ve birbirine karışan ak kaşlarını çatarak:

- Durumutehlikeli. Ancak bir... evet , onda bir olasılık var, dedi.

Cıvayı indirmek için dereceyi silkerek:

- Buolasılık da ancak yaşamaya azmetmesi koşuluyla gerçekleşebilir... İnsanların garip bir

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

yaradılışı var. Hemen kefenciyle, mezarcıyla birlik oluveriyorlar. Bu durumda tıp dünyası apışıp kalıyor. Küçük hanım iyi olmamayı aklına koymuş... Kafasını kurcalayan bir şey var galiba, diye ekledi.

Sue:

- İlerdebir gün Napoli körfezinin resmini yapmayı umuyordu, dedi.

- Laf, resim yapacakmış. Boş şey. Aklında düşünmeye değer bir şey var mı? Örneğin bir erkek!

Sue:

- Birerkek mi? Bir erkek için değer mi? Hayır doktor, böyle bir şey yok, diye yanıt verirken sesi bir Yahudi harpının ezgisi gibi titremişti.

Doktor:

- Öyleyse, yapısı zayıf, dedi. Ben tıbbın bana bağışladığı bütün olanaklara başvuracağım, fakat hastam cenaze törenine katılacak arabaları saymaya başlayınca ilaçların iyileştirme gücünden yüzde ellisini düşerim. Eğer hastanıza bu kış paltolarda moda olan kollarla ilgili bir soru sordurmayı başarırsanız iyileşme olasılığını onda birden beşe indirmeye söz veririm.

Doktor gittikten sonra Sue çalışma odasına geçip Japon işi bir mendili selüloz hamuru haline getirinceye kadar ağladı. Sonra da bir resim tahtası alarak ve ıslıkla neşeli bir hava tutturarak Johnsy'nin odasına geçti.

Yüzü pencereye doğru çevrilmiş olan Johnsy yatak çarşafının altında kılını bile kıpırdatmadan yatıyordu. Uyuduğunu sanan Sue derhal sustu.

Resim tahtasını düzelterek bir dergide yayınlanmak üzere kaleme alınan bir öykünün mürekkeple resimlerini çizmeye başladı. Genç ressamlar sanat dünyasına giden yola katılabilmek için genç yazarların edebiyat dünyasına katılmak kaygısıyla dergilere yazdıkları öykülerin resimlerini çizmek zorundadırlar.

Sue, Idaholu bir sığırtmaç olan kahramanına bir monokl ile at pazarlarında giyilen türden süslü bir pantolon çizerken birkaç kez yinelenen alçak bir ses işitti. Hemencecik yatağın başına koştu.

Johnsy'nin gözleri faltaşı gibi açılmıştı.

Sue onun büyükten küçüğe doğru bazı rakamlar saydığını duydu.

Johnsy bir süre sonra:

- Oniki, dedi... on bir... on ... dokuz , diye ekledi.

Birbiri arkasına ikisini birden hecelermiş gibi:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Sekiz... yedi , dedi.

Sue, sayacak ne var, diye merakla pencereden dışarı baktı.

Görünürde boş, karanlık bir avluyla yirmi yarda ilerdeki evin tuğla duvarlarından başka bir şey yoktu. Bir de tuğla duvarın yarısına kadar yükselen kökleri kemirilmiş, çürümüş, yaşlı mı yaşlı bir sarmaşık vardı. Güzün soğuk soluğu yapraklarını düşürmüş, iskelete dönmüş dallarını duvara hemen hemen çırılçıplak sarılır bir durumda bırakmıştı.

Sue:

- Neo şekerim? diye sordu.

Johnsy mırıldanır gibi:

- Altı, dedi. Artık çabuk düşüyorlar. Bundan daha üç gün önce yüzden çoktular. Sayarken başım ağrıyordu. Şimdi kolaylaştı. İşte biri daha düştü. Kala kala beş tane kaldı.

- Nebeşi, haydi Johnsyciğim, ne beşi olduğunu söyle bakalım.

- Yaprak. Sarmaşığın yaprakları. Sonuncu düşünce ben de öleceğim. Üç gündür içime doğdu. Doktor sana söylemedi mi?

Sue, son derece alaycı bir tonla:

- Ömrümdeböylesini hiç de duymamıştım. Asma yapraklarının iyileşmenle ne ilgisi olabilir? Hem de o asmayı pek severdin. Ne oluyorsun ayol? Kazlaşma. Daha bu sabah doktor kısa bir zamanda iyileşeceğini ..dur .. nedemişti? Kısa bir zamanda tümüyle iyileşmen olasılığının birde on olduğunu söyledi. Ne sandın? Tehlike New-York'ta tramvaya bindiğimiz veya bir yapının altından geçtiğimiz zaman karşı karşıya olduğumuz tehlikeden fazla değil ki... Haydi bakalım biraz çorba iç, bırak Suecüğün de biraz çalışsın, yaptığı resimleri satarak hasta çocuğuna şarap, aç gözlü kendine de bir iki domuz pirzolası alsın.

Johnsy, gözlerini pencereden ayırmayarak:

- Şarapalmana gerek yok, dedi. biri daha gitti. Çorba filan içmeyeceğim. Canım istemiyor. Dört kaldı. Karanlık olmadan sonuncusunu da düşerken görmek istiyorum, ondan sonra da ben gideceğim.

Sue, arkadaşının üzerine eğilerek:

- ŞekerJohnsyciğim senden bir ricam var. İşimi bitirinceye kadar gözlerini kapayıp pencereden dışarıya bakmamaya söz verir misin? Resimleri yarına kadar teslim etmeliyim. Perdeyi kapatırım ama, ışık gerekiyor, dedi.

Johnsy, soğuk soğuk:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Ötekiodada çalışsan olmaz mı? diye yanıtladı.

Sue:

- Yanındaolmayı yeğliyorum. Hem de o meymenetsiz asma yapraklarına bakmanı istemiyorum, dedi.

Johnsy gözlerini kapatarak ve o uçuk rengiyle devrilmiş bir yontu gibi kımıltısız yatarak:

- Biterbitmez haber ver. Son yaprağın düştüğünü görmek istiyorum. Beklemekten usandım, düşünmekten bıktım. Her şeyden vazgeçtim. Zavallı yorgun yapraklar gibi kendimi salıvermek istiyorum. Salıp aşağıya doğru uçmak istiyorum.

Sue:

- Haydibakalım uyumaya çalış. Yalnız bir maden arayıcısı çizebilmek için Beherman'ı çağırmam gerekecek. Modellik yapsın. Şimdi gelirim. Sakın kımıldanayım deme, dedi.

Beherman alt katlarında oturan altmışını geçkin yaşlı bir ressamdı.

Yunan tanrılarını andıran başından cüce vücuduna doğru kıvrılan sakalı Michelangelo'nun Musasını anımsatıyordu. Beherman başarılı olamamış bir sanatçıydı. Sanat dünyasında yenilgiye uğramış bir ressamdı. Kırk yıl, tutsağı olduğu sanat tanrıçasının eteğine bile değmeden fırça kullanmıştı. Hep bir başyapıt yaratmak üzere bulunuyor, fakat bir türlü başlayamıyordu. Ticari amaçlar ve reklamlar için yaptığı birkaç resimden başka yıllardan beri bir şey yapamamıştı. Mahallede, profesyonel modellerin ücretini ödeyemeyen genç sanatçılara modellik ederek beş on kuruş kazanıyordu. Boğulasıya cin içiyor, hâlâ gelecekteki başyapıtından söz ediyordu. Bunların dışında yumuşaklığa hiç dayanamayan ve yumuşaklık gösterenlerle şiddetle alay eden aksi bir yaşlı olup kendini üst kattaki stüdyonun sanatçılarını korumakla görevli bir bekçi köpeği sayıyordu.

Sue, cin kokan Beherman'ı alt kattaki ininde buldu. Odanın bir köşesinde sehpanın üzerinde yirmi beş yıldır ilk fırçayı bekleyen başyapıtın beyaz tuvali duruyordu.

Sue, yaşlı adama Johnsy'nin kafasında yer etmiş bulunan düşünceyi anlattı. Genç kızı dünyaya bağlayan son bağ da gidince zaten bir yaprak gibi hafif ve kırılgan olan ruhunun uçuvereceğinden korktuğunu anlattı.

Kırmızı gözlerinden damla damla yaşlar akmaya başlayan yaşlı Beherman bağırarak bu aptalca düşlerle alay etti. Nefretini açığa vurdu. Alman şivesiyle:

- Ne diyorsun ?..Biçimsiz bir asmanın yaprakları dökülüyor diye, ölmeye hazırlanan çılgınlar mı var? Böylesini de hiç duymamıştım. Hayır, resmini yapacağım, Budalaca dünya işleri için modellik edemem. Johnsy'nin bu durumunda ne halt edip de böyle şeylerle uğraşıyorsun; zavallı kızcağız, diye bağırdı.

Sue:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Çokhasta, çok zayıf. Ateşi moralini etkiledi. Karabasanlar görüyor. Peki, madem ki bana modellik yapmak istemiyorsun, yapma. Zaten kaçık, bunak bir yaşlı adamdan başka bir şey değilsin, dedi.

Beherman, bağırarak:

- Sanamodellik etmek istemediğimi kim söyledi. İşte kadın kısmı hep böyledir. Yarım saattir, geleceğim diye avaz avaz haykırıyorum. Mis Johnsy kadar iyi bir kızın hastalıktan ölmesine izin veremeyiz. Bir gün gelecek başyapıtımı yapacağım. Hepimiz kurtulacağız, dedi.

Yukarı çıktıklarında Johnsy uyumuştu.

Sue perdeyi indirerek Beherman'a bitişik odaya geçmesini işaret etti. Oradan korka korka dışardaki asmayı gözetlediler ve ses çıkarmadan bir an için bakıştılar. Karla karışık sürekli bir yağmur yağıyordu. Beherman eski mavi gömleğiyle tersine çevrilmiş bir tencerenin üzerine oturdu. Bu tencere yalnız madencinin oturduğu bir kayayı temsil ediyordu.

Sue o gece ancak bir saat uyuyabildi. Sabahleyin uyanınca Johnsy'nin gözlerini açmış, donuk bakışlarla kapalı yeşil perdeye baktığını gördü.

Hasta:

- Perdeyiaç, görmek istiyorum diye mırıldandı.

Sue, bitkin bir durumda buyruğu yerine getirdi. Şaşkınlık! Bütün gece sürmüş olan sert yağmura, uğuldayan fırtınaya karşın tuğla duvarın önündeki tek asma yaprağı hâlâ duruyordu. Son yaprak... Kökü henüz koyu yeşil rengini korumakla birlikte dantelli uçları çürüme belirtisi olan sarı bir renk almıştı. Yerden 20 adım yüksekte bir dala cesaretle asılmış duruyordu.

Johnsy:

- Sonuncuyaprak. Gece kesinlikle düşeceğini sanmıştım. Rüzgârı duydum. Bugün düşecek, ben de aynı dakikada öleceğim, dedi.

Sue, bitkin yüzünü yastığa doğru eğerek:

- Şekerim, sus, sus, kendine acımıyorsan bana acı. Sensiz ne yaparım, dedi.

Johnsy yanıt vermedi. Dünyada; kendini o uzun, gizemli yolculuğa hazırlayan bir ruh kadar tek başına bir şey yoktur. Genç kızı bu dünyaya ve dostlarına bağlayan bağlar birer birer çözüldükçe son yaprakla birlikte ölme düşüncesi aklına büsbütün yerleşiyordu.

Gün öylece geçti. Alaca karanlıkta bile asma yaprağını duvara dayalı dalına cesaretle asılmayı sürdürür gördüler. Akşam olunca kuzey rüzgârı yine dizginleri kopardı. Yağmur pencereyi dövmeyi ve Felemenk biçemi saçaklardan aşağıya akmayı sürdürdü.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Şafak söker sökmez amansız Johnsy perdenin açılmasını buyurdu.

Asma yaprağı hâlâ yerindeydi.

Johnsy yaprağı uzun süre süzdükten sonra gaz sobasının üzerinde tavuk çorbasını karıştıran Sue'yü çağırarak:

- Suecüğüm, pek yaramazlık ettim. Ne kadar kötü bir insan olduğumu kanıtlamak için gizemli bir güç o yaprağı orada bıraktırdı. Ölmek istemek günah! Bana biraz çorbayla biraz süt getirebilirsin. Süte biraz da bordo şarabı koy ..Dur .. öncebir el aynası getir. Sonra arkama bir iki yastık yerleştir. Çorbayı pişirirken seni seyretmek istiyorum.

Bir saat sonra da:

- Suecüğüm, umarım ilerde bir gün Napoli körfezinin tablosunu yapacağım, dedi.

Doktor öğleden sonra geldi. Çıkarken Sue bir bahane bularak arkasından gitti. Doktor, genç kızın titreyen elini kavrayarak:

- Kurtulmaolasılığı yüzde elli... İyi bakarsan kazanacaksın. Şimdi başka birine gideceğim, aşağı katta. Beherman... Sanatçıymış galiba. O da zatürre... Yaşlı adam zor durumda: Hastalık şiddetli. Umut yok, ama rahat etsin diye hastaneye kaldırıyoruz.

Ertesi gün doktor , Sue'ye:

- Kazandın, tehlike yok. Şimdi iyi beslenme! Bakım gerek, dedi. Başka bir şey istemez.

O gün öğleden sonra Sue, yatağında pek hoşnut bir biçimde gereksiz yere mavi bir yün omuzluk örmekle uğraşan Johnsy'nin yanına geldi, Hastanın yastığının arkasından kolunu dolayarak:

- Beyazfareciğim. Sana bir haberim var, dedi. Mister Beherman bu sabah hastanede zatürreden ölmüş. Hastalığı iki gün sürdü. Bir sabah onu odasında sancıdan bitkin bir durumda bulmuşlar. Ayakkapları, giysileri ıslak ve buz gibi soğukmuş. O korkunç gece nereye gittiğini anlayamamışlar. Bir fener ele geçirmişler, buldukları zaman daha yanıyormuş. Bakmışlar merdiven yerinden çekilmiş, bahçede birkaç çalı çırpı birbirine girmiş. Bir de palet görmüşler. Üzerinde yeşil sarı boyalar varmış... Pencereden bak, şekerim. Duvardaki son asma yaprağını görüyor musun? Rüzgâr eserken neden yerinden kımıldamadığını hiç düşünmedin mi? İşte Beherman'ın başyapıtı. Son yaprağın düştüğü gece yapmış.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

NEW-YORK'U NASIL SEVDİ?

Raggles'in öbür birçok özelliğinden başka üstelik bir de şairliği vardı. Serseri diye anılıyordu ama bu ona düşünür sanatçı, gezgin, doğabilimci, kaşif demenin dolambaçlı bir biçimiydi. Aslında şairliği bunların hepsinin üstündeydi. Raggles yaşamında tek bir dize yazmış değildir; o şiirlerini yaşardı. Başyapıtını yazmaya girişseydi ortaya iki satırlık saçma bir beyitten başka bir şey koyamayacaktı. Ama biz esas olarak onun şairliği üzerinde duralım, ilerisine gitmeyelim.

Raggles kâğıda kaleme başvurmak zorunda kalsaydı kentler üzerine şiirler yazardı. Kadınlar aynadaki yansımalarını, çocuklar kırılan bir bebekten kopan parçaları, yaban hayvanları üzerine yazı yazanlar hayvanat bahçelerindeki kafesleri nasıl gözden geçirirlerse o da kentleri öyle incelerdi. Raggles için bir kent birçok insanı içine alan bir tuğla ve harç yığını değildi. Birçok yaşamı bir araya getiren; kendine özgü bir çeşnisi, kendine özgü duyguları ve benliği, kendine özgü bir ruhu olan, şairane bir varlıktı. Raggles iki mil içinde kuzeye, güneye, batıya, doğuya doğru yol alarak gezdi dolaştı, gördüğü kentleri yüreğine bastı. Zamana hiç değer vermeden ya tozlu yollarda taban teper, ya da furgonlarda kurum kurum kurularak yol alırdı. Gittiği kent yüreğine kadar giren bu yabancıyı kucağına alarak kulağına eğilip gizlerini dökmeye başlayınca Raggles pirelenir, yeni bir sevgili peşinde yine yollara düşerdi.

Hercai diyeceksiniz ama pek hakkınız yok. Herhalde eleştirici ruhunu çekim alanı içine alıp sonsuzluğa kadar kendine bağlayacak kenti bir türlü bulamadığından dolaşmaya kanamamıştı.

Eski şairlerden kentlerin kadına benzediğini öğrenmiş bulunuyoruz. Şair Raggles için de bu böyleydi. Aşkını ilan ettiği her kent düşleminde bir kadın tarafından temsil olunurdu.

Şikago'yu düşününce gözünün önüne tüylü giysileri, nefis kokusuyla Madam Partington gelir; mutlu günler söz veren güzel sesi kulaklarını çınlatarak erincini bozardı. Bunun üzerine soğuktan titreyerek hemencecik kendine gelir, patates salatasıyla karışık bir balık kokusu burnunu doldurur. Bir türlü erişemediği ülkülerin özlemini çekerek bezginliğe kapılırdı.

Şikago işte onu böyle etkilerdi. Bu betimlemede belki de bir yanlış, bir belirsizlik vardır ama suç yine kendisindedir. Duygularını dergilere şiirler yazarak kayda geçirmeliydi.

Pittsburg deyince bir demiryolu istasyonunda Rusça olarak izlediği Othello oyununu anımsardı. Pittsburg çirkin olmakla birlikte soylu ve eli açık bir kadındı. Canlı ve neşeliydi de! Üzerinde ipekli bir giysi, ayağında beyaz rugan terlikler, bulaşık yıkıyor; bir yandan da Raggles'ı gürül gürül yanan ateşin başına çağırarak kızarmış patates ve domuz ayağıyla şampanya içmeye zorluyordu.

New Albany ona bir balkondan bakmıştı. Raggles onun kıvılcımlar saçan hülyalı gözlerini şöyle bir görmüş, yelpazesine gözü ilişmişti, o kadar! Yalnızca bir sabah yüzyüze gelmişlerdi. Bir kova suyla avlunun kırmızı tuğlalarını yıkıyordu. Gülümseyerek neşeli bir şarkı mırıldanıyordu. Raggles'ın ayakkabılarını buz gibi soğuk suyla doldurdu. Üstelik bir de:

- Haydi, çek arabanı diye, parladı.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Boston şair ruhlu Raggles'ın yaşamında sürekli değişen acayip biçimler alıyordu. Boston'u düşününce kendini sanki soğuk çay içmiş gibi duyumsuyordu. Boston onu derin derin düşünmeye, kafasını korkunç bir çabayla çalıştırmaya yönelten alnına sarılı beyaz soğuk bir bezdi. Düşünecek ne vardı sanki. Yaşamını kazanmak için sonunda kar temizlemeye bile razı olmuştu! Bu kenti düşündükçe alnındaki bez ıslanıp düğümlenir gibi oluyor ve bir türlü çözülemiyordu.

Anlaşılmaz düşünceler, belirsiz anlatımlar diyeceksiniz ama karşı çıkarken bana minnet duymanız gerektiğini bilmeli ve ona göre hoşgörülü davranmalısınız. Çünkü bunlar şairane düşüncelerdir. Ya Tanrı korusun şiir olarak söylenselerdi.

Bir gün Raggles kalkıp büyük Manhattan kentinin kalbini kuşatma altına aldı. Manhattan şimdiye kadar gördüğü kentlerin en büyüğüydü. Raggles onun da tadına bakmak, değerini ölçmek, sınıflandırarak etiketini yapıştırmak istedi. Şimdiye kadar ona benliklerinin gizini vermiş olan kentlerin arasında Manhattan'a da yerini vermek isteğine düştü! Buradan başlayarak artık duygularının çevirmeni olmaktan çıkıyor, anlatıcısı oluyoruz.

Bir sabah Raggles feribottan inerek kozmopolitlere özgü pişkin bir halle kentin göbeğine doğru yürüdü. "Kimliği bilinmeyen" adam rolünü oynayabilecek biçimde özenle giyinmişti. Hangi ulustan, hangi ırktan, hangi sınıftan, hangi birlikten, hangi partiden, hatta hangi spor kulübünden olduğunu bilemezdiniz. Giysisi aynı genişlikte fakat boyları farklı kimseler tarafından tek tek armağan edilmiş bölümlerden oluşmakla birlikte ünlü terziler tarafından vücudunuza göre ölçülüp biçilerek dikilen ve terzi tarafından armağan olunan valizin içinde ipek mendil, askı ve bir çift inci kol düğmesiyle birlikte Amerikan kıtasının bir kıyısından öbür kıyısına gönderilen giysilerden çok daha rahattı.

Raggles meteliksiz olmasına karşın samanyolunda yeni bir yıldız bulan bir bilimadamının özlemi veya dolma kaleminden ansızın mürekkep damladığını gören bir yazarın ivecenliğiyle daldı kente. Meteliksiz dedik. Her şair öyle olmalıdır, değil mi?

Akşamüstü kendini dehşet içinde buldu. Uğultudan, görültüden afallamış, pusulayı şaşırmış, korkmuştu. Yenilmişti. Öbür kentler hiçti. Onların abecesini okumak, köy kızlarını anlamak, istakozlu kokteyller yuvarlamak, dergilerin "yanıtla birlikte sürdürüm bedellerini gönderin" bulmacalarını çözmek kadar kolay olmuştu.

Oysa şimdi karşısında parlak fakat soğuk ve kayıtsız bir kent vardı. Mücevherci dükkânının camekanlarındaki dört kıratlık elmasa cebindeki beş parayı yoklayarak bakan elmas meraklısının isteğini karşılaması o an için ne kadar olanaksızca Raggles'ın Manhattan'ı anlayıp bağrına basması da o kadar uzak görünüyordu.

Öbür kentlerin insanı bir karşılayışları vardı. Raggles kimisinin basit iyicilliğine, kimisinin kaba sevecenliğine, kendi tanık olmuştu. Bazılarının dostça sövgülerini duymuş, geveze meraklarını dinlemişti. Gösterdikleri kayıtsızlığın veya güvenin derecesini artık kolayca ölçebiliyordu. Oysa bu Manhattan kenti ele hiçbir ipucu vermiyordu. Dört duvar arasında sıkışmış kalmış gibiydi.

Sokaklarda sel gibi akan halk sanki taştan bir ırmak gibiydi. Ne yüzüne bakan, ne de bir söz

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

söyleyen vardı. Şu dakikada Pittsburg'un kurumlu eli omzuna dokunsa ne sevinecekti. Şikago'nun gözdağı veren, fakat aynı zamanda yardımsever sesini, Boston'un gözlük altından bakan soluk fakat sevecen bakışlarını özledi. Hatta Louisville ve St. Louis'in arkasından telaşla koşan fakat kötü bir niyeti olmadığını kanıtlayan adımlarını sevgiyle anımsadı.

Birçok kente başarıyla aşkını ilan etmiş olan Raggles, Roodway'de sıradan bir taşralı gibi şaşırıp kaldı. İlk kez olmak üzere onuru kırıldı. Kimsenin aldırış ettiği yoktu. Her an kılık değiştiren bu parlak fakat buz gibi soğuk kenti sınıflandırma girişiminde bulunduysa da başarılı olamadı. Şair olmasına karşın bu kentte ne bir renk görebiliyor, ne de onu anlamaya yarayacak bir benzeti bulabiliyordu. Mücevherlerinin parlatılmış yüzlerinde hiçbir kusur göremiyordu. Bu kent ona hiçbir ipucu vermiyordu. Bir kulp gerekliydi. Öbür kentlerde olduğu gibi yakalayıp kaldıracak, biçimini inceleyecek bir kulp gerekliydi.

Öbür kentleri kulplarından yakalayıp kaldırmış, içtenlik, hatta tutarlılıkla incelemişti. Manhattan'ın evleri sanki aralıksız bir sıra barınaktı. İnsanlar parlak fakat kansız birer hayaletten ibaretti. Kendilerinden başkasını düşünmeyerek uğursuz tavırlarla sıralanmış, önünden geçip gidiyorlardı.

Raggles'ın ağırına giden, şairliğini sindiren yön bu kentte gördüğü insanların üzerinden taşarcasına akan bencillikti. İncelemek üzere seçtiği her insanı kendini beğenmişin biri buldu. Küstahlıkları da cabasıydı. İnsanlıkla hiçbir ilgileri yoktu. Sanki taş ve boyadan yapılmışlardı. Kendilerine tapınmaktan başka kaygıları olmayan bu insanlar başkalarının da kendilerine tapmasını isterler. Ve bu istekleri yerine gelince gösterilen sevgiye hiç önem vermeden geçip giderlerdi. Kıyıcı, amansız, vurdumduymaz görünüşleriyle bir tansık sonucu olarak devinen beyaz mermerden yontuları andırıyorlardı. Mermerde ruh ve duygu var mıdır?

Raggles yavaş yavaş bazı tipleri ayırt etmeye başladı. Bunlardan biri kısa beyaz sakallı, taş gibi mavi gözlü yaşlı bir adamdı. Pembe buruşuk bir teni vardı. Gençlere yakışır sırmalı giysisiyle kentin servetinin, olgunluğunun ve soğuk ilgisizliğinin bir simgesi gibiydi. Başka bir tip de uzun boylu, güzel bir kadındı. Hatları çelikten kazılmış gibi dümdüzdü. Sakin duruşuyla bir tanrıçayı andırıyordu. Eski zamanlardaki prensesler gibi giyinmişti. Gözlerinin rengi güneşin bir buzul üzerindeki yansıması kadar soğuk bir maviydi. Bir üçüncü tip de bu kuklalar kentinin bir seyircisiydi. İri yarı, cakacı , korkunç bir tip! Korkutucu bir ağırbaşlılığı vardı, çenesi bir koğuş kazanı kadar büyük, teni vaftiz edilen bir bebek teni kadar duru, elleri profesyonel bir boksör eli kadar kocamandı. Bu tip tiyatro ilanlarına dayanarak dünyayı belirgin bir küstahlıkla seyrediyordu.

Raggles duyarlı bir insandı. Bu bulmacanın soğuk havasında ürperdi. Kentin soğuk, sfenks gibi, anlaşılmaz, amansız yüzü karşısında titredi, düş kırıklığına uğradı. Ne kalpsiz bir kentti bu: Öbür kentlerde odun yarmak, arka kapılarda sirke suratlı kahya kadınlar tarafından paylanmak, köylerdeki parasız aşevlerinde iyi huylu meyhanecilerin keyfine uymak, taşra polisinin dostça meydan okuyuşuna göğüs germek, New-York'un bu dondurucu kalpsizliğinden çok daha iyiydi. Doğrusu öbür bayağı ,,gürültülü, kaba kentlerde tekmelenmek, tutuklanmak, New-York'un bu soğuk kayıtsızlığından iyiydi.

Raggles cesarete gelerek dilenmeyi denedi. Hiç aldırış etmeden, hatta varlığından haberleri olduğunu gösterecek bir işaret bile yapmadan geçip gittiler. Bunun üzerine, kesinlikle bu güzel,

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

fakat acımasız kentin ruhu olmadığı kanısına vardı. Burada yaşayanların yay ve telle devinen mankenlerden ibaret olduğunu düşünerek kendini geniş bir vahşet içinde yapayalnız duyumsadı.

Karşı kaldırıma geçmek üzere ilerledi. Bir gürültü oldu, bir gıcırtı duyuldu. Bir şey onu olduğu yerden kaldırıp attı, ileri fırlattı. Yere düşerken dünya ve bütün gördüğü kentler gözünün önünde baş aşağı geçit töreni yaptılar.

Raggles gözlerini açar açmaz bir koku duydu. Cennetin ilkyaz çiçeklerinin kokusu. Bir gül yaprağı kadar yumuşak bir el şakağını okşadı. Üzerine eğilen kadını tanıdı. Sokakta gördüğü eski prensesler gibi giyinen kadındı. Mavi gözleri yumuşamış, yaşarmış, sevgiyle bakıyordu. Raggles, kaldırımda başının altında ipek kürkler bulunduğunu duyumsadı. Kentin olgunluğunu, servetini simgeleyen yaşlı bey yere düşen şapkasını kaldırmış, kent ortasında böyle hızlı araba sürmeye karşı söyleniyordu. Öfkesinden pembe yanakları biraz daha kızarmıştı. Kocaman çeneli ve bebek tenli tip de elinde yakınlardaki bir kahveden buluşturduğu kırmızı bir içki şişesiyle koşuyordu. Raggles içkinin rengini görünce pek sevindi. Bu renk zevk ve neşe sözü veriyordu.

Bardağı Raggles'ın çenesine yaklaştırarak:

- Ahbap, çek şunu bakalım, dedi.

Yüzlere insan kaza yerine yaklaşarak endişeyle bakıyordu. Kocaman iki polis kalabalığa dalarak kalabalık edenleri uzaklaştırdılar. Siyah şallı yaşlı bir kadın:

- Kâfuru, diye bağırıyordu. Bir gazete dağıtıcısı gazetelerinden birini Raggles'ın çamur içinde duran dirseğinin altına yerleştirdi. Hareketli bir genç elinde bir defter, adını soruyordu.

Cankurtaran arabası çanını çalarak kalabalık arasından bir yol açıp yanaştı. Soğukkanlı bir doktor atlayarak derhal hastaya elkoydu.

- Neyinvar, dostum? diye sordu. İpek satenlere bürünmüş olan prenses, kokulu bir mendille Raggles'ın alnından bir iki kırmızı damla sildi.

Raggles İsrafil gibi bir gülümseyişle:

- Benmi? diye sordu. İyiyim!

Artık bu kentin de kalbine girebilmişti.

Üç gün sonra yataktan kalkmasına ve hastanenin iyileşenler koğuşuna geçmesine izin verdiler. Bir saat sonra hastabacılar bir gürültü işittiler, koşup gelince Raggles'ın bir tren kazası geçirmiş başka bir hastaya saldırıp yaraladığını gördüler.

Başhemşire:

- Bukavga da ne? diye sordu.

Raggles:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Kentimikötülüyordu, dedi.

- Hangikenti?

Raggles:

- New-York'u, yanıtını verdi.

PARA

"Rockwall Eureka Sabunları" kuruluşunun sahibi olan ihtiyar Rockwall, Beşinci Cadde'deki konağının kitaplık penceresinden caddeye bakarak sırıttı. Sağ yandaki bitişik komşusu kibarlardan, G. van Schuylight Suffolk-Jones kapının önünde bekleyen otomobiline binmek üzere dışarı çıkınca sabun kralının konağının İtalyan Rönesansı biçemindeki önyüzüne bakıp her zamanki gibi burun kıvırmış, yüzünü ekşitmişti.

Emekli sabun kralı:

- Sahteyontu, diye okumaya başladı. Kendini kollamazsan müzeyi boylayacaksın! Yaz gelsin, şu evi kırmızı, mavi, beyaza rengarenk bir boyatayım da gör. Bakalım o zaman ne yapacaksın, dedikten sonra kitaplık odasının kapısına gitti ve bir zamanlar Kansas ovalarında gökleri çınlatan sesiyle:

- Mike, diye bağırdı.

Zil kullanmasını sevmeyen yaşlı Anthony Rockwall koşup gelen uşağına:

- Oğlumasöyle, çıkmadan beni görsün, dedi.

Genç Rockwall kitaplık odasına girince, yaşlı adam gazetesini bir yana koydu.

Buruşuksuz kırmızı yüzünü kaldırdı. Kır saçlarının bir tutamını avuçladıktan sonra, öbür eliyle de cebindeki anahtarları şıkırdatarak oğluna sevgi dolu üzgün gözlerle baktı:

- Rickard, sabuna kaç para harcıyorsun, diye sordu.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Koleji henüz altı ay önce bitiren delikanlı bu soru karşısında biraz afalladı. Baloya ilk kez giden bir genç kız gibi beklenmedik davranışları çok seven babasını henüz pek anlayamamıştı.

- Düzinesinialtı dolara alıyorum, babacığım, dedi.

- Giysilerinene veriyorsun?

- Genelliklealtmış dolar.

Anthony, kesin :

- Aferinsana. Tam bir centilmen olmuşsun! Züppelerin bir düzine sabuna 24 dolar verdiklerini ve bir kat giysi için yüz dolardan fazla harcadıklarını duydum. Senin de onlar kadar paran var ama sen kararını kaçırmıyorsun. Ben de "Eureka" sabununu kullanıyorum. Kendi ürünümüz diye duygusal nedenlerden dolayı değil. En saf sabun olduğu için... Kalıp başına on sentten fazla verdin mi paran ambalaja ve aşağılık esanslara gidiyor demektir. Ama senin durumunda bir genç için kalıp başına elli sent hiç de kötü değil. Dedim ya. Tam bir centilmensin. İnsanın centilmen olabilmesi için üç kuşak geçmesi gerekirmiş diyorlar. Yanılıyorlar. Para her şeyi yapar. Nitekim sen işte pekâlâ bir centilmen oldun. Hatta ben bile centilmen olmuş gibiyim. Bu evi alıp yerleştiğimizden dolayı uykuları kaçan bitişik kibar komşularımız kadar huysuz, suratsız, terbiyesizim, dedi.

Delikanlı üzgün üzgün:

- Paranınyapamayacağı işler de var, görüşünü ileri sürdü.

Bu söz yaşlı adamı kızdırdı.

- Yanılıyorsun, dedi. Para her şeyi yapar. İstediğine bahse gireyim. Ansiklopediyi baştan aşağı karıştırdım. Paranın yapamayacağı bir şey bulabilmek için "A"dan "Y" harfinin son sözcüğüne kadar baktım. Gelecek hafta içindekiler çizelgesine bakacağım. Paranın her şeye gücü yeter. Bana paranın egemenliği dışında bir şey söyleyebilir misin?

Richard hafif bir duraksamadan sonra:

- Parasosyetenin en yüksek tabakasına girme olanağını vermez, dedi.

Her kötülüğün başı olan paranın savunucusu yaşlı adam:

- Ya, öyle mi? diye gürledi. Şu ünlü Astor ailesinin kurucusunda Atlantik'i geçecek kadar para olmasaydı bugün senin o kibar Astorlarının ne olduğunu görürdüm.

Richard içini çekti.

Yaşlı adam coşkuyla sürdürdü.

- Bende ona geliyordum. Seni buraya çağırmamın nedeni bu. İki haftadır gözüme çarpıyor. Bir

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

derdin var. Nedir söyle bakalım. İstesem bir gün içinde nakit on bir milyon dolar toplayabilirim. Taşınmazları saymadım... Canın sıkılıyorsa, yat körfezde hazır. İki günde seni Bahamalara atar.

- Babacığım, üstüne bastın. İçim içime sığmıyor.

- Gördünmü ya, adı ne?

Richard odada bir aşağı bir yukarı dolaşmaya başladı. Bu yaşlı, kaba babasını, derdini dökecek kadar kendine yakın buluyordu.

Yaşlı Anthony:

- Niyedoktor olmadın? Sana herhalde dört elle sarılır. Paran var, yakışıklısın; üstelik iyisin de: Ellerin iş görmemiş, temiz. Koleji de bitirdin. Belki bu eksikliktir, ama artık o kadarını da hoş görüverir, dedi.

Richard:

- Pekolanak görmüyorum, yanıtını verdi.

Anthony:

- Böylebir olanağı yarat. Parkta yürüyüşe çıkar. O olmazsa kiliseden çıkarken evine kadar eşlik et. Olanağı yokmuş! Ah çocuk ah, gülerim sana! diye yüreklendirdi.

- Babacığım, sen yüksek sosyeteyi tanımıyorsun. Günün hangi saatinde, hangi dakikasında ne yapacağı günlerce önceden saptanmıştır. Babacığım bu kızı almalıyım. Yoksa bu kent bana cehennem olur. Yazmak, itiraf etmek olmaz.

Yaşlı adam şaşkınlıkla:

- Bütünservetimize karşın bu kızla bir iki saat konuşamıyorsun demek? dedi .

- Çokgeciktirdim. Yarından sonra Avrupa'ya gidiyor. İki yıl kalacak. Ancak yarın akşam bir iki dakika başbaşa kalabileceğiz. Şimdi Larchmont'da teyzesinde. Oraya gidemem. Yarın akşam 8.30'da onu Grand Station'da karşılamaya gideceğim. Arabaya binip hemen Wallack'a geçeceğiz. Annesi bir loca tutmuş, birkaç dostla bizi dışarda bekleyecekler. Arabada altı yedi dakikalık zaman içinde ilanı aşk edemem ki! Dinlemez. Olacak iş değil. Tiyatroda da olanak yok. Sonra da fırsat bulabileceğimi hiç sanmıyorum. Babacığım, görüyorsun. Parayla çözülecek bir sorun değil. Parayla zaman satın alınamaz; öyle bir şey olsaydı zenginler daha çok yaşarlardı. Yolculuğa çıkmadan önce de kendisiyle uzun uzadıya görüşmeye olanak olmayacak.

Yaşlı Anthony birden neşelenerek:

- Pekioğlum. Haydi güle güle. Ne yapalım öyle olsun. Hakkın var. Parayı verince sonsuzluğun bir pakete sarılıp evimize teslim edilmesini bekleyemeyiz. Fakat ben zaman dediğimiz o yaşlı adamın, altın külçeleri üzerinde yürürken tabanları şiştiğinden bocaladığını gördüm.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Buruşuk suratlı Ellen hala zenginlikten bezmiş, nazik, duyarlı bir kadındı. Anthony akşam gazetelerini okuduğu bir sırada gelip yaşlı adama aşıkların karşılaştıkları güçlükler üzerine bir söylev çekti.

Anthony esneyerek:

- Biliyorum, bana da anlattı. Bankadaki paralarımın buyruğunda olduğunu söyledim. Bu lafım hoşuna gitmedi. Paraya karşı atıp tutmaya başladı. Yüksek sosyetenin kurallarını değil bir, on milyonerin bütün serveti değiştiremezmiş.

Ellen hala içini çekerek:

- Vallahisana da şaşıyorum, diye başladı. Paraya bu kadar değer vermemelisin. Gerçek sevgi söz konusu olduğu zaman para hiçtir. Aşkın gücü her şeye yeter. Eğer Richard bu işe daha önce girimiş olsaydı kızcağız oğlumuzu geri çevirmezdi. Fakat şimdi pek geç olmasından korkuyorum. Evlenme önerisi yapmaya olanak bulamayacak. Bütün servetin oğlunu mutlu etmeye yetmez, dedi.

Ertesi akşam saat sekizde Ellen hala güve yeniği eski bir kutudan bir yüzük çıkararak yeğeni Richard'a verdi.

- Bugece hatırım için bu yüzüğü tak... Annen bana vermişti. Aşıklara uğur getirirmiş! Gönlünün istediği kızı bulduğun zaman sana vermemi söylemişti, diye açıkladı.

Delikanlı yüzüğü saygıyla alarak en küçük parmağına taktı. Yüzük ikinci boğumda kalınca erkeklerde görenek olduğu üzere çıkarıp yeleğinin cebine yerleştirdi. Telefon ederek arabayı hazırlattı. Saat tam 8.32'de istasyonda kalabalık arasında Mis Lantry'yi bulup yakaladı.

Genç kız:

- Annemleyanındakileri bekletmeyelim, dedi.

Richard söz dinleyerek, arabacıya:

- Dörtnala Wallack Tiyatrosu'na, diye buyurdu.

Kırk İkinci Sokak'tan Broadway'e geçtiler. Broadway'in ışıklı, ılık caddesinden karanlık, soğuk bir yola saptılar.

Otuz Dördüncü Sokak'ta Richard pencereyi açarak arabacıya durmasını buyurduktan sonra:

- Biryüzük düşürdüm, anemin anısı, kaybolmasını istemiyorum. Düştüğü yeri gördüm, bir saniye izin verin diye genç kızdan özür diledi.

Dediği gibi hemencecik yüzüğü bulmuş, arabaya dönmüştü. Fakat bu sırada başka bir araba gelip arabalarının önünde durmuştu. Arabacı soldan geçmek istemiş fakat, bu sefer de bir yük arabası

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

gelip o geçidi de tıkamıştı. Sağ yanı denemiş, o yönün de başka bir araba tarafından kapandığını görmüştü. Gerilemeyi de başaramayınca dizginleri bırakarak küfürü basmıştı. Çıkar yol kalmamış, dört bir yan birbirine giren bir sürü araba ve atla sarılmıştı.

Büyük kentlerde arada bir, ansızın bütün ulaşımın durduran böyle bir karışıklık olur.

Mis Landry sabırsızlıkla:

- Niyebekliyoruz? Geç kalacağız, diye acele etti.

Richard ayağa kalkarak çevresine baktı. Broadway Altıncı Cadde ile Otuz Dördüncü Sokağın birleştikleri noktanın dört bir yanının binbir çeşit arabayla sarılmış olduğunu gördü. Bu karmaşaya karşın değişik yönlerden birçok araba daha atlarını koştura koştura, tekerleklerini tıkırdata tıkırdata geliyor, öbürlerinin peşine takılarak yolları büsbütün kapatıyorlardı. Kentin bütün ulaşım araçları delikanlıyla genç kızın bulundukları arabanın çevresinde tıkanmış kalmış gibiydi. Bu görünümü seyretmek üzere kaldırımları dolduran New-Yorklular arasında en yaşlısı bile bu derece büyük bir kalabalığa tanık olmamıştı.

Richard yerine oturup:

- Üzgünümama tıkandık, diye başladı. Yollar bir saatten önce açılmaz. Hep suç bende, yüzüğü düşürmeseydim.

Mis Lantry:

- Şuyüzüğü bir göreyim, nasıl olsa sıkıştık kaldık, keyfimize bakalım. Oyunu kaçırdığımıza hiç üzülmüyorum. Tiyatro zaten sıkıcıdır, dedi.

O gece saat on birde yaşlı Anthony Rockwall yatak odasının kapısına vurulduğunu duydu.

Yaşlı adam, kırmızı sabahlığına bürümüş, korsanlar arasında geçen bir serüven romanı okuyordu.

- Gir, diye bağırdı.

Dünyada yanlışlıkla kalmış kır saçlı bir meleğe benzeyen Ellen hala içeri girerek tatlı bir sesle:

- Nişanlanmışlar, diye başladı. Oğlumuzla evlenmeye razı olmuş. Tiyatroya giderlerken sokakta bir kargaşalık çıkmış, arabalar birbirine girmiş, oldukları yerde saatlerce kalmışlar.

Bana bak. Bundan sonra bana paranın gücünün her şeye yettiğini söyleyip gururlanma. Oğlumuza bu mutluluğu gerçek bir aşkın; hiçbir maddi çıkar gütmeyen sonsuz bir sevgnin simgesi olan küçük bir yüzük sağlamış bulunuyor. Richard yüzüğü düşürünce arabayı durdurmuş ve inip almış. Fakat bu sırada yol tıkanmış; Richard da fırsattan yararlanarak açılmış, derdini dökmüş, evlenme önerisinde bulunmuş. Gerçek bir aşk söz konusu olunca paranın hiçbir değeri yoktur, diye bitirdi.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Yaşlı Anthony yanıt olarak:

- Hoşumagitti. Oğlumun isteğine kavuşmasına sevindim, diye başladı. Zaten ona para bakımından hiç çekinmemesini, istediği kadar harcayabileceğini...

Ellen kardeşinin sözünü keserek:

- Parabu işte ne yapabilirdi ki? diye sordu.

Anthony:

- Beniartık rahat bıraksan iyi edersin. Kitaptaki korsan pek kötü bir durumda. Gemisi batıyor ama paranın değerini pekâlâ bildiğinden altınları denizin dibine göndermeye pek razı değil, yanıtını verdi.

Öykü burada sona ermeliydi. Bunu, bu öyküyü okuyan sizler kadar ben de istiyorum ama, gerçek uğruna kuyunun dibine kadar inmeliyiz.

Ertesi gün, Kelly adında, benekli mavi boyunbağlı biri Anthony Rockwall'in evine gelerek yaşlı adamı görmek istedi. Anthony bu kırmızı elli ziyaretçiyi kitaplık odasında derhal kabul etti.

Yaşlı adam çek defterini çıkararak:

- Aferin, bu işi iyi becerdin doğrusu. 5.000 dolar peşin vermiştim, dedi.

Kelly:

- 300dolar ayrıca kendi cebimden ödedim. Tahmini biraz aşmak gerekti. Landonlarla binek arabalarını 5 dolara tuttum. Fakat yük arabalarına ve dört atlılara 10 dolar vermek gerekti. Yüklü arabaları yirmişer dolar istediler. Ama polisler hepsinden fazla vurdu. İki kişiye ellişer dolar verildi. Öbürlerine yirmişer ve yirmi beşer dolar dağıttım. Olağanüstü oldu değil mi, efendim? Herkesin becereceği iş değil. William A. Brady'nin bu görünümü görmesini isterdim doğrusu. Kıskançlığından çatlardı. Hem de tiyatroda olduğu gibi bin bir provadan sonra değil, hiç provasız. Arabacılar saniyesi saniyesine geldiler. İki saatten önce, o kargaşalıktan değil araba, vallahi yılan sıyrılamazdı !..

Anthony bir çek yaprağı koparark:

- Albakalım 1300 dolar. Tamam mı? Bini senin, 300'ü de cebinden harcadığın para... Parayı aşağı görmezsin, değil mi? diye sordu.

Kelly:

- Yoksulluğuicat edeni bulsam, ayaklarımın altında ezerim, yanıtını verdi.

Anthony, adam kapıya yaklaşınca arkasından bağırdı:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- Okargaşada çıplak, topluca bir oğlan çocuğu gördün mü, acaba? Ok atan biri!

Kelly afallayarak:

- Hayır, fakat dediğiniz gibi çıplak idiyse, görmeye vakit kalmadan polisler enseleyip içeri tıkmışlardır, yanıtını verdi.

Anthony gülerek:

- Yaramazınvaktinde yetişip okunu atamayacağından korkmuştum, diye mırıldandı.

YERİNDE BİR KARAR

Gardiyan hapishanenin ayakkabı işliğine girerek büyük bir çabayla vaketa dikmekle uğraşan Jimmy Valentine'i müdürün odasına götürdü. Müdür Jimmy'ye vali tarafından o sabah imzalanmış olan bağışlanma belgesini uzattı. Tutuklu kararı bıkkın, bezgin bir tavırla aldı. Dört yıllık tutukluluğunun on ayını geçirmişti. Oysa o içerde ancak üç ay kalmayı umarak gelmişti. Jimmy Valentine gibi eşi dostu bol olanlardan koğuşa tıkılanlar saçlarını bile kestirmeye gerek kalmadan kurtulurlar.

Müdür:

- Yarınsabah bırakılacaksın. Kendine gel. Kasa kırmaktan vazgeç. Aslında iyi yüreklisin. Namusunla yaşamaya bak, diye öğüt verdi.

Jimmy şaşkınlıkla:

- Benmi kasa kırmışım! Ne münasebet efendim, diye yanıtladı.

Müdür gülerek:

- Nasılolur, değil mi? Dur bakalım. Springfield'deki olay dolayısıyla nasıl oldu da seni yakaladılar? En yüksek tabakadan birini ele vermemek için olayın geçtiği saatte başka bir yerde bulunduğunu kanıtlamak istemedin de ondan galiba, değil mi? Sizin gibiler hep suçsuzdur. Boş yere kurban gidersiniz, değil mi? Jimmy namuslu bir tavırla:

- Benmi? Ömrümde Springfield'e ayak basmış değilim ki, diye karşılık verdi.

Müdür:

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

- HaydiCronin, al götür. Dışarda giyebileceği bir giysi ver. Sabahleyin yedide bırakırsın. Sen de Valentine öğütlerimi unutmazsan iyi edersin, dedi.

Ertesi sabah saat yediyi çeyrek geçe Jimmy müdürlük bürosunun dış kısmında bulunuyordu. Devletin zorunlu konuklarını serbest bıraktığı zaman sağladığı türden, hiç de yakışmayan, uygunsuz bir hazır giysi giymişti ve ayaklarına gıcırdayan türden sert bir ayakkabı geçirmişti.

Yazman, eline bir demiryolu biletiyle yasanın bu gibilerine iyi bir yurttaş olmak üzere verdiği beş doları sıkıştırdı. Müdür bey bir puro uzatarak elini sıktı. 9762 Valentine, hapishane kayıtlarına "vali tarafından bağışlanmıştır" diye geçtikten sonra, dışarıya, güneşe Mister James Valentine olarak çıktı.

Jimmy kuşların ötüşlerine, yeşil yaprakların oynayışına, çiçeklerin kokularına hiç aldırmadan doğrudan doğruya bir lokantaya daldı. Orada özgürlüğün ilk nimetlerini, bir tavuk kızartması ve bir şişe şarap biçiminde tattıktan sonra müdürün verdiğinden bir derece daha yüksek bir puro çekti. Yavaş yavaş istasyona yürüdü. Kapıda duran kör bir dilencinin eline, bir çeyrek atarak trene atladı. 3 saat sonra eyaletin sınırında küçük bir kasabaya varmıştı. Mike Dolan'ın kahvesine giderek tezgahın arkasında tek başına bekleyen Mike'ın elini sıktı.

Mike:

- Dahaönce davranamadığımıza çok üzüldüm, vallahi. Ne yapalım, Springfield polisinin protestosuyla uğraşmak zorunda kaldık. Vali az kaldı karşı çıkacaktı. Nasılsın, iyi misin? dedi .

- Keyfimyerinde. Anahtarlarım yanında mı?

Anahtarı alarak yukarı çıktı. Arka odanın kapısını açtı. Her şeyi bıraktığı gibi buldu. Yerde Ben Price'ın gömleğinin düğmesi olduğu gibi duruyordu. Ünlü hafiyeyle adamları, Jimmy'yi tutuklamak üzere bastırıp yakaladıkları zaman kopmuştu. Duvarda katlı duran yatağı çekip çıkardıktan sonra Jimmy bir tahta kaldırdı. Tozlu bir valiz çıkardı. Kapağını açarak eşsiz olan kasa takımını sevgiyle süzdü. Özel bir çelikten yapılmış matkaplar, burgular, kerpetenler, çekiçler, maymuncuklardan başka kasa açmaya yarayan kendi buluşu bir iki aygıt daha vardı. Jimmy bunlarla övünç duyardı. Bu takımı meslekten olanlar için bu tür aygıtlar üreten bir yerde doksan dolara yaptırmıştı.

Jimmy yarım saat sonra aşağıya indi. Kahveden çıktı. Üstüne kalıp gibi oturan şık bir giysi giymiş, temizlenip tozu alınmış olan valizini eline almıştı.

Mike dostça bir edayla:

- Tasarladığınbir iş var galiba, dedi.

Jimmy ne dediğini anlamamış gibi şaşkın şaşkın:

- Benmi, yok canım! New-York'ta bulunan Grisin Bisküvi Çörek Şirketi'ni temsil ediyorum.

Bu yanıt Mike'ın o kadar hoşuna gitti ki Jimmy ikram olunan sodalı sütü içmek zorunda kaldı.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Sodalı süt deyimi üzerinde durmak gerek. Jimmy sert içkileri ağzına koymazdı.

Valentine 9762'nin bırakılmasından bir hafta sonra Indiana'da Richmond'da bir kasa soyulmuş, ortada yapanın kim olduğunu gösterecek hiçbir iz bırakılmadan sekiz yüz dolar kaldırılmıştı. İki hafta sonra da Logansport'da patentli, kasa hırsızlarına karşı özel düzenekli bir kasa peynir keser gibi açılmış, bin beş yüz dolar alınmış, gümüş para ve tahvillere el sürülmemişti. Bu olay hırsız kovalayıcıların ilgisini çekmişti. Bir süre sonra da Jefferson City'de eski bir banka kasası bir yanardağ gibi patlamış, lavları arasından beş bin dolar silkip atmıştı. Kayıplar sorunu Ben Price'ın çalışma alanı içine sokacak kadar yükselmişti. Kayıtlar karşılaştırılınca bu üç olayın oluşunda dikkate değer bir benzerlik görüldü. Ben Price olay yerlerini inceledi.

Bir aralık:

- Hepsi, züppe Jimmy Valentine'in imzasını taşıyorlar, yine işe başlamış, kilit tokmağına bakın: Islak havada topraktan turp söker gibi kolaylıkla sökülmüş. Bu işi becerecek burgular ondan başka kimsede yoktur. Kilidin dillerini ne güzel sökmüş. Jimmy bir delikten fazla delmeye hiçbir zaman gerek görmez. Valentine hazretlerini ele geçirmeli, hem bu kez süresini doldurmadan bağışlanma filan yok. Yumuşak yürekliliğe papuç bırakmayacağım, diye konuştuğu işitildi.

Ben Price, Jimmy'nin nasıl çalıştığını biliyordu. Springfield olayıyla uğraşırken öğrenmişti. Jimmy hızla uzak yerlere kaçıyor; ortak kullanmıyordu. Yüksek sosyeteye pek düşkündü. Bu sayede de yakalanıp yaptığının cezasını görmekten kurtuluyordu. Ben Price'ın ele avuca sığmayan soyguncunun izini sürdüğü açıklandı ve kasa sahipleri biraz ferahlar gibi oldular.

Bir gün öğleden sonra Jimmy Valentine posta arabasından, Arkansas'ta Elmore kasabasına indi. Elmore demiryolundan beş mil uzaklıktaydı.

Koleji henüz bitirmiş atlet yapılı bir delikanlıyı andıran haliyle kasabanın tahta kaldırımlarından otele doğru yürümeye başladı. Sokağın karşı kıyısından gelen genç bir kız yanından geçerek üzerinde "Elmore Bankası" yazılı bir kapıdan içeri daldı. Kızın gözlerinin içine bakan Jimmy Valentine kim ve ne olduğunu unutarak başka bir insan oldu. Genç kız gözlerini indirerek hafifçe kızardı. Jimmy tipinde yakışıklı delikanlılar Elmore'da pek enderdi.

Jimmy bankanın kapısı önünde sermayedarlardan biriymiş gibi işsiz güçsüz dolaşan bir çocuğu yakalayıp arada bir beş on sentle besleyerek kasaba üzerine sorular sormaya başladı. Bir süre sonra genç kız dışarı çıktı. Kraliçelere özgü bir edayla, valizli gence aldırış etmeden yürüyüp gitti.

Jimmy amacını gizleyerek:

- Bugeçen Mis Polly Simpson değil mi? diye sordu.

Çocuk:

- Yokcanım. Oeis Annabel Adams. Babası bankanın sahibi. Elmore'a ne diye geldiniz? Saat zinciriniz altın mı? Bir buldog almak istiyorum. Beş on sentiniz daha var mı? diye söylendi.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Jimmy, çiftçilerin oteline gidip adını Ralph D. Spencer diye yazdırarak bir oda tuttu. Bankoya dayanarak yazmana amacını anlattı. Elmore'a dükkân açmak üzere gelmişti. Ayakkabı işi ne durumdaydı? Evet, ayakkabı satmayı düşünmüştü. İş var mıydı?

Giyim kuşamı ve görünüşü yazman üzerinde iyi bir etki bırakmıştı. Çünkü yazman Elmore'un kılıksız gençliğine giyinmesini öğretmek savındaydı. Jimmy'yi görünce şıklık konusundaki eksiklerini anlamıştı. Bir yandan Jimmy'nin boyunbağını nasıl bağladığını çıkarmaya çalışırken bir yandan da içtenlikle istenen bilgiyi verdi.

Ayakkabıcılıkta kazanç vardı. Kasabada tek bir kunduracı yoktu. Tuhafiyeciler ve bakkallar arada ayakkabı satıyorlardı. Genellikle kasabada iş durumu oldukça iyiydi. Mister Spencer'ın Elmore'da kalmasına sevinecekti. Elmore yaşanacak bir yerdi. Halkı sıcak kanlıydı .

Spencer birkaç gün kalıp durumu inceleyeceğini söyledi. Hayır, çocuğu çağırmanıza gerek yok. Valizimi kendim taşıyabilirim. Oldukça ağır, dedi.

Ansızın bir aşk yangınına tutulan Jimmy Valentine'in küllerinden doğan Mister Ralph Spencer, Elmore'da kalarak refah yolunu tuttu. Kunduracı dükkânı açarak epey müşteri kazandı.

Toplum yaşamında da başarılı olarak birçok dost elde etti. Gönlünün isteğine kavuştu. Mis Annabel Adams'la tanışarak genç kızın çekiciliğine biraz daha kapıldı.

Yılın sonunda Ralph Spencer'in durumunu şöyle özetlemek mümkündü: Çevresinin saygısını kazanmış; açtığı kunduracı dükkânı kazanç yolunu tutmuştu. Mis Annabel'le nişanlanmış, iki hafta içinde evleneceklerdi. Tipik taşra bankacısı olan Mister Adams Spencer'i beğeniyordu. Annabel ise nişanlısını sevdiği kadar onunla övünüyordu da. Spencer gerek bankacının, gerekse evli kızının evinde ailedenmiş gibi özgür davranma olanağını buluyordu.

Bir gün Jimmy odasına kapanıp aşağıdaki mektubu yazdı. St. Louis'deki dostlarından birinin güvenilir adresine gönderdi.

"Eski dost;

Gelecek çarşamba akşamı saat dokuzda Little Rock'da Sullivan'ın meyhanesinde bulunmanı istiyorum. Senden bazı şeyler rica edeceğim. Aynı zamanda aygıtlarımı sana vereceğim. Sevineceğini biliyorum. Çünkü istesen eşlerini bin dolara yaptıramazsın. Billyciğim, ben bir yıl önce mesleği bıraktım. Güzel bir dükkânım var. Yaşamımı namusumla kazanıyorum. İki haftaya kadar da dünyanın en iyi kızıyla evleneceğim. Hayatta yaşamak istiyorsan doğruluk tek yoldur. Milyon versen başkasının olan tek bir dolara olanağı yok el sürmem. Evlendikten sonra varımı yoğumu satıp Batıya göç edeceğim. Eski suçumdan sorumlu tutulmak tehlikesinden böylece kısmen sıyrılacağımı sanıyorum. Billyciğim, nişanlım melekten farksız, vallahi bana inanıyor. Dünyanın benim olacağını bilsem doğruluktan ayrılmam. Sullivan'da ne olursa olsun bulunmalısın. Aygıtlarımı oraya getireceğim.

Eski dostun Jimmy."

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Jimmy'nin bu mektubu yazdığı günün ertesi pazartesi Ben Price küçük bir arabayla kendini göstermeden Elmore'a geldi. Öğrenmek istediğini öğreninceye kadar kasabada sakin sakin dolaştı. Kunduracı dükkânının karşısındaki eczaneden Ralph D. Spencer'i iyice gözetledi.

Kendi kendine: Demek bankacının kızıyla evlenecek. Görelim bakalım, belli olmaz, diye söylendi.

Ertesi sabah Jimmy kahvaltıya Annabellere gitti. Düğün giysisini ısmarlamak ve Annabel'e güzel bir armağan almak üzere Little Bock'a hareket ediyordu. Elmore'a geldiğinden beri kasabadan ilk ayrılışıydı. Son soygunlarının üzerinden bir yıldan fazla geçtiğinden ortaya çıkabileceğini düşünüyordu.

Kahvaltıdan sonra ailece çıktılar. Mister Adams, Annabel, Jimmy, Annabel'in evli kardeşiyle bunun beş ve dokuz yaşlarındaki iki kızı birlikte Jimmy'nin oturduğu otele geldiler. Jimmy odasına koşarak valizini getirdi. Oradan bankaya gittiler. Kapıda Jimmy'nin arabasıyla atı ve arabayı istasyona kadar götürüp getirecek olan Ralph Gibson duruyordu.

Hep birden Jimmy de birlikte olmak üzere bankanın işlemeli meşe parmaklıklarından içeri daldılar. Mister Adams gelecekteki damadını her yere sevinerek kabul ederdi. Yazmanlar, Mis Annabel ile evlenecek olan yakışıklı, sevimli delikanlıyla merhabalaşmaktan adeta zevk alırlardı. Jimmy valizini yere koydu. Aşk ve gençlikle içi içine sığmayan Mis Annabel, Jimmy'nin şapkasını başına geçirdi. Valizi yakaladı.

- Bak, güzel bir davulcu olacağım, değil mi? diye başladıysa da:

- Vay! Amma da ağırmış, içi altın dolu galiba, dedi.

Jimmy soğuk bir sesle:

- Gerivereceğim bir sürü ayakkabı çivisi var. Yanıma alırsam taşıma parasından kurtulurum, dedim. Pek hesabçı oluyorum, değil mi! diye açıkladı.

Elmore Bankası yeni bir kasa almıştı. İçi ufaktı ama kapısında yeni buluş bir kilit vardı. Yeni kasayla övünen Mister Adams her durumda herkese göstermeye meraklıydı. Kasanın bir tek tokmakla işleyen üç çelik sürgüsü vardı. Kilidi de saatliydi. Adams kilidin nasıl çalıştığını damadına koltuklarını kabartarak neşeli bir yüzle anlattıysa da Jimmy nezaketle, fakat fazla bir ilgi göstermeden dinledi. Küçük kızlar kilidin acayip saatine, kapının parlak tokmağına bayılmışlardı.

Bu sırada Ben Price bankaya giderek tezgaha dirseğini dayayıp parmaklığın içerisinde olup bitenleri seyre daldı. Ne istediğini soran hademeye tanıdığı birini beklediğini söylemekle yetindi.

Birden kadınlar bağrışmaya başladı. Ortalık karışır gibi oldu. Büyükler görmeden dokuz yaşındaki May, küçük kardeşi Agatha'yı oyun olsun diye kasaya kapatıvermişti. Mister Adams'dan gördüğü biçimde tokmağı çevirmiş, sürgüleri sürgülemiş, kilidi kilitlemişti.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Yaşlı bankacı atılarak tokmağa sarılıp bir iki kez şiddetle çektikten sonra:

- Bukapı açılmaz. Saati kurmadık. Kilit işlemez, dedi.

Agatha'nın annesi sinir bunalımları geçirerek yine çığlığı bastı. Mister Adams titreyen ellerini kaldırarak:

- Sus. Agatha, bir dakika beni dinle, diye bağırdı. Bu buyruğu izleyen sessizlik sırasında kasanın içinde dehşete kapılarak avazı çıktığı kadar bağıran çocuğun derinden derine gelen sesini duydular.

Anne inleyerek:

- Yavrucuğumkorkudan ölecek. Kapıyı kırın. Bu kadar erkeksiniz, bir şey yapamıyor musunuz? diye çıkıştı.

Mister Adams titrek bir sesle:

- LittleRock'dan yakında bu işi becerecek kimse yoktur. Tanrım, ne yapabiliriz! Spencer; oğlum, söyle ne yapabiliriz ki? Çocuk orada fazla kalamaz. Havasızlık .. üstelikkorkudan aklı gider, dedi.

Agatha'nın iyice şaşıran annesi kapıyı yumruklamaya başladı. Biri, "dinamit" diye hiç akıl etmeden bir düşünce ortaya attı. Annabel, iri gözleri acıyla dolu, Spencer'e döndü. Henüz umutsuzluğa kapılmamıştı. Bir kadın için sevdiği bir erkeğin yapamayacağı hiçbir şey yoktur.

- Şekerim, bir şey yapamaz mısın? Bir dene, ne olur, dedi.

Jimmy dudaklarında ve zeki bakışlarında hafif ve acayip bir gülümsemeyle nişanlısına baktı.

- Annabel, taktığın gülü bana ver olmaz mı, dedi.

Doğru işitip işitmediğinden kuşkulanarak genç kız giysisinin göğsündeki gülü çıkarıp nişanlısının eline verdi. Jimmy çiçeği iç cebine attıktan sonra ceketini atıp kollarını sıvadı. Böyle yaparak Ralph D. Spencer, Jimmy Valentin'e dönmüş oldu.

- Kapıdançekilin, diye kısaca buyurdu.

Valizini masanın üzerine koyarak açtı. O dakikadan başlayarak çevresindekileri unutmuş gibiydi. Parlak acayip aygıtları birer birer çıkarıp düzenli bir biçimde dizerken, çalışırken hep yaptığı gibi kendi kendine alçaktan bir ıslık tutturdu. Çevresindekiler derin bir sessizlik içinde, oldukları yerde mıhlanmış, büyülenmiş gibi bakıyorlardı.

Bir dakika içinde Jimmy'nin burgusu çelik kapıya kolayca işlemeye başlamıştı. On dakikada kendi soygunculuk rekorunu kırarak sürgüleri çıkarıp kapıyı açtı.

Agatha baygın, fakat sağ esen annesinin kollarına alındı.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html

Jimmy ceketini giyerek parmaklıkların arasından geçip kapıya doğru yürüdü. Bu arada bir zamanlar pek alışkın olduğu bir sesin uzaklardan "Ralph" diye bağırdığını işitir gibi oldu.

Fakat kuşkuya kapılarak durakladı.

Kapıda iri yarı bir adamla karşılaştı. Aynı acayip gülümseyişiyle:

- Merhaba. Ben, sonunda geldin, buldun değil mi? Haydi gidelim. Artık bundan sonra ne olursa olsun umurumda değil, dedi.

Bu söz üzerine Price pek acayip bir davranışta bulundu.

- YanılıyorsunuzMister Spencer, ben sizi tanımıyorum. Arabanız dışarda bekliyor, buyurun; diyerek döndü. Ters yönde yürüdü gitti.

ABC Amber LIT Converter http://www.processtext.com/abclit.html